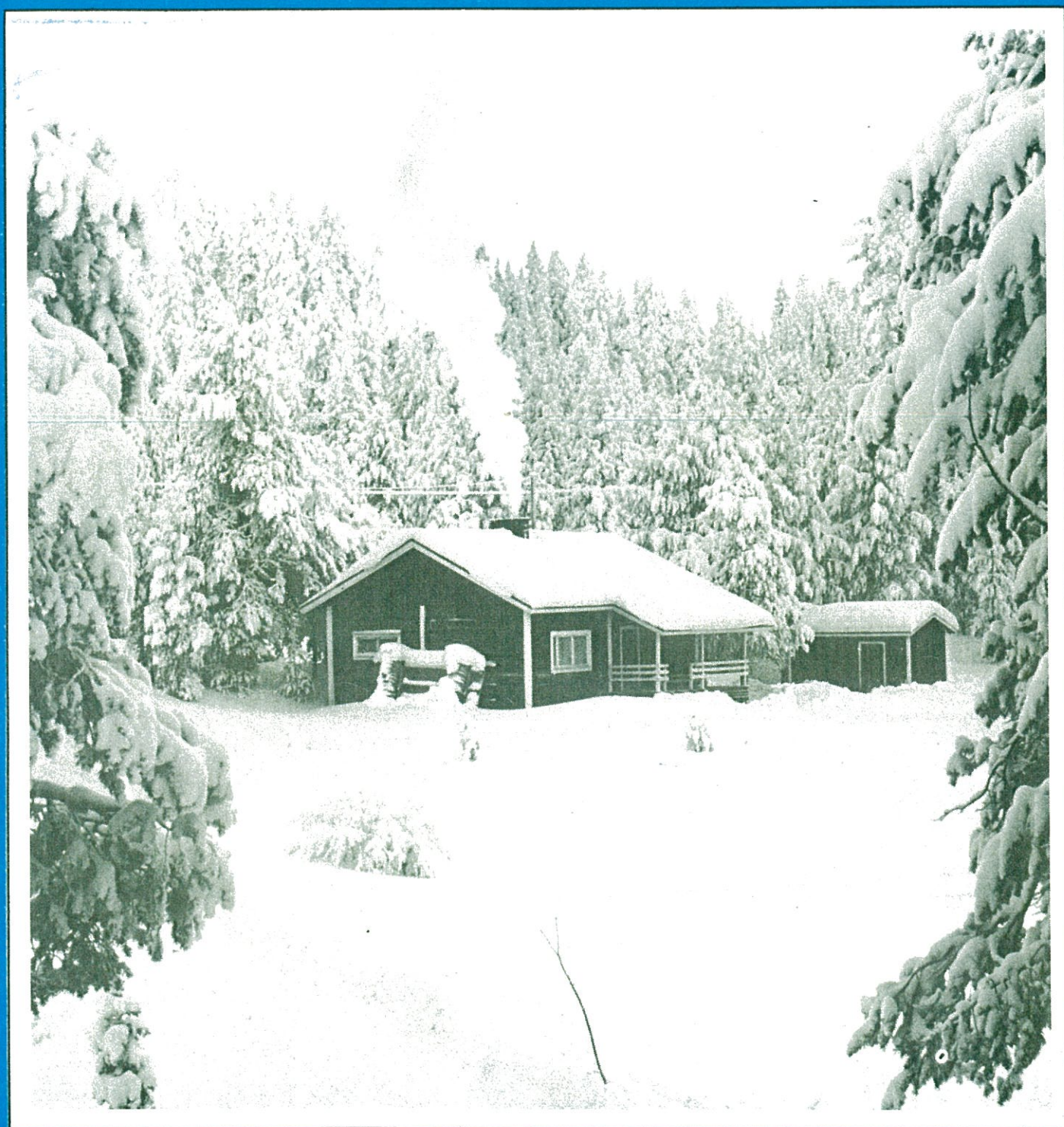

KYLKIRAUTA

Asiantuntevaa kiinteistö-
ja huoneistopalvelua

LKV Esplanaadin Notariaatti Ky

Fredrikinkatu 30 A 4
00120 Helsinki 12
Puh. (90) 645 281 ja 608 852

KAINUUN SANOMAT

— Kainuun ykköslehti

MYLLYKOSKI OY

46800 Myllykoski

KUN ON KYSYMYS
ASKARTELU-
TARVIKKEISTA

ja niiden hankinnasta
kannattaa tutustua liikkeemme
laajaan tuotevalikoimaan.

Askartelukeskus Oy

Mikonkatu 8 Hki 10 puh. 661956

RAUTA JA KONETARVE OY

HELSINKI

MONO OY

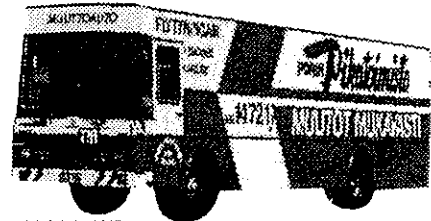
Laatikkotehtaankatu 2

Lahti

MUUTTOJA JA KULJETUKSIA
kotimaassa ja ulkomaille

- muutto- ja umpikuorma-autoja 10–54 m³
- muuttolaatikot
- pakkaukset

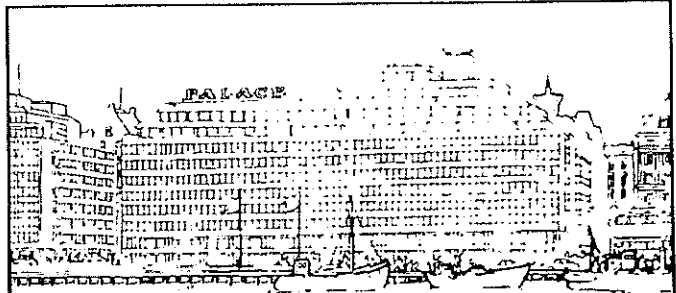

**KULJETUSLIIKE
PORIN PIKATOIMISTO**

Pohjoispuisto 4 28100 Pori 10, Puh. 939-14 721 ja
14080

Helsingin Lääkärikeskus ja Laboratoriot

Mannerheimintie 12 A—B III kerros
HELSINKI
Puh 90-646411

PALACE HÔTEL
ETELARANTA 10 PUH. 171114

SUOMEN HIPPOS ry

Mannerheimintie 54
00260 HELSINKI 26
Puh. 90-441286

— Hevosurheilu-lehti —

Oy Hercofinn Ab

Mannerheimintie 14 A
Vaihde 641 945
(Tehd. Kalkku 931-430 444)

Oy Hercofinn Ab

Mannerheimv. 14 A
Vaxel 641 945
(Fabr Kalkku 931-430 444)

OY *KREUTO* AB

RAKENNUSINSINÖÖRIURAKOITSIJA

Vattuniemenkatu 12
00210 Helsinki 21

WETTERI OY

OULU — KUUSAMO

Niille,
jotka arvostavat
aitoja materiaaleja
perintettä
ammattitaitoa

Puukkotehdas
Iisakki Järvenpää oy
• KAUKAVA •

- pystytysvalmiit
teräshallit
- modulbyggen
i stål

Suunnittelija - Konstruktor
Vaimistaja - Tillverkare

Aijalan Teollisuus Oy
Aijala Industri Ab
SF-25550 Aijala
☎ 924-894961/
894962

- Kuorma-autot, perävaunut ja nosturit
- Maataloustraktorit
- Puutavaraa

PARKANON AUTO JA PUU OY

Puh. 933-2323
39700 PARKANO

SUOMEN KULUTUSOSA OY

Marjamäki 37550 Moisio
Puh. (931) 676333

**Maanrakennuskoneiden vara-
ja kulutusosien erikoisliike**

● kaivukynnet	● seulaverkot
● korjauspalat	● suodattimet
● harjateräksket	● varaosat
● kulutuslevyt	● telaston osat
● huulilevyt, V-kärjet	● telaprässi
● murskainten kulutusosat	

Kun "joudut" ottamaan*, lopeta ajoissa!

Ajoissa lopettaminen on
kohtuuden terveimpiä muotoja.
Mitä tekee viina, kun nuket?
Huomista kohmeloa!

*Mitä se "joutuminen" sitten on?

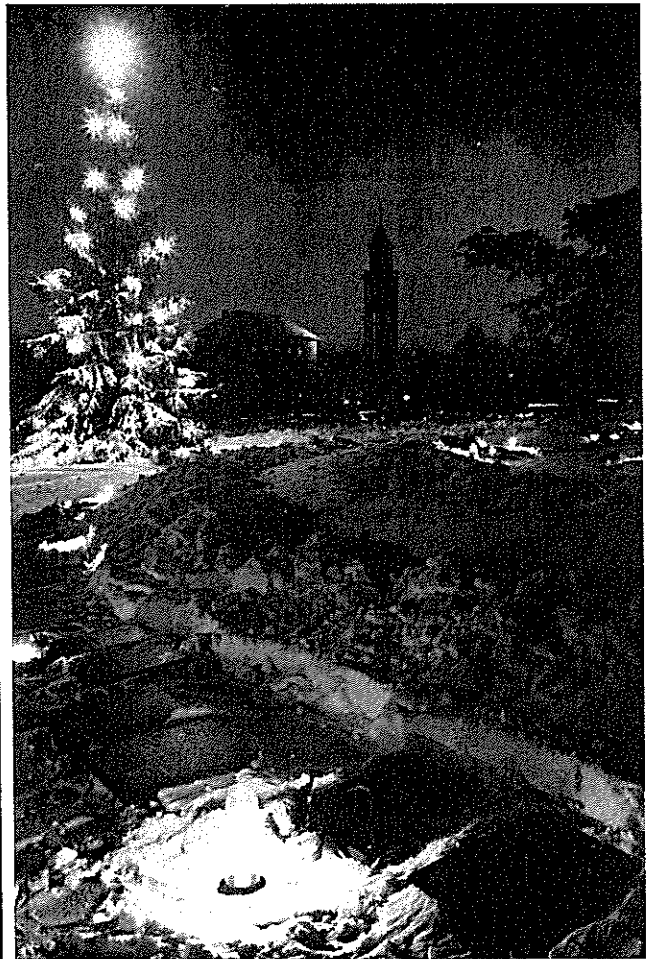
Kohtuus on olemassa.

Ajoissa: kiitos ei.

ALKO

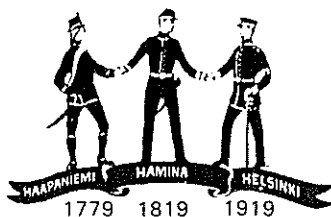
Sisältö

Sotilas ja uskonto	3
Sota ja kristinusko	4
Miten varusmies kokee uskonnon	9
Mitä Jumala merkitsee sodassa	12
"Savolainen" henkilökuvaa	14
Upseerikoulutus ja siviilielämä	18
Olavi Paavolaisesta Pedon merkkiin	22
Pedon merkki — kenelle tarkoitettu	24
Mietteitä johtajuudesta	28
Luopumisesta ja budjetista	29
Rauhantyö-työtä rauhan hyväksi?	30
Maanpuolustustahdon kohottaminen	32
Nuorukainen ja maanpuolustustahto	34
Liputuksessa varteenotettavaa	36
Kirjallisuutta	38
Kadettikunta	39
Kummikurssitoimintaa	42
Vuonna 1982 merkkipäivää viettävät	44
Itse asiasta	47
In memoriam	III kansi

HYVÄÄ JOULUA

Vyötti miekan vyötärölle
Kupeellensa kylkiraudan

KYLKIRAUTA

N:o 4/1981

Kadettikunta ry:n järjestölehti n:o 132

Päätoimittaja: Evl Martti Sinerma
Tammahaantie 2 E 43
02720 Espoo 72
puh. 90-590787

Toimitussihteeri VTM Erkki
Paukkunen,
puh. 90-625801

Toimituksen osoite:
Punavuorenk. 14 B 32, 00150 Hki 15

Päätoimittajan neuvotteluryhmä:

Jaakko Isotalo
Hannu Karpo
Matti Kohva
Eero Sauri
Seppo Sarlund
Hannu Sinerma
Tauno Äijälä

Toimitusneuvosto

Per Heinrichs pj.
Timo Apajakari
Matti Kausto
Jyri Paulaharju
Martti Sinerma

Ilmoitushankinta

Lars Böök
Hämeentie 62 C 32
00500 Helsinki 50
puh. 90-736978, 714055

Taloudenhoito

Irja Wonkka, Kadetti-
kunnan toimisto

Osoitteen muutokset: Kadettikunta ry/
rouva Marjukka Lehtinen, Punavuorenk. 14 B 32, 00150 Hki 15, puh. Hki 665 739

Tilaushinta ..... 20 mk/v

Irtonumerot ..... 5 mk

Aikakauslehtien liiton jäsen

ISSN 0454-7357

Loimaan Kirjapaino - Loimaa 1981

SOTILAS JA USKONTO

Olimmepa uskonnosta henkilökohtaisesti mitä mieltä tahansa, niin emme voi kieltää sitä tosiasiaa, että viime sotien aikana suomalainen sai monessa vaikeassa tilanteessa lisävoimaa ja lohtua juuri uskonnon kautta. Monista lähes ateisteista tuli noina aikoina hartaita uskovaisia tai ainakin ihmisiä, jotka oppettelivat rukoilemisen vaikean taidon.

Onhan tunnettua, että nimenomaan suuren henkisen ahdistuksen tai pelon vallassa turvaudutaan johonkin ihmistä korkeampaan huomattavasti helpommin kuin muulloin. Sota aiheuttaa tällaisia tuntemuksia useammin ja ne ovat syvempiä kuin muulloin. Erityisesti suomalaiselle luonteelle, jonka on vaikea avautua toiselle henkilölle, merkitsee uskonnon tarjoama mahdollisuus etsiä tukea ylhäältä hyvin paljon.

Ollaanko tänään sitten vähemmän uskonnollisia kuin esimerkiksi neljäkymmentä vuotta sitten? Kenties ei ole syytä vastata myöntävästi, sillä monet ihmisen tunteet ovat nykypäivinä kätkeytyneet pinnan alle. Uskonnollisuus saattaa sieltä nousta esille siinä kuin muutkin tunteet. Silti itse kunkin olisi hyvä pysähtyä joskus kaikkien kiireittensäkin keskellä ajattelemaan, mikä on hänen suhteensa uskontoon. Upseerit ovat Suomessa kaikkina aikoina suhtautuneet uskontoon kunnioittavasti, ja monet ovat todenneet Korkeimman johdatuksen olleen hänelle vaikeissa tilanteissa aivan ratkaisevaa.

Sotilas ja uskonto eivät ole toistensa vastakohtia, päinvastoin niiden on nähty usein liittyvän läheisesti toisiinsa. Sen sijaan sota ja uskonto voidaan ymmärtää toistensa vastakohdiksi. Joidenkin uskontojen ”pyhä sota” antaa viitteitä siitä, ettei näin kuitenkaan olisi, mutta tässä tarkoitetaan lähinnä kristinuskoa. Kristinuskon ei hyväksy sotaa eikä toisen ihmisen surmaamista, silti puolustustaistelun käyminen on sen mukaan oikeutettua.

Jopa tänä päivänä mutta erityisesti sodassa esiintyy uskonnon tarvetta. Se on sotilaille varaventtiili, jonka kautta hän voi purkaa omaa ahdistuneisuuttaan. Se on juuri suomalaista sotilasta varten.

Martti Sinerma

Kenttähartaus Talvisodan aikana.

SOTA JA KRISTINUSKO

YRJÖ MASSA

Sodan ja kristinuskon välinen ongelma on jälleen viime aikoina noussut keskustelun kohteeksi. Uskonsotia on käyty koko ihmiskunnan historian ajan ja kuitenkin esimerkiksi Raamattu kieltää tappamista.

Kenttäpiispa Yrjö Massa tarkastelee sodan ja kristinuskon välistä suhdetta ja kehottaa kaikkia kristittyjä toimillaan edistämään rauhan tilan saavuttamista maailmassa.

Sodan ja kristinuskon välinen ongelma on ihmisten, kansojen ja koko ihmiskunnan keskuudessa jatkuvasti ajankohtainen. Aina suurten sotien päättymisen jälkeen keskustelu sodan ja rauhan kysymyksestä nousee eettisenä ja käytännön moraalisenä ongelmana voimakkaana esiin. Näin on suurena määrin tapahtunut myös toisen maailmansodan päättymisen jälkeen. Sodan ja rauhan kysymyksen tutkimus ja aiheesta keskustelu on tullut nykyään entistä polttavammaksi myös sen vuoksi, että ihmiskunta on aseteknologisessa kehityksessä siirtynyt ns. ABC-aseiden eli atomi-, bakteeri- ja kemiallisten tuhoaseiden aikakauteen.

Myös suomalaisessa yhteiskunnassa on viime sotien jälkeen käyty sodan ja rauhan kysymyksistä vilkasta keskustelua erityisesti 60-luvulla, mutta jälleen myös aivan viime aikoina 80-luvun alkupuolella.

Koska kristinusko on korkeasti eettinen uskonto, tutkimus- ja keskustelu sodasta ja rauhasta on samalla moraalinen ongelma. Sen johdosta, että kristityt elävät kaikkialla jonkin valtion ja maallisen yhteiskunnan jäsenenä, sodan ja kristinuskon väliseen kysymyksenasetteluun liittyy aina myös kristinuskon suhde maalliseen esivaltaan.

KRISTINUSKON SUHDE SOTAAN JA ESIVALTAAN

Mielipiteet kristinuskon ja kristittyjen suhteesta sotaan ja esivaltaan jakautuvat eri suuntiin. Yksimielisyyttä on vaikea saavuttaa mm. sen vuoksi, että

- Raamatun kannanottoja sotaan ja esivaltaan voidaan tulkita eri tavoin,
- esivaltoja on monenlaisia, joista toiset jopa vainoavat kristittyjä
- sota nykyisenä ABC-aseiden aikakautena voi olla niin totaalinen, että sen mahdolliset tuhot kauhistuttavat kaikkia järkevästi ajattelevia ihmisiä, olipa esivalta tai sen mahdollisesti käymä sota millainen hyvänsä.

Tässä yhteydessä ei ole mahdollisuutta lähteä yksityiskohtaisesti analysoimaan Raamatun ja erityisesti Uuden testamentin suhdetta sotaan ja esivaltaan, koska se johtaisi tämän kysymyksen pitkään selitysohjalliseen tarkasteluun. Todettakoon kuitenkin, että vaikka Jeesuksen sanoista verorahasta "Antakaa keisarille mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on" (Mk 12:17) ei vedettäisikään ehdotonta kuuliaisuusvaatimusta Jumalaa ja esivaltaa kohtaan, niin Paavalin Roomalaiskirjeen 13. luku pitää kaikkea esivaltaa Jumalan asettamana ja kehottaa kristittyjä olemaan sille alamainen. Kun nämä sanat kirjoitettiin, kristityt elivät hyvin mieltävaltaisen Rooman esivallan alaisina, jolle kuuliaisuutta Paavali silti tähdensi.

Kenttäpiispa Yrjö Massa

Kun Apostolien tekojen 5. luvussa todetaan: "Enemmän tulee totella Jumalaa kuin ihmisiä" (Apt 5:29), siinä lähinnä annetaan kristityille oikeus kieltäytyä esivaltaa tottelemasta silloin,

- kun esivalta yrittää saada kristittyjä kieltämään uskonsa Jumalaa ja Jeesukseen,
- kun se kieltää kristittyjä toteuttamasta Jeesuksen antamaa lähetyskäskeä, ts. viemästä rauhan evankeliumia toisille ihmisille ja
- kun se tahtoo pakottaa kristittyjä toimimaan maallisissa asioissa Jumalan tahdon vastaisesti.

Kysymykseen esivallasta liittyy läheisesti kysymys kristittyjen asenteesta sotilasammattiin ja sotilaan palvelemiseen niin rauhan kuin sodankin aikana. Kristityt vastustavat luonnollisesti rauhantekijöinä sotaa yleensä, sillä onhan sota maailmassa synnin seurausta. Jos kaikki ihmiset olisivat synnittämiä, ei sotia käytäisi. Mutta kristityt ovat valtion jäseniä kahden valtakunnan kansalaisia eli Martti Lutherin terminologiaa käyttäekseni kahden regimentin alainen.

Kahden regimentin — maallisen ja hengellisen — oppi ei suinkaan ole Lutherin keksintö. Hän on vain käyttänyt tästä kristillistä ja historiallisesta tosiasista em. nimitystä. Kristinuskon perusolemuksen mukaisesti ihmiset on täällä

"armon ajassa" eläessään samalla kertaa sekä maallisen että taivaallisen valtakunnan kansalaisia. Sen vuoksi he ovat myös samalla syntisiä ja vanhurskaita. Tämä aiheuttaa kristittyjen elämässä kehdosta hautaan saakka määrätynlaisen jännitystilän, jopa ristiriitallisuuden.

Jumalan valtakunnassa vallitsee täydellinen etiikka, jonka Jeesus on esittänyt vuorisaarnassaan. Mutta tässä maailmassa on voimassa alempiasteinen moraalinen, koska ihmiset ja koko maailma ovat synnin alaisia. Eri ihmiset ja myös eri esivallat edustavat erilaista etiikkaa, joka on lähempänä moraalista ja realistisempi kuin monien idealistien. Kristinusko lupaa, että Jumalan valtakunnan etiikka toteutuu Jumalan avulla vasta eskatologisessa tuhatvuotisessa valtakunnassa, kun sen sijaan useat idealistiset pasifistit uskovat, että ainakin lähes täydellisyden moraalinen voi toteutua ihmisten ponnistelujen tuloksena jo tässä elämässä.

Tässä onkin asian ydin, sillä todellisuuden mukainen kuva ihmisestä johtaa realistiseen ja toteuttamiskelpoiseen ideologiaan, mutta ihanteellinen ja liian optimistinen käsitys ihmisestä sen sijaan idealistiseen ja toteuttamiskelvottomaan ideologiaan.

Kristittyjen on ajallisessa isänmaal-

Kaatuneiden huolto oli papiston raskas velvollisuus.
Sankarihautaus Lappeenrannassa 19.5.1940.

lissa elämässään otettava elämän realiteetit huomioon ja tehtävä ratkaisut tältä pohjalta. Jeesus ja hänen opetuslapsensa eivät myöskään kristityiltä muuta edellytä. Sen vuoksi kristityt voivat toimia myös sotilasammattissa ja palvella esivallan käskystä maataan ja kansaansa sotilaina rauhan ja sodan aikana, silloin kun heidän omatuntonsa sen sallii.

Sodasta yleensä voidaan sanoa, että se ei ole koskaan oikeutettu, koska se on synnin seurausta. Mutta moraalisisessa mielessä arvioituna toiset sodat (esim. imperialistiset valloitusodot) ovat toki epäoikeutettumia kuin toiset (esim. vapaus- ja puolustussodat). Erityisesti räikeitten taloudellisten ja rodullisten eriarvoisuuksien ollessa kyseessä, tämä ongelma on hyvin vaikea. On ymmärrettävä, että esim. rotunsa vuoksi ym. tavoin sorretuilla ihmisryhmillä saattaa olla taipumusta väkivaltaan. Jotakin tällaista on varmaan kirkkoisä Augustinus tarkoittanut luodessaan käsitteen ”oikeutettu sota”, jolla hänen mukaansa tulee olla

- oikeudenmukainen syy,
- laillisen esivallan tulee sitä käydä
- ja sitä tulee käydä laillisin ja yleisesti tunnustetuin keinoin.

Luther yhtyy tähän Augustinuksen kantaan pitäen sotaa hyökkääjän kollektiivisena rankaisemisena sekä kansan it-

sepuolustuksena ja hätävarjeluna. Täten lähinnä vain puolustusota — joka itse asiassa voidaan käsittää hyvin laajasti ja johon strategisista ja taktisista syistä voi sisältyä myös offensiivisia vaihteita — on ”oikeutettu”. Omantunnonaroilla on kuitenkin mahdollisuus kieltäytyä sotilaina palvelemisesta (vert. Apt 5:29).

Augsburgin tunnustus, Augsburgin tunnustuksen puolustus sekä Iso ja Vähä Katekismus edustavat luterilaisissa tunnustuskirjoissa tätä käsitystä, jota hyvin perustein voidaan pitää ei vain Vanhan vaan myös Uuden testamentin kantana.

Augsburgin tunnustuksen 16. artikla ilmaisee asian seuraavasti:

”Kaikki maallinen esivalta, järjestetty hallinta ja lait ovat Jumalan asettamia ja säätämiä; kristityt saattavat syntiin syyllistymättä... käydä oikeutettuja sotia, olla sotapalveluksessa... kristityt ovatkin velvolliset olemaan esivallalle alamaiset ja sen käskyille ja laeille kuuliaiset kaikessa, mitä syntiin syyllistymättä voidaan noudattaa; mutta jos esivallan käsky ei syntiin syyllistymättä voida noudattaa, on Jumalaa toteltava enemmän kuin ihmisiä” (A.E. Koskenniemen suom.).

Kristittyjä on paljon moitittu siitä, että he eivät ole tehneet kaikkea rauhan hyväksi, vaan he ovat käyneet sotia enemmän kuin monet ei-kristityt tässä

maailmassa. Syytöksessä on paljon perää, mutta vain määrättyssä mielessä. Ne ihmiset, jotka ovat aloittaneet sodan ja johtaneet kansansa siihen, eivät ole — joko olleet todella kristittyjä — tai he eivät ole tajunneet oikein vastuutaan rauhasta

— tai he ovat katsoneet, että sota on ollut kahdesta vaihtoehdosta pienempi paha kuin esim. alistuminen hyökkääjän valtaan.

Voidaan sanoa, että rauha päämääränä on yksinkertainen ja selvä tavoite, mutta itse väkivallan ja väkivallattomuuden, sodan ja rauhan ongelma on erittäin komplisoitu ja vaikea kysymys. Toisin sanoen sekä kristittyjen että ei-kristittyjen parissa ollaan suuresti eri mieltä niistä keinoista, joilla rauhaa olisi rakennettava.

Tässä yhteydessä on syytä puhua muutama sana pasifismista, koska ns. pasifistien eräät rauhaan tähtäävät keinot poikkeavat ehkä eniten muiden rauhan hyväksi työskentelevien ihmisten keinoista. Pasifismi tulee latinankielisestä sanasta pax = rauha ja facere = tehdä. Pasifisti on siis = rauhantekijä. Mutta myös jokainen kristityn tulee olla rauhantekijä = pasifisti, sillä nimittäähän Jeesus vuorisäärnässään rauhantekijöitä (lat. pacifici, kreikk. éirenepoioi) autuaiksi ja Ju-

malan lapsiksi (Mt 5:9).

Useat varsinaiset pasifistit, joita nimittäin idealistisiksi pasifisteiksi, ovat sitä mieltä, että yleisesti hyväksytyjen keinojen lisäksi rauhaan olisi pyrittävä mm.

— aseellisesta palveluksesta kieltäytymisellä.

— yksipuolisella aseistariisumisella sekä — kansallisuusaatteen hävittämisellä ja maailmankansalaisuusaatteen istuttamisella sen tilalle.

Sen sijaan toiset rauhanrakentajat, joita nähdäkseni on mm. kristittyjen enemmistö ja joita nimitän realistisiksi pasifisteiksi, ovat sitä mieltä, että aseellisesta palveluksesta kieltäytyminen, jonkin valtion yksipuolinen aseriisunta ja maailmankansalaiseksi julistautuminen ovat kyllä kauniita ja jaloja päämääriä, mutta niillä voitaisiin edistää maailmanrauhaa vasta silloin, kun niillä olisi huomattavan suuri kannatus koko ihmiskunnan keskuudessa. Tällaista kannatusta on kuitenkin erittäin vaikeata luoda maailmassa, jossa ihmiset valitettavasti eivät ole perusolemukseltaan hyviä, vaan päinvastoin omaa etuaan ajavia, itsekkäitä olentoja.

Ensinnäkin aseellisesta palveluksesta kieltäytyjiä on ainakin toistaiseksi ollut maailmassa niin vähän, että heidän kieltäytymisellään ei ole ollut juuri käytännöllistä merkitystä maailmanrauhaa ajatellen. Toiseksi totalitaarisesti hallituissa maissa aseellisesta palveluksesta kieltäytyminen ei ole yleensä edes sallittua. Kolmanneksi demaknaattisestikin hallituissa maissa valtio yleensä on vapauttanut aseellisesta palveluksesta kieltäytyjät vain rauhan ajaksi ja kutsunut heidät sodan syttyessä aseisiin. Jos he tällöin ovat kieltäytyneet palvelemasta maataan, he ovat usein joutuneet vankilaan.

Mitä sitten yksipuoliseen aseriisuntaan tulee, niin toistaiseksi mikään valtio ei ole uskaltanut lähteä tälle tielle. Ja jos joku valtio tälle tielle lähtisi, toimenpide voisi helposti koitua ennemmin tai myöhemmin sen tuhoski. Vatikaanin sekä eräiden muiden kääpiövaltioiden asema on hieman toinen kuin ns. ”pienien valtioiden”, mutta niillä on kuitenkin jonkinlainen puolustuslaitos tai ainakin henkivartiosto tai jokin suurvalta takaa niiden itsenäisyyden (esim. Islanti). Maailmankansalaisuusaatetta on esiintynyt ihmiskunnan keskuudessa jo antiikin aikana, ja sillä on kannattajia jonkin verran eri puolilla maapalloa. Jotta kosmopolittismin aate voisi edistää rauhaa maan päällä, sillä tulisi olla niin suuri kannatus, että voitaisiin luoda maapallolle yksi maailmanvaltio, jossa ihmiset tahtoisivat elää sovussa keskenään.

Nykyisessä maailmantilanteessa tällainen tavoite vaikuttaa idealistiselta jo sen vuoksi, että isänmaallisuusaate on erittäin voimakas melkein kaikissa it-

senäisissä valtioissa, mutta erityisesti maailman kohtalosta määräävissä suurvalloissa sekä esim. toisen maailmansodan jälkeen syntyneissä Aasian ja Afrikan nuorissa valtioissa.

Realistiset pasifistit sen sijaan luottavat historian ja elämäkokemuksen opetuksiin, jotka osoittavat, että kansojen hyväntahtoisuuteen toisia kansoja kohtaan, kansainväliseen oikeuteen ja kansainvälisiin sopimuksiin voidaan luottaa vain määrättyyn rajaan asti. Sen jälkeen saattaa seurata tilanne, jossa vallitsee vain väkevemmän oikeus. Siksi realistiset pasifistit pitävät nykyisessä maailmantilanteessa tärkeänä, että valtio oman olemassaolonsa turvaksi pitää yllä mahdollisimman hyvin koulutettua ja varustettua puolustuslaitosta, vaikka se aiheuttaakin kansalle ja kansalaisille aineellisia ja henkisiä rasitteita. Siksi realistiset pasifistit katsovat velvollisuudekseen suorittaa myös aktiivista rauhan- turvaamistyötä puolustuslaitoksen riveissä ja maanpuolustusjärjestöissä oman kansansa olemassaolon sekä sen vapauden ja itsenäisyyden turvaamiseksi. He katsovat myös tärkeäksi pitää itsenäisen kansan keskuudessa yllä avarakatseista isänmaanrakkautta, kansallishenkeä ja maanpuolustustahtoa.

PAPISTON UHRI ISANMAALLE	
ESTER A. LAINE SAKARI	10.10.1901
HAKKILA AATTO KAIMO KALEVI	11.10.1901
HUKKINEN ONNI EIMARI	12.10.1901
HUNNINEN ARVI MATTI	13.10.1901
KITTOJOKI NILO JOHANNES	14.10.1901
KIVIMÄKI YRJO HENRI	15.10.1901
REPO MAUNO KALEVI	16.10.1901
SALONEN FRANKS EERO	17.10.1901
SINONEN LAURI EERO	18.10.1901
TOKKANEN ANNI VILJO	19.10.1901
VANHANVAARA ARVO JOHANNES	20.10.1901
VUORISTO VELI EENOHU	21.10.1901
ANTTILA ALFARI MIIRTA ELIAS	22.10.1901
ANTTILA A. ERJO	23.10.1901
KAUPPILA A. MENTTI JOHANNES	24.10.1901
HEIKKILA MAUNO RAFAEL	25.10.1901
HEIKKANEN PENTTI JORMA	26.10.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	27.10.1901
HEIKKANEN JOHANNES	28.10.1901
HEIKKANEN JUSSI	29.10.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	30.10.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	31.10.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	1.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	2.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	3.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	4.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	5.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	6.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	7.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	8.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	9.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	10.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	11.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	12.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	13.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	14.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	15.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	16.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	17.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	18.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	19.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	20.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	21.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	22.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	23.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	24.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	25.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	26.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	27.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	28.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	29.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	30.11.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	1.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	2.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	3.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	4.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	5.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	6.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	7.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	8.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	9.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	10.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	11.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	12.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	13.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	14.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	15.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	16.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	17.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	18.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	19.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	20.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	21.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	22.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	23.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	24.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	25.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	26.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	27.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	28.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	29.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	30.12.1901
HEIKKANEN MAUNO VAAHRO	31.12.1901

Samalla he tuomitsevat jyrkästi kaiken militarismen, imperialismien, kiihkokansallisuuden eli sovinismin sekä ahdasmielisen nurkkapatriotismin. He kannattavat lämpimästi kasvatusta kansainvälisyyteen, kansojen välistä ystävyyttä, yhteistyötä ja veljeyttä sekä tahtovat tarmokkaasti työskennellä omalta kansalliselta pohjalta näiden periaatteiden hyväksi. Tällainen toiminta on myös sopusoinnussa sen turvallisuuspolitiikan kanssa, jota maamme presidentti ja hallitus ovat harjoittaneet. Tähän toimintaan liittyy välittömästi myös aseellinen palvelu Yhdistyneiden Kansakuntien rauhanturvajoukoissa, jotka tekevät tärkeää rauhanturvaamistyötä.

Kristittyjen keskuudessa on olemassa sekä idealistisia että realistisia pasifisteja, mutta valtaenemmistö kristityistä edustaa kuitenkin jälkimmäistä kantaa.

KRISTITTYJEN KEINOT TOIMIA RAUHAN HYVÄKSI

Lopuksi esitän joukon käytännön toimenpiteitä, joilla kristityt rauhantekijöinä voivat mielestäni edistää rauhaa maailmassa.

1. Kristittyjen tulisi huolehtia siitä, että he elävät Jeesuksen opetuslapsina

jokapäiväisessä katumuksessa, parannuksessa ja syntien anteeksisaamisessa sekä iäisyysvastuussa ajatuksistaan, sanoistaan ja teoistaan Jumalalle ja että he täten nauttivat jatkuvasti Kristuksen rauhaa sielussaan.

2. Kristittyjen velvollisuus on edistää rauhaa ja rakkautta kodissaan, työympäristössään, ystäväpiirissään, seurakunnallisissa, kunnallisissa ja valtiollisissa luottamustehtävissä, yhteiskunnallisten ryhmien, taloudellisten eturyhmien ja poliittisten puolueiden välisissä kanssakäymisissä, nuoremman ja vanhemman sukupolven välisissä suhteissa sekä kansainvälisissä tehtävissä.

3. Kristittyjen tulee Jeesuksen lähetyskäsken mukaisesti pyrkiä viemään rauhan evankeliumia kaikille ihmisille ja kaikille kansoille, sillä sellainen ihminen, jonka sielussa lepää aito Jumalan rauha, pyrkii myös olemaan rauhantekijä ihmisten ja kansojen keskuudessa.

4. Kristittyjen tulee jatkuvasti rukoilla rauhan toteutumisen puolesta oman kansansa keskuudessa ja koko maailmassa.

5. Kristittyjen tulee aktiivisesti toimia oman kansan ja muiden kansojen keskuudessa esiintyvän aineellisen ja henkisen hädän poistamiseksi. Heidän on työskenneltävä tarmokkaasti sen hyväksi, että kaikilla ihmisillä oman kansan keskuudessa ja koko maailmassa olisi työtä ja riittävä toimeentulo ja että Yhdistyneitten Kansakuntien ihmisoikeuksien julistus saisi toteutua kaikkien ihmisten ja kansojen parissa.

6. Kristittyjen tulee kristillisen etiikan valossa työskennellä ihmiskunnan räjähdysmäisen lisääntymisen ehkäisemiseksi, sillä se estää osaksi erityisesti kolmatta maailmaa pääsemästä irti aineellisesta ja henkisestä hädästä ja kurjuudesta, joka seikka vuorostaan lisää sodan ja muun väkivallan uhkaa maailmassa.

7. Kristittyjen tulee kaikin tavoin tu-

Kenttäpiispa Viljo Remes Rovajärven tykistöleirillä

kea tieteellistä rauhan- ja konfliktitutkimusta.

8. Kristittyjen tulee pyrkiä vaikuttamaan oman kirkkonsa sekä kansallisten ja kansainvälisten kristillisten järjestöjen kautta rauhasta vastuussa oleviin ih-

misiin oman kansansa, muiden kansojen ja Yhdistyneitten Kansakuntien keskuudessa, jotta kaikki kansojen johtajat ja kaikki kansat toimisivat rauhan aikana ja mahdollisissa kriisitilanteissa määrätietoisesti rauhan hyväksi. □

ROIHUVUOREN SEURAKUNTA

Tulisuontie 2 00820 Helsinki 82
Puh. 783407

Kadettikoulu sijaitsee Santahaminassa seurakuntamme alueella.
Kotiseurakunta kiittää Kadettikoulua ja Kadettikuntaa hyvästä yhteistyöstä ja toivottaa onnea tulevaisuudelle.

Sotilaspappi pääsee lähelle suomalaisia miehiä

MITEN VARUSMIES KOKEE USKONNON

ESKO KILPI

Varusmies ei helposti paljasta sisintään. Sotilaspastorilla on kuitenkin usein mahdollisuus päästä lähelle miehiä. Eräässä syksyllä esitetyssä TV-ohjelmassa kaksi varusmiestä totesi pinnan olevan joskus niin tiukalla, että on pakko mennä pastorin luo. Tämä on suuri tunnustus sotilaspastoreiden työlle.

Tuskin suomalainen mies sisimmältään varusmiesaikanaan muuttuu: Uskontoihin hän yleiseen suomalaiseen tapaan suhtautuu varsin suvaitsevasti. Ot-sikon sanan uskonto käsitänkin tässä lähinnä henkilökohtaiseksi uskoksi.

Suomalainen mies ei sisintään paljasta. Nykyaikana, jolloin yhä useampi aikaisemmin yksityiseksi käsitetty asia riepotellaan julkisesti arvioitavaksi, uskon kysymykset kätetään entistä syvemmälle. Kivikasvoisuus lisääntyy. Eräässä alokasjuhlassa seurasin miesten ilmeitä ja totesin: ainoa, mikä sai pilkettä silmiin ja liikettä niskaniveliin, oli suomalainen naiskauneus. Luonto teki vastustamattomasti tehtävänsä.

Henkilökohtaisella tasolla uskonasioihin suhtautuminen heijastaa kuvaa tämän päivän kristityistä. Myönteiset kokemukset seurakunnasta ja varsinkin papeista raottavat hiljalleen sydämen sisintä, kielteiset sulkevat oman aarteiden satojen lukkojen taa. Ja syvälle kätkeyty aarre on vaarassa unohtua ja tuhoutua

nykyajan raaistuneen ja raaistavan elämäntyylin myötä.

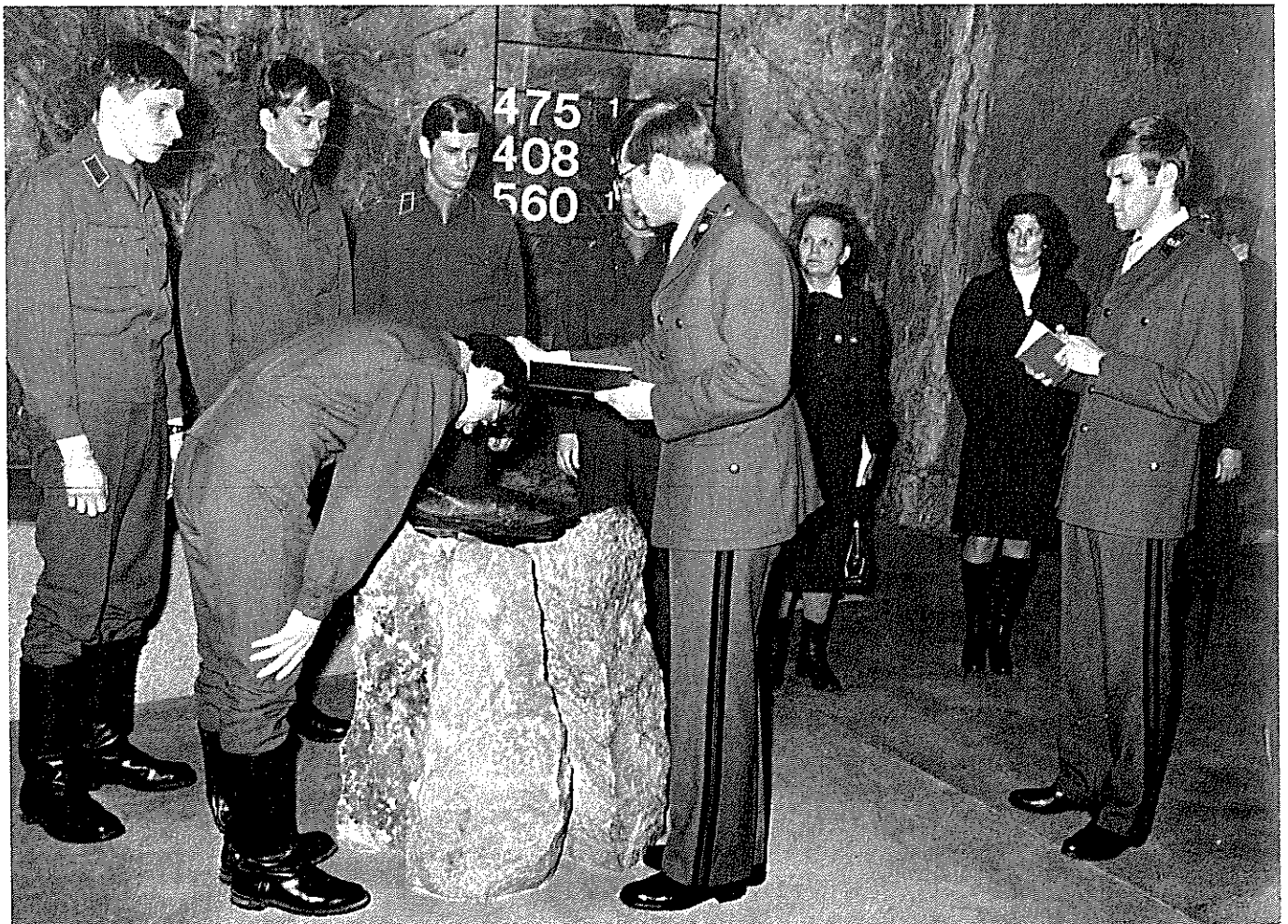
Sotaväessä on papilla aitiopaikka saada kurkistaa joskus suomalaisen miehen sisimpään. Tarkoin varjeltu usko, piittaamattoman tuntuisen käytöksen taakse kätkeytynekin, ottaa mielellään vastaan virvoitusta varsinkin yhteisissä tilaisuuksissa, iltahartauksissa, virsilauluharjoituksissa, jumalanpalveluksissa ja ehtoollisellakin. Joukon mukana ei yksilö erotu. Rippikouluun tuleva nuori mies kyselee uskon käsittämättömyyksiä kuin Nikodeemus ikään. Ja vaikeuksien kohdatessa pappi kelpaa auttajaksi.

Ilahduttavaa on, että entistä useammin nuorten miesten joukossa on niitä, jotka ovat saaneet rohkeuden tunnustaa oman henkilökohtaisen uskonsa. Sekin tapahtuu suomalaiseen tapaan hillitysti ja rehvastelematta. Raamattu uskalletaan ottaa käteen, eikä kirkkoon tai seurakunnan tilaisuuteen mennessä tarvitse tehdä "ketunlenkkiä". Tietylnainen uskonnollisuuden nousu saattaa olla tässä

takana, mutta ehkä vielä enemmän joidenkin seurakuntien innostava nuorisotyö ja rippikoulu-uudistus. Aktiiviset seurakuntanuoret tulevat säännöllisesti samoilta seuduilta.

Hiljainen ja sisimpäänsä peittelevä nuori mies saattaa kuitenkin joskus yllättäen ilmaista uskonnollisen kantansa. Se tapahtuu silloin kun hänelle pyhiä asioita rääväsuuisesti pilkataan. Pilkkaajat, usein henkisesti rikkirevityt ja sääliävät yksilöt, saavat osakseen ennen pitkää joukon halveksunnan.

Suomalainen mies ei siis pidä uskoaan näyttelytavarana, mutta "jos miestä missä tarvitaan" on hän toimintavalmis. Jumalanpalvelus ei vedä häntä mukaan yksilönä, mutta joukossa kyllä, oli sitten kysymyksessä varusmiesten tai veteraanien joukko. Suomalainen mies on tämän päivän Nikodeemus, joka tulee Jeesuksen luo salaa sellaisessa tilanteessa, jossa oma sisin ei joudu toisten riepotel-tavaksi. Tosi paikan tullen hän kuten Nikodeemuskin on myös valmis uhrin. □

Varusmiesaikana liitytään myös kirkkoon

KOTIMAA
KOTIMAA
KOTIMAA
KOTIMAA
KOTIMAA

kaikista lukijoista 87—90 % lukee säännöllisesti jokaisen numeron. lukijoista 78—81 % lukee jokaisen numeron kannesta kanteen tai suurimman osan siitä.

ovat valinneet yhä useammat. Se on levikiltään selvästi suurin kristillinen sanomalehti. Se tilataan nyt jo 80.000:en kotiin.

ilmestyy kolme kertaa viikossa ja tarjoaa luettavaa kaikenikäisille. Se on uskonnollisiin suuntauksiin sitoutumaton luterilaisen kansankirkon yhteinen lehti. Se on kodin ja perheen lehti. Se on ihmistä rohkaiseva lehti.

on myös toivelahja läheisellesi.

Tilaa itsellesi tai lahjaksi

puh. 90-6922 591/tilaukset
 tai oheisella postimaksuttomalla lipukkeella.

- Tilaan KOTIMAAN vuodeksi 1982 108 markalla ja saan loppuvuoden 1981 numerot ilmaiseksi uutena tilaajana
- Tilaukseni on kestopilaus, jolloin saan seuraavina vuosina KOTIMAAN edullisella varhaisilauhinnalla. Kestotilauksen voin keskeyttää halutessani.
- Haluan suorittaa tilausmaksun 2:ssa erässä, tammi- ja maaliskuussa (kestopilaajana tammi- ja kesäkuussa).

Lehden saaja .....

Lähiosoite .....

Pääosoite .....

Lehden maksaja .....

Lähiosoite .....

Pääosoite .....

Lähettäkää minulle ilmainen lahjakortti

Kotimaa
 maksaa
 posti-
 maksun

Vastauslähetys

Hki 10/10 Lupa no 1124

KOTIMAA

PL 67

00003/HELSINKI/300

MITÄ JUMALA MERKITSEE SODASSA

Tämä ei ole kirjoituspöytätkimus eikä atk-keskivertoharha. Tämä on yksilöllinen, inhimillinen ja koeteltu kokemus, jonka tapaisia valtavat määrät sotilaita eri aikoina ovat eläneet.

JUMALA SODASSA

Olen tavannut vain muutamia miehiä, jotka väittävät, että he eivät ole sodassa koskaan rukoilleet. Eräissä veteraanien tilaisuudessa muuan rintamamies kysyi: ”Millä kummalla rintamalla sinä olet ollut? Olinhan minäkin siellä viisi vuotta, mutta en tavannut ketään joka ei olisi joskus rukoillut”, ja vakuudeksi mies tärräytti pienen voimasanan jatkoksi.

Louhen tien mutkassa Kiestingissä syksyllä 1941 hoivasi veli Arvi haavoittunutta aseveljeä. ”Keskustelumme päätteeksi sain julistaa hänelle synnit anteeksi Jeesuksen nimessä ja veressä ja sovitustyössä — aivan niinkuin ehtoolisessa. Ja niin veli siirtyi iankaikkisuuteen pelastetun kiitos huulillaan.”

Neljä miestä ajoi autossa, vähin valoin kuten asiaan kuului. Ajotie ylitti radan, jossa juna tuli yhtä pimeänä. Humalassa hölisevät miehet eivät havainneet tilannetta, kaikki menehtyivät. Heidät kätkettiin kotiseurakunnan multa — niinkuin Suomen Marsalkka oli sankarivainajista käskenyt. Kuka meistä asettuu heidän tuomarikseen?

Sotilaspappi lähti vapaaehtoisesti joukkueen mukaan kaukopartioon. Kahakassa hän haavoittui menettäen liikuntakykynsä. Matkaa takaisin oli muutama peninkulma ja pakkasta puoliväliin 30 astetta. Pastori halusi jäädä erämaahan, ettei olisi vaaraksi vihollisen ahdistamalle partiolle. Mutta miehet eivät suostuneet, he vetivät pappinsa mukaansa ja pääsivät omalle puolelle.

Luokkatoverini, 24-vuotiaana ydinfysiikan tohtoriksi väitellyt vänrikki, oli syksyllä 1941 vapaaehtoisena krh-joukkueen johtajana. Illalla hän jutellessaan miesten kanssa sanoi mm, ettei hän vielä

haluaisi kuolla. Oli valoisa tulevaisuus edessä, muutama viikko sitten oli vihitty. Iltamyöhällä tuli divisioonan esikuntaan Päämajan käsky tohtorin siirtämisestä teollisuuden tehtäviin. Yöllä taivoitti puuhun osuneesta ammuksista sirpale hänet teltasta 20 miehen keskeltä. Miksi näin? Miksi he jäivät ja me palasimme?

Jos Jumala hallitsee asiat, olemme ymmällä. Jos tämä on sattumaa, tullemme mielenvikaisiksi.

Emme ymmärrä, ja mitä enemmän selitämme, sen vaikeammaksi asia tulee. Ei ”Sattuman Villen” korttipakkakaan pelasta järkeä tässä kyselyssä.

Sen, että me emme ymmärrä, ei silti tarvitse olla vastaus kysymykseen. Luin tiedemiehistä, jotka ovat vuosikausia tutkineet, miksi talitiaisella on nokan ympärillä tuntokarvoja. Mutta selitystä ei ole löytynyt. Pitäisi toki tällainen ongelma ratkaista ennen kuin väitämme tietävämmme elämän ja kuoleman rajan ja ajan. Mutta me tiedämmekin muuta, mikä on paljon tärkeämpää, vaikka se tieto ei tyydytäkään uteliaisuuttamme. Me tiedämme, miksi meidät jätettiin.

Meidät jätettiin siksi, että meille on varattu joku tehtävä täytettäväksi. Mikä se on, olemmeko tiedostaneet sen? Luotan siihen, että se sama Jumala, joka on tuonut minut takaisin elämään, myös pystyy sen tehtävän minulle selvästi ilmaisemaan. Joidenkin kohdalla näyttää siltä, että ei olisi näin käynyt. Asiano- maisen on syytä tutkistella tilannetta, jos näin on, mutta se kuuluu hänelle. Me muut emme ole hänen tuomareitaan, mutta voidaan kyllä vihaisten kysyä, oletko huomannut, mistä on kyse.

SOTA RAAMATUSSA

”Älä tapa”.

Suonenjokelainen mies lähti näillä eväillä sotaan. Kolmantena päivänä osui vihollisen pistin poskesta läpi. Päästyään irti mies sanoi: ”Taidat olla tosissasi — niin olen nyt minäkin”. Kymmenen käskyä annettiin Israelin erämaan vaelluk-

sen alkutaipaleella. Lukuisia kertoja Herra Sebaot käski kansansa sotimaan ja vielä tuhoamaan kaiken elollisen vihollisen puolella. Eikö Jumala tuntenut viidettä käskyä?

Jeesus kertaa vuorisaarnassa, että tämän käskyn johdosta joutuu oikeuden eteen, ts. tutkitaan, onko tapahtuma oman käden oikeutta vai onko, kuten Raamattu opettaa — myös Paavali ja Pietari — toimittu esivallan tehtävissä. Sensijaan se, joka sanoo toiselle ”Sinä hullu”, joutaa muutta mutkitta helvetin tuleen. On ilmeisesti turvallisempaa olla sotilas kuin nimitellä toista esim. ”tappajaksi”.

Rakastakaa vihollisianne ja rukoilkaa niiden puolesta, jotka teitä vainoavat. — Siunatkaa älkääkää kirotko. — Älkää kiskoko keneltäkään mitään. — Mikä estää sotilasta näin menettelemästä? Ei mikään, sillä tämänkaltaista on kyllä koettu, ei aina aivan näin kauniina mutta sinne päin, siinä kuin muutkin ihmiset. Liekö missään maassa kohdeltu sotavankia niin inhimillisesti kuin Suomessa? Jos on, niin hyvä sitten. Talvitiellä tuli vastaan reslareki, jossa oli ajomiehenä vanki ja perässä asteli useita muita kirvein ja sahoin. Missä oli vartiomies? Hän löytyi reestä heinien alta nukku- masta.

Jeesus käskää kääntämään toisen posken tykö, kun joku lyö toiselle. Mutta hän ei käske kääntämään toisen poskea, kun tätä on lyöty. Eikä hän itse noudattanut neuvoaan kun ylimmäisen papin palvelija antoi hänelle korvapuustin (Jh 18:23), vaan tiukkasi lyöjältä perusteluja. Miksi näin?

En tiedä. Mutta veljeyden mitan tiedän: ”—jos joku pakottaa sinut yhden virstan matkalle (ruotsalainen käännös: hänen hyväkseen/till hans tjänst), kulje hänen kanssaan kaksi”. On syytä ensin täyttää tämä käsky, ennenkuin ryhtyy seuloamaan Raamatun sanoja oman mielen tarpeisiin.

Raamatun peruskysymys on Kristuksen tunteminen, 2. Kor 10:5: synnin sovitaja, syntisen vapauttaja toisen palve-

lukseen, jolloin tuo toinen on Jumalan kuvaksi tehty aivan kuten minäkin. Tosin on väliin vaikea nähdä toisessa Jumalan kuvaa — mutta olisiko Jumalan yhtiä vaikeata nähdä minussa omaa kuvaansa?

Alkukirkossa kannettiin asetta, jopa pakanallisen esivallan käskystä. Paavali kertoo Roomasta terveisiä filippiiläisille niiltä ”pyhiltä, jotka ovat keisarin huoneväkeä”. Eikä keisari Neron (54–68 j.Kr.) huoneväki ollut aseitta. Vasta vaatimus keisarin kumartamisesta jumalana johti vastarintaan. On tänäänkin paljon sosiaalista painetta, joka ei ole sen lievempää kuin Neronkaan kumartelu, mikä ilmenee mm. useista alkoholitutkijain raporteista.

Sotilas voi Raamatun perusteella hyvällä omallatunnolla suorittaa epämiellyttäviäkin tehtäviä — vaikka sydän itkee ja syystä. Tämä ei poissulje sitä, että joku toinen käsittää Pyhän Hengen kieltäneen häntä kantamasta asetta. Seisokoon hän Jumalan edessä omantuntonsa mukaisesti, on paha toimia omaatuntoaan vastaan. Mutta ”minä ja perheeni palvelemme Herraa” Joosuan antaman mallin mukaan. Joosua lienee eräs maailmanhistorian parhaista sotapäälliköistä ja myös eräs niistä kovimmista.

KRISTITTY SODASSA

Huhtikuussa 1942 heräsin iltayöstä puhelimen soittoon. Keväthyökkäys oli alkanut ja kesti yli kuukauden. Tappiot olivat molemmin puolin suuret. Alkajaisyonä annettiin ihmeellinen opetus. Kun nukahdin puhelimen ääressä, herätti soitto huonolla tiedolla. Kun valvoim rukouksessa, tuli lohduttava tieto. Tämä toistui useita kertoja aamuun mennessä, ”—opettaakseen sinut ymmärtämään, että ihminen ei elä ainoastaan leivästä, vaan että hän elää jokaisesta sanasta, joka Herran suusta lähtee” — niinkö? Ainakin Mooses oppi näin 40 vuoden koettelemuksissa.

”Rauhan pommituksissa” alkuvuonna 1944 olin takaisin ilmotorjunnassa. Tiedustelu ilmoitti melkoisen voimakkaan muodostelman olevan tulossa. Irvileuka puhelimesta toivotti vielä ”paljon kahvia ja tupakkaa varastoon ensi yöksi”. Aika kului, eikä mitään tapahtunut. Sääasema ilmoitti, ettei jäätymistä tule — se oli siihen aikaan vielä este pitkillä lennoilla. Mutta muutamaa tuntia myöhemmin sääasemalla todettiin voimakas jäätyminen. ”Olen ollut 10 vuotta näissä töissä enkä ole koskaan kokenut tällaista”, sanoi meteorologi. Epäusko hännäli: mitä taitoa siinä tarvitaan kun ei hyökkäystä olekaan. Raamatusta oli sen päivän lukemisen kohdalla: ”Sinä saat nähdä suurempia”. — Mutaman päivän kuluttua tuli uusi hyökkäys, ja se myös tuli perille. Ennätin itsekseni pol-

vistua ennen kuin toiminta alkoi. Hyökkäys epäonnistui täysin. Jälkeen päin kerrottiin, että ainakin kuusi ihmistä oli rukoillut uskovana pidetyn johtajan puolesta.

Miksi näin? Siksi, että Jumalan kunniata kirkastettaisiin. Mutta ei siksi, että Jumalasta tehtäisiin noita tai ampumaohjesääntö. Toisen maailmansodan aikainen Maltaan kuuluisa puolustaja, kenraali Dobbie, kertoo: ”Saaren puolustamisessa oli rukous yhtiä tehokasta kuin koko ase toiminta”. Hänellä oli vastaavia kokemuksia jo ensimmäisen maailmansodan ajoilta länsirintamalla.

”Tiedä siis sydämessäsi, että Herra, sinun Jumalasi, kasvattaa sinua, niinkuin isä kasvattaa poikaansa”. Vain tältä, Jumalan kunnian pohjalta, tulee kokonaisuudesta mielekäs.

Saksalainen jalkaväenkenraali Schwalbe toimi toisessa maailmansodassa miehitysvaiheen aikana Hollannissa armeijakunnan komentajana. Hänen asuintalonsa isännän poika oli vapaaehtoisena upseerina Englannissa, vihollisen joukoissa. Molemmat miehet polvistuivat joka ilta yhteiseen iltarukoukseen. Järki ei tällaista hyväksy, mutta Jumalan lapset toteuttavat tämän. Turvallisuus, kiitollisuus ja rakkaus ovat Jumalan antimet. Ulkoisesti saattaa tilanne olla pelkoa herättävä, ihminen on ihminen. Mutta perimmältään voi seisoa tukevalla pohjalla, jossa myös havaitsee tarkoituksenmukaisuuden: Herra kasvattaa sinua. Näin syntyy luottamus siihen, että myös tämän ajan päättyessä jatko on mielekäs, odotuksen mukainen.

SOTA KRISTITYN KANNALTA

Sota on aina ollut hirvittävä tapahetä. Kuoleminen neutroniräjähteeseen ei liene erilaista kuin Aabelin väkivaltainen kuolema. Tuskat olivat kovat myös niillä, jotka menneinä aikoina haavoittuneina joutuivat rämpimään nälässä, kylmässä ja taudeissa. Sota ei ole kristitylle ilo, mutta voi tulla eteen pakona — kuten muillekin.

Kristityllä on tieto Jumalan säätämästä. Tämä maailma ei tuhoudu ilman Jumalan päätöstä. Apostoli Pietari kuvaili ydinräjähdetuhoa jo vuoden 60 j.Kr. vaiheilla — miksi nyt tullaan hysterisiksi kun tiedemiehet loppujen lopuksi havaitsevat niin olevan, kuin Raamatusta on kerrottu? Jeesus puhuu näistä samoista vaikeista ajoista kuitenkin lisäten, että ”valittujen takia vaivan aikaa lyhennetään” — kannattaa olla uskovainen, niin lyhentää kaikkien muidenkin kärsimyksiä. Einstein väitti, että avaruus pysyy koossa vain ihmeen kautta. Uhka ei siis ole mitään uutta — mutta uutta on hysterinen kohu, joka johtaa nuoren polven toivottomuuteen ja

sen vuoksi kaikkeen harkitsemattomuuteen.

Toistan: sota ei ole mikään viihdehetki. Sota on aina ollut luonteeltaan julmaa ja totaalista ja sen tuhot on tiedetty Raamatusta etukäteen.

Ihminen ei tunnu välittävän järkipuheista. Vasta kun ydinräjähteet havaitaan konkreettisina, tulee reaktio — ja kaataa järkevän ajattelun. Geenimanipulointi DNA-tiedon johdosta on yhtä hirvittävä näky — mutta siihen ei reagoida — miksi?

Ongelma kahden eri taisteleviin puoliiin kuuluvan kristityn suhteesta ja rukouksesta on kenraali Schwalben esimerkin mukaan ratkaistavissa.

Voiko aseiden puolesta rukoilla?

En ole todennut Raamatusta kieltoa siitä. Mutta omista kokemuksistani lähtien en itse sellaista tee. Olen saanut olla vihkimässä rintamamiesten lippuja, ja toimitus päättyy Herran siunaukseen. Sen olen lukenut seurakunnalle enkä lipulle.

Ongelma ei ole välineessä vaan ihmisten toimissa. Ydinvoima ja kirves ovat tuhovälineitä vihan palveluksessa. Ydinvoima ja kirves ovat välttämättömiä rauhan aikana voiman välikappaleina.

Ydinräjähteen tuho vaikutus ulottuu laajemmalle kuin kirveen. Näin on. Toisaalta ei tilanne yksilön kannalta muutu: kuolee jos kuolee. Erona on se, että suuremman uhan edessä ihmiset alkavat toimia — pieni uhka ei ehkä ole vaarallinen minulle, suuremman vaaran voi helpommin arvella ulottuvan minuun saakka. Maailmassa on vaikuttamassa joka hetki monenlaisia suuria tuhovoimia. Olisi ”kristillistä” nousta myös niitä vastaan.

Raamattu kertoo selkeästi ihmisen vihasta ja vihan tuotteista. Sitten Raamattu opettaa: ”Lohduttakaa minun kansaani, sanoo teidän Jumalanne”. Lohdituksen sisältö ei ole sattumanvaraista. Se alkaa synnin tuomiolla, jatkuu Jumalan armolla, joka pelastaa ja myös kasvattaa meitä — että eläisimme vanhurskaasti — odottaessamme Kristuksen Jeesuksen kirkkauden ilmestymistä” (Tiitus 2). Ero muuhun lohdutukseen on se, että pelastavassa Jumalan armossa kasvetaan, koska kasvun este, synty, on toisen ansiosta sovittu ja siten on kasvuaikaiset vapautettu. Tämä kestää minkäläisen arvostelun tahansa — tietenkin sillä edellytyksellä, että arvostellaan tilannetta juuri sen omalta kannalta eikä muiden käsitysten kannalta. Jos mitataan jään kantavuutta väärästä paikasta, ei sellaisella mittauksella ole arvoa.

Sanalla on kaksi todistajaa: ennalta on kerrottu, mitä tuleman pitää, ja kokemus vahvistaa luetun ja kuullun sanan muiden kokeman mukaisesti luotettavaksi. ”Majakka loistaa kirkkaana rannalla ja luotsi on laivassa”. □

Ampumaleirillä saa hyvin kuvan joukkojen koulutustasosta

”SAVOLAINEN” HENKILÖKUVA

Teksti: MARKKU AALTO

Eläkkeelle siirtyminen 42 palvelusvuoden jälkeen on suuri muutos upseerin elämässä. Pitkään uraan sisältyy paljon muistoja. Parasta on kuitenkin ollut työskentely ihmisten parissa.

Aapo Savolainen sanoo siirtyvänsä eläkkeelle tyytyväisenä, sillä ura on ollut mielenkiintoinen ja antoisa. Nyt on vihdoinkin aikaa harrastuksille.

Kurin ja järjestyksen ylläpitämisessä käytettiin myös monenlaisia menetelmiä, joista itselleni hienovaraiset ovat jääneet mieleen vaikuttavimpina. Lienen ollut VI luokalla jonkinlaisessa murrosiässä ja aiheutin häiriöitä joillakin tunneilla. Kirkkohistorian tunnilla lehtori nosti häirikön ylös ja sanoi: "Ehkä tämä Savolainen tulee tänne eteen istumaan."

Seuraavalla kerralla lehtori heti tunnin alkaessa esitti jälleen: "Ehkä tämä Savolainen tulee..." Tämä toistui joitakin kertoja ja häiriöntekohalu katosi. Vastavasta tilanteesta eräs toinen opettaja selviytyi yhdellä kerralla toteamalla: "Ehkä se on Savolainen, joka siellä häiritsee?" Savolainen nousi ylös häpeissään. Hetken katsottuaan opettaja sanoi: "Saa istua." Häiriöt loppuivat kerralla.

Näin kuvasi kenraaliluutnantti Aapo Savolainen 30-luvun kasvatusten menetelmiä koulunsa, Lahden Lyseon, 60-vuotisjuhlassa lokakuun alussa. Koulun penkiltä mieleenpainuneet hienovaraiset kasvatusten menetelmät ovatkin myöhemmin upseerin uralla olleet johtava kasvatusta ja vaikutuskeino, johon sadat upseerit mm Kadettikoulussa ja Sotakorkeakoulussa ovat saaneet tutustua. Komentajan mielestä myös varusmiesten koulutuksessa ja kasvatuksessa tämän tapaisten menetelmien käytön tulisi olla korostetussa asemassa.

Kun kotoa ja koulusta saatuun perintöön vielä lisätään kiintymys isänmaahan ja urheilumieli ei ihme, että 30-luvun lyseolaisesta on kasvanut sotilasläänin komentajan mittainen mies.

SOTILASURAN PARAS ANTI

Sotilasuransa parhaana antina kenraaliluutnantti Savolainen pitää sitä, että on eriasteisissa tehtävissä saanut toimia ihmisten parissa. Eskadroonan päällikön ajoilta tulee mieleen pari lämmintä muistoa, jotka kuvaavat onnistuneita ihmisuhteita palveluksen arjessa. Ruotsista lomamatkalla olleen entisen varusmiehen yllättävä kotikäynti päällikkönsä luona ja yksikön kokeneen aliupseerin tunnustus: "Herra kapteeni, jos joskus tulisi sota, toivoisin voivani palvella Teidän pataljoonassanne", olivat miellyttäviä muistoja kentältä Sotakorkeakouluun lähtevälle upseerille.

— Sykähdyttävä hetki sotilaille on oman joukko-osaston saaminen. Tuntuu kuin kaikki olisi saatu, mitä irti on otettavissa, muistelee kenraaliluutnantti Savolainen komentajakauttaan Hämeen laskujääkäripataljoonassa vuosina 1966–1968. Asemansa Kaakkois-Suomen Sotilasläänin komentajana hän katsoo myös kuuluvan 42-vuotisen

Kenraalin aamukampa. "Vielä 47 piikkiä".
Kuva: Jaakko Avikainen

uransa kohokohtiin. Ajatuksensa viimeisestä virkatehtävästään hän kiteyttää näin:

— Sotilasläänin komentajan työ on ennen kaikkea toimintaa ihmisten parissa. Kohdaltani tuo aika on ollut lyhyt, mutta se on antanut paljon.

Antoisaa on ollut myös yhteistoiminta maanpuolustusta tukevien yhteisöjen ja järjestöjen kanssa.

KUNTOLIIKUNTA JA URHEILUN JÄRJESTÖTEHTÄVÄT

Kuntoliikunta on aina ollut lähellä kenraaliluutnantti Savolaisen sydäntä.

Vaikka aika komentajan moninaisista edustustehtävistä johtuen onkin usein ollut niinsanotusti kortilla, on lenkkeily kuitenkin kuulunut säännömukaiseen ohjelmaan.

Hyvän perustan viime vuosiin jatkuneelle kuntoharjoittelulle on luonut nuoruusvuosien aktiiviliikunta, jonka eittämättömänä kohokohtana on puolustusvoimien partiomestaruus vuodelta 1954 silloisen Hämeen Ratsurykmentin partion johtajana. Mieluisasti tapahtumasta silloin tällöin muistuttaa rintapieltä koristava puolustusvoimien mestariluokan suunnistusmerkki.

Komentajan virka-aseman myötä urheilun järjestötehtävät ovat siirtyneet

vihreän veran ääreen, taustavoimiin. Kaihoisasti aatos kuitenkin useasti palaa Salpausselälle, missä kansainvälisen hiihtojuhlan kiihkeää tunnelmaa kenttäkuuluttajana oli luomassa silloinen kapteeni Savolainen, MM-hiihdoissa 1958 jopa Sotakorkeakoulun oppilaana. Toinen kohokohta urheilun järjestötehtävissä liittyy Helsingin Euroopan yleisurheilumestaruuskilpailuihin, joissa hän toimii järjestelytoimikunnan jäsenenä ja seremoniamestarina.

ANNOS HUUMORIA

"Savolaiseen" henkilökuvaan kuuluu myös annos huumoria, josta esimerkki jo kirjoituksen alussa lainatusta tervehdyksestä:

– Virkapaikkani naapurissa Kouvolassa on lääninhallitus, josta maaherra, 1930-luvun lyseolainen Erkki Huurtamo johtaa Kymen lääniä. Tapaamme usein eri tilanteissa. Joku aika sitten tulimme kadulla vastakkain, jolloin maaherra muun keskustelun lomassa tokaisi: "Kuka olisi 30-luvulla Lahden Lyseon pihassa uskonut, että sinä olet aikanaan sotilasläänin komentaja ja minä maaherra?"

Niin, kukapa.

ENTÄ 42 PALVELUS- VUODEN JÄLKEEN?

Vastaus on valmiina:

– Lenkkeily, kodin kunnostus ja lukeminen.

Unohtaa ei myöskään sovi maanpuolustusaatteellista toimintaa. Kenraaliluutnantti Savolainen toimii edelleen Kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiön hallituksen puheenjohtajana, Suomen Sotatieteellisen Seuran johtokunnan jäsenenä sekä Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiön valtuuskunnan jäsenenä. Poikansa saa pitää myös Kadettikunta – onhan sen aatteellinen toiminta kadettiveljeyden ja isänmaan hyväksi neljän vuosikymmenen aikana lähtemättömästi syöpynyt kenraaliluutnantti Savolaisen vereen. □

Kouvolan keskusurheilukentällä taittui syyskuussa Cooperin testissä kivuttomasti 2500 m – oivallinen osoitus nuoremmille siitä, minkä vireyden ja kunnan vuosikymmeniä kestänyt säännällinen kuntoharjoittelu antaa.

Kadettikunnan vuosikokous v 1982

pidetään lauantaina 13.3.1982.

Kokouspaikkana on Kuntoutumis- ja liikuntakeskus Peurunka Laukaassa, joka on 18 km Tikkakoskelta.

Kokousilmoitukset:

Helsingin Sanomat ja Uusi Suomi 20.2.1982 sekä Kylkirauta N:o 1/1982.

Hallitus

Kadettikunta kiittää

apurahoin, tukimaksuin, iltoimoituksin ja muulla tavoin työtämme tukeneita ja toivottaa TEILLE

ONNELLISTA
VUOTTA 1982

Hallitus

KADETTIKUNNAN VARAPUHEENJOHTAJA:

**UPSEERIKOULUTUKSESSA ON
PALJON SIVIILIELÄMÄÄN
SOVELTUVAA**

Haastattelu: MARTTI SINERMA

Per Heinrichs, upseerin poika, varapääjohtaja, kauppaneuvos ja kadettiupseeri, majuri sekä Kadettikunnan varapuheenjohtaja istahti Kylkraudan haastattelutooliin, joka tällä kertaa oli SOK:n pääkonttorin varapääjohtajan huoneessa, Rautatien torin kulmauksessa kolmannessa kerroksessa.

— Nuoruusvuoteni olen elänyt kasarmin tuntumassa, sillä isäni — jääkäri-eversti Gunnar Heinrichs — palveli Kadettikoulussa kadettikomppanian päällikkönä, Autopataljoonan komentajana, Uudenmaan Rykmentin komentajana ja Keski-Suomen Sotilaslääkärin komentajana. Ensimmäiset sotilaalliset muistoni liittyvätkin Kadettikouluun Munkkiniemessä.

KOULUNPENKILTÄ RINTAMALLE

— Kouluaikani pirstoutui neljän eri koulun kesken, mistä on ollut ainakin seurauksena, että luokkatovereita on erittäin runsaasti, tosin kiinteät yhteydet ovat jääneet vähiin. Mielestäni tässä on ollut kuitenkin erittäin rikastuttavaa, että olen päässyt näkemään Suomea ja sen kansaa eri puolilta, mihin kaikilla ei suinkaan ole ollut mahdollisuuksia. Ehkä vielä positiivisena puolena voin mainita, että koulunkäynti tuotti suhteellisen hyvän kaksikielisyyden. Kotikieleni oli ruotsi, mutta osasin jo täällä Helsingissä mielestäni kohtuullisesti suomea, olihan todistuksessakin siitä yhdeksän. Tosin vastaavasti äidinkiessä oli viitonen. Kun sitten menin Jyväskylän lyseoon, vaihtuivat numerot ymmärrettävästi keskenään.

— Pääsin ylioppilaaksi Turun Suomalaisesta Lyseosta keväällä 1941. YH-kortti tulikin postissa hetimiten sen jälkeen. Olin ollut merisuojeluskunnassa Turussa kouluajana ja talvisodassa meri- ja ilmavalvonta-aseman päällikkönä Taalintehtaalla, mitkä toimet katsottiin asevelvollisuusajaksi. Olin pari viikkoa koulutuskeskuksessa, minkä jälkeen minut siirrettiin rintamalle. Jouduin Pohjois-Karjalaan KevOs 5:een, joka suunnattiin hyökkäykseen Aunukseen ja Syvärille. KevOs 5:n runkona oli rajajääkäreitä, joiden kokemus ja taito olivat meille uusille tulokkaille mitä arvokkain tuki ja turva vaikeissa tilanteissa.

SOTILASURA LÄHELLÄ AJATUKSIA

— Upseerikouluun jouduin keväällä 1942. Siinä olikin aluksi käydä heikosti, kun ensimmäisessä harjoituksessa sanottiin, että antakaa käsky avojärjestykseen siirtymisestä, enkä ollut koskaan kuulutkaan sellaisesta. Joukkueenjohtaja sanoi silloin: "Kehotan teitä vakavasti tutustumaan seuraaviin ohjesääntöi-

hin....." ja sitten hän luetteli pitkän rimsun kirjallisuutta. Otin asian tietenkin vakavasti ja ilmeisesti onnistuin, koska määrättiin kurssin päätyttyä jäämään santsariksi seuraaville oppilaille.

— Sotilasurahan oli tietysti lähellä ajatuksia kaiken aikaa. Tuo kasvuypäristö luonnollisesti vaikutti siihen, samoin isän ja hänen veljiensä ammatti.

— Kadettikoulun jälkeen olin nuorempana upseerina II/JR 15:ssä Karjalan kannaksella sekä adjutantina Ryhmä Puromassa Lapin sodassa saksalaisia vastaan. Vuosalmella jouduin vajaan vuorokauden verran johtamaan kutsutunutta pataljoonaamme, mutta sitten aamuyöstä räjähti kranaatti aivan lähellä ja haavoituin. Minulla oli tulenjohtajana luutnantti Allan Aarnio, äsken eläkkeelle siirtynyt kenttätykistön tarkastaja, hän seisoi pystyssä ja sai vatsaansa sirpaleita.

TALOUSELÄMÄN PALVELUKSEEN

— Sodan päätyttyä minut määrättiin JR 4:ään Tammissaareen. Sotilasuran näkymät vaikuttivat siinä vaiheessa huonoilta. Olin vasta 23-vuotias. Miehet olivat metsissä ja hakkasivat halkoja. Sotilaiden arvostus oli melkoisen alhaalla ja tulevaisuus näytti aika heikolta. Keskustelin asiasta isäni kanssa. Totesimme, että kun tässä nyt näytti tarjoutuvan tilaisuus opiskella, niin opiskellaan. Kävin teknillisen opiston ja valmistuin 1949 insinööriksi. Sen jälkeen olen ollut talouselämän palveluksessa, SOK:ta ennen olin Shell'illä operatiivisena johtajana vastuualueenani ensin tuotteiden maahantuonti, varastointi ja jakelu. Koska siellä oli hieman samanlainen tapa kuin puolustusvoimissakin — vaihdetaan miestä aina sopivin välein uuteen tehtävään — jouduin myöhemmin talousjohtajaksi.

— Veljeni ollessaan Kadettikoulun johtajana menetti sotahistorian opettajansa ja sanoi sitten eräälle majurille, että tämä joutuu jatkossa opettamaan sotahistoriaa. Majuri vastasi: "Opetan vaikka kuorolaulua, herra eversti, jos minut siihen tehtävään määrätään." Se on jäänyt mieleeni esimerkkinä oikeasta asennoitumisesta asioihin. SOK:hon siten tulinkin talousjohtajaksi. Nyt talousasioiden lisäksi vastuualueelleni kuuluvat myös henkilöstö- ja koulutusasiat.

— Olen suuressa kiitollisuudenvellassa sille kasvatukselle ja koulutukselle, jonka olen puolustusvoimissa saanut. Elämäni parhaan koulutuksen sain Kadettikoulussa, ehdottomasti. Se oli sitä sekä henkisen että fyysisen koulutuksen osalta. Se sopi minulle. Pidän siitä täsmällisyydestä, järjestelmällisyydestä ja hengestä, mikä koulussa vallitsi. Näistä on ollut minulle siviilielämässä erino-

mainen hyöty. Täsmällisyys ja niukkuuden ruokkima luovuus vievät asioita hämmästyttävällä tavalla eteenpäin. Tehokkuus puolustusvoimien menetelmissä pyritään viemään äärimmäisyyksiin asti. Se onkin jos missään tarpeen, kun miehiä kasvatetaan tilanteen varalle, että kansa joutuisi taistelemaan olemassaolonsa puolesta. Koulutuksessa onkin paljon, mitä voidaan oikein ymmärrettynä soveltaa siviilielämään.

OSTOUSKOLLISUUS SÄILYTTÄÄ KYLÄKAUPAT

— SOK:lainen aatemaailma on hyvin pitkälti samanlainen kuin se missä olen aikoinani kasvanut, joten minulla on ollut siinä mielessä hyvät mahdollisuudet toteuttaa itseäni. Niinpä minulle onkin annettu mm. puolustusvoimat erityiseksi sidosryhmäksi.

— Osuustoimintaliike on Suomessa erittäin laaja. Pelkästään SOK-kaupparyhmä hallitsee tukkukaupasta ja vähittäiskaupasta lähes viidenneksen maassamme ja jäsenistö on noin 700 000. Palveluksessa on 43 000 henkeä. Näin suuressa organisaatiossa on vaara, että sopeutuminen muuttuviin olosuhteisiin on hidasta. Tällä alueella onkin nykyhetken suurin haaste. Nyt joudutaan kaupparyhmä kokonaisuudessaan mukauttamaan tämän päivän koviin taloudellisiin vaatimuksiin, mikä on kovia ponnistuksia vaativa prosessi. Se merkitsee rakenteellisiäkin muutoksia.

— Miksi sitten pienet kyläkaupat kuolevat? Ihmiset sanovat usein, mistä minä nyt ostan sen hiivapakettini tai suolapussini, kun kyläkauppaa ei enää ole. Ongelman ydin onkin juuri tässä. Kyläkauppa pysyy niin kauan kuin ihmisetkin. Mutta kun suurin osa ihmisistä muuttaa pois tai tekee ostoksensa suu-rista marketeista aika kaukanakin kotonaan ja ostavat todella vain sen hiivapaketin ja suolan kyläkaupastaan, niin eihän se voi pysyä pystyssä. Ostouskollisuus ja rakentava kritiikki ovatkin oman kaupan säilymisen paras tae.

PUOLUSTUSPOLITIIKAN OMITUISUUS

— Ulkopolitiikassa kansakunnan uskottavuus on elintärkeä asia. Uskottavuudella tarkoitan sitä, että kykyymme täyttää velvoitteemme itsenäisenä valtiona itseämme ja sopimuskumppaneitamme kohtaan luotetaan. Tässä mielessä minua on askarruttanut puolustuspolitiikassamme eräs omituisuus. Kuten tunnettua, on parlamentaarinen puolustuskomitea päätynt viimeisessä mietinnössään suosittelemaan puolustusvoimien kehittämistä sellaisella tasolla, joka alittaa sotilasjohdon määrittelemän minimitason. Minimitasoon tyytyminen

on vielä käsitettävissä, mutta sen alittamisesta mielestäni puuttuu logiikka.

TURVALLISUUSPOLITIIKAN OPETUKSEN VASTUU KOKO YHTEISKUNNAN

— Vaikka palvelin aktiiviupseerina vain muutaman vuoden, on kuitenkin sanottava, että osa minääni on pysyvästi jäänyt sotilaselämän pariin. Samaistuin siihen aatemaailmaan, ja sillä on edelleen minuun vetovoimaa. Kadettikunnan, Jääkäriiliiton ja Reserviupseeriiliiton piirissä mm. olen saanut toimia ja toteuttaa itseäni. Kadettikunnan toiminta turvallisuuspolitiikan opetuksen alalla on erittäin tärkeää. Kuitenkin tässä on jotain vinossa. Turvallisuuspolitiikkahan alkaa jo ihmisen turvallisuudesta yhteiskunnassa. Esim. palokunta, poliisi, ensiapu, työ- ja liikenneturvallisuus ovat luonnollisia asioita, mutta kun siirrytään suurempiin ympyröihin, asia näyttää ihmisten mielessä hämärtyvän.

— Nyt jää usein ihmettelemään, kuinka tällaisessa maassa, missä turvallisuuspolitiikan ymmärtämisen tarpeellisuuden pitäisi olla hyvin konkreettinen, sen opetus on käytännöllisesti katsoen vapaaehtoisten varassa. Vastuuhan on kuitenkin koko yhteiskunnan. Turvallisuuspolitiikan opetustyö kanavoituu liian kapeaksi, jos se jää yhteiskunnan vastuulla olevan opetustoimen ulkopuolelle. Puolustusvoimien piirissä tapahtuva opetus asevelvollisille on tietenkin omaa luokkaansa. Joka tapauksessa Kadettikunta on lähtenyt oikealle tielle pyrkiessään osaltaan turvallisuuspolitiikan opetusta edistämään.

— Keskustelussa maanpuolustuksesta

”Elämäni parhaan opetuksen sain Kadettikoulussa.”

turvallisuuspolitiikan osana on todettu, että puolustustahto on oman maan asettamista tasavertaisesti muiden maiden rinnalle. Samassa yhteydessä on todettu, että mikäli löytyy yksilön ja kansan kokonaisuuden kannalta riittävästi henkisiä ja aineellisia arvoja, joita pidetään säilyttämisen arvoisina, on olemassa hyvät mahdollisuudet terveen puolustustahdon ilmenemiselle. Tähän kaikkeen meillä on olemassa hyvät lähtökohdat. Meillä on monipuolinen ja rikas kulttuuriperinne sekä korkea elintaso. Puolus-

tustahdon perustan kohdalla asiat ovat siis hyvin. Mielihyvää voimme tuntea myös siitä, miten luottamus yhteiskuntajärjestelmäämme ja harjoitettuun turvallisuuspolitiikkaan on saanut vahvan pohjan. Mutta maanpuolustustahdon ylläpitäminen vaatii jatkuvaa työtä aivan kuin sen kehittäminenkin. Tähän me voimme itsekukin osallistua jokapäiväisessä työssämme, minkä tuloksena lisäämme maan varallisuutta ja kulttuuriarvoja eli vahvistamme puolustustahdon perustaa.

Helsingin Kadettiipiirin vuosikokous

on perjantaina, tammikuun 29. päivänä klo 18.30 KATAJANOKAN UPSEERIKERHOLLA
Kokouksen jälkeen illanistujaiset kadettihengessä.

— HALLI PASAATI

Asemapäällikönkatu 3
00520 Helsinki 52
Puh. 90-144202

HOVINSAAREN VALIMO KY

Runeberginkatu 17, 48200 Kotka 20
Puh. 952-13082

KAUSTISEN PUU

69600 KAUSTINEN
Puh. 968-611059

KALLEN VALINTA Myymäla ja myymäläauto

17530 Arrakoski
Puh. 919-6325

SUURI NYKYAIKAINEN JA EDULLINEN
OSTOSPAIKKA

TÖÖLÖNTORIN VALINTA

Aaro Piekkala

Tykistönkatu 7 Helsinki puh. 496011

 **ENON
HÖYLÄÄMÖ**
81260 Ahveninen
Puh. 973-76 953

AARNON PUU OY

Auttoinen puh. 919-6505
Taulu puh. 919-2595

Sähköinsinööritoimisto

LEPPÄNIEMI KY

Marmoritie 10 01700 Vantaa 70
Puh. 896201

 **FINN
karelia**
VIRKE OY
16301 ORIMATTILA · FINLAND

Virtapiirilävyjä kotimaiselle elekt-
roniikka- ja instrumenttiteollisuudelle

AUPATEC OY

PL 1 17501 Padasjoki
Puh. 919-2838

PELLON APTEEKKI

95700 Pello — Puh. 995-12 006

VESANNON APTEEKKI

72300 Vesanto — Puh. 971-650 042

VIEREMÄN APTEEKKI

74200 Vieremä
Puh. 977-84 008

Ravintola Richards Pub

Rikhardinkatu 4 00130 Helsinki 13
puh. 179281

Maukkaita annoksia A-oikeudet
TERVETULOA

HOTELLI SEURAHUONE SOCIS

Kaivokatu 12 P. 90-170441 00100 Helsinki 10

— Marskin kabinetti
— Marskin illallinen

MOTELLI MARIAANA

69600 Kaustinen
Puh. 968-611211

- Ravintola
- Baari
- Sauna
- Uima-allas
- 10. 2 hengen huonetta
- Hyvät ulkoilumaastot
- Tervetuloa

Suomen Sähkölaitosyhdistys R.y.

LAPUAN SÄHKÖ OY

62100 LAPUA

P. SILTALAN AUTOKOULU

Neilikkatie 4 01300 Vantaa 30
Puh. 834338

Tuusulan Autokoulu

04300 Hyrylä
Puh. 90-254 404

 interRent
Hitsaajankatu 7 B, P.O. Box 101
00811 Helsinki 81
Puh. (90) 755 6133

Elokuvasta "Pedon merkki". Hannu Lauri (Olavi Paavolainen) ja Esko Salminen. Kuva: Jussi Aalto

OLAVI PAAVOLAISESTA PEDON MERKKIIN

"Pedon merkki" on elokuva, joka perustuu Olavi Paavolaisen päiväkirjaan vuosilta 1941–44. Se julkaistiin vuonna 1946 eli kaksi vuotta sodan päättymisen jälkeen nimellä "Synkkä yksinpuhelu, päiväkirjan lehtiä vuosilta 1941–44".

Etukäteen elokuvaa mainostettiin lehtikirjoituksissa Päämajan tiedotusosaston kuvauksena ja dokumenttina sodan päiviltä. Näin ei tehnyt elokuvan levityksestä vastuussa ollut Oy Kinosto, vaan

lukuisat lehdet, jotka olivat "filmaustauolla tekijöitä haastattelemassa". Asia kiinnosti, olihan mielenkiintoista nähdä, millaisia Päämajan tiedottajat olivat olleet sodan aikana. Päätin siis käydä katsomassa elokuvan, mutta koska en ollut Päämajassa sodan aikana, kirjailija Ilmari Turja lupautui mukaani ja kertomaan, oliko näin miltä näytti.

Kun tapasimme elokuvateatteri Bristolin edessä, hän antoi ensimmäiseksi

Unto Varjosen – toimi sodan aikana TK-joukoissa ja sodan jälkeen mm. Suomen sosiaalidemokraattisen puolueen puoluesihteerinä – Turjalle lähettämän Paavolaisen kirjan arvostelun. Oheisena julkaistaan Varjosen arvostelu – ikään kuin pohjaksi edelleen sitä seuraavalle Pedon merkki -elokuvan ruotimiselle. Tietenkin on muistettava, että arvostelu on vain Unto Varjosen henkilökohtainen mielipide.

Kriittinen jälkipuhelu Erään yksinpuhelun johdosta

Vuonoksi kuluneitten vuosien aikana on meidänkin maassamme ilmestynyt epälukuinen määrä sotakirjallisuutta. Se on kuitenkin valtaosaltaan ollut sodan ja taisteluiden kuvausta, jota kohtaan mielenkiinto nykyisin on minimaalisen pieni. Sen sijaan meillä ei ole tehty ainoatakaan vakavaa yritystä käsitellä viime sotien ajanjaksoa kansamme historiassa kokonaisuutena.

Tuntuu sen vuoksi hieman yllättävältä kuulua, että kirjallisuudessamme nyt on tehty ensimmäinen yritys "luoda mahdava panoraama sotavuosiemme tapahtumista". Juuri jotakin tuollaista "yritystä" kaivattaisiin. Olavi Paavolaisen kaksiosaisen päiväkirjan sotiemme mahdava panoraama edelleenkin jää odottamaan kirjoittajaansa.

tekijä analsoi aikaansaannostaan kirjan esipuheessa varsin paikkansa pitävällä tavalla. Hän ilmoittaa olevansa ylen tietoinen oman temperamenttinsa tasapanottomuudesta ja mielialojensa vaihteluista, jotka tietysti tulevat kovin selvästi ilmi päiväkirjan muotoon pue- tussa esityksessä. Hän mainitsee myös erään tuttavansa antaneen käsikirjoituksesta lausunnon: "Kirjasi on sekoitus huhuja, totta ja valhetta". Kirjassa kuvaillut olosuhteet varsin tarkkaan tietävä tuntee halua yhtyä tuohon kärjekkääseen arvosteluun. Paavolainen korostaa tosin, että hän ei ainakaan ole käyttänyt tietoisesti valheita. Päiväkirjassaan hän huokaa onnellisuudesta, kun hänen erään otteeseen ei tarvitse toimia sotakuvaajana, TK-miehenä, eikä siis tarvitse valehdella.

On syytä olettaa, ettei tekijä ole päiväkirjassaan esittänyt oman tietämyksensä mukaisia valheita, vaan että muiden käsitysten mukaiset epätodutet johtuvat Paavolaiselle ominaisesta erittäin subjektiivisesta näkemyksestä ja yliherkstä mielikuvituksesta, jolle oman lisänsä on ehkä tuonut kirjassa usein kuvailtu runsas alkoholin käyttö ja liikunnan sekä raittiin ilman puute. Hellaomainen vihjaus TK-miesten 'valehlemispakosta' tuntuu tässä valossa kuitenkin varsin omituiselta, koska kenenkään TK-miehen ei tarvinnut 'valehdella' sen enempää kuin mitä Paavolainen nyt tekee tietoisesti kirjassaan, jättää sanomatta eräitä, vieläpä olollisia asioita. Jotta päiväkirjalla olisi historiallista arvoa, olisi sen oltava ennen muuta rehellinen ja lahjomaton. Sellainen "Synkkä yksinpuhelu" ei ole, vaikka

henkilöihin kohdistuvissa arvioinneissa ja 'paljastuksissa' usein onkin suorakaisuutta. Kirjoittaja on tarkkaan harkinnut, kenestä ja mistä sopii mitään sanoa, jottei pakkaneen pääsisi ansarin sisään. Siitä ilmeiset pyyhkimiset ja modernit kumarrukset 'uudelle suunnalle'. Esipuheessa ilmoitetaan kirjan saavan yksipuolisen sävyn sen vuoksi, että siinä korostetaan asioita, joita Suomessa ei sodan aikana yleisesti sensuurin vuoksi tiedetty. Teoksen luettuaan joutuu kysymään, mitä 'totuuksia' Paavolainen nyt on Suomen kansalle paljastanut? Huomattavin uutuus ainakin allekirjoitaneelle oli moneen kertaan toistettu vaakuutus Aunuksen naisten ehdottomasta siveydestä.

Päiväkirjasta ei ole tullut "mahdava panoraama". Sen luomisen Olavi Paavolaisella tuskin on edellytyksiäkään. Perusheikkoutena tässä suhteessa on se, että kirjoittajalta puuttuu historiallisen tapahtumisen syy-yhteyksien syvä tajuaminen ja ennen kaikkea tekijän poliittisten tietojen vajavaisuus, joka tekee useat tätä alaa koskevat mielelmät melkein pä humoristisiksi. Tuntuu kuin siipirikko perhonen liikkuisi heinikossa: se näkee monia mielenkiintoisia kasveja, värejä ja pikkutapahtumia. Perhosella on vilkas mielikuvitus ja itseluottamusta. Se haluaa luoda kuvan koko heinikosta, vieläpä sen yläpuolellakin olevasta maailmasta. Mutta tuosta kuvasta tulee auttamattoman perhosmainen; maailmasta tulee sellainen kuin perhonen haluaa sen nähdä, mielikuvitusmaailma, jota se kieltäytyy tarkistamasta, koska sen tajuutaan tunkeutuu vain eräitä vaikutelmia.

Päiväkirjateoksen ensimmäisessä osassa on osittain myös sodan kuvailua. Aiheen menetettyä tuoreutensa on silti mielenkiintoista tutustua noihin kuvauksiin, joille voitaisiin antaa yhteinen otsake: Miltä sota näytti esteetikon silmissä. Tekijää näyttää vaivanneen 'rintamamieskompleksi'. Hän ei ole koskaan joutunut tuntemaan ja kokemaan sotaa varsinaisen sotilaan kannalta, vaan saanut pysytellä sivullisena tarkkailijana. Hän tuntee silti halua nähdä sodan todelliset kasvot; siitä aiheutuu himo katsella ruumiita ja haavoittuneita, mutta sillä tavoin kompleksista ei kuitenkaan vapauduta.

Lähinnä ensimmäisessä osassa esiintyy runsaasti Itä-Karjalan maisemien ja tunnelmien kuvausta. Tällä alalla Paavo-

lainen epäilemättä edustaa kansainvälis-täkin laatuluokkaa. Ei ole suinkaan sattu- tuma, että hän on tuntenut viettymystä kuvateosten toimittamiseen. Yksin "Syn- kän yksinpuhelun" kuvitus on tästä to- distuksena.

Jälkimmäinen osa on monessa suhteessa ensimmäistä heikompi. Se sisältää valtaosaltaan esteettis-poliittisia miel- miä, jotka tosin auttavat ymmärtämään kirjoittajan sielunelämää, mutta joita ei useinkaan voi ottaa kovin vakavasti. Tässä yhteydessä on mielenkiintoista to- deta, mitenkä suuri vaikutus propagan- dalla on ollut tekijän ajatuksenkulkuun.

"Synkkä yksinpuhelu" on todistus kirjoittajansa elämästä, vaikeasta hen- kisestä kriisistä, joka tosin sattumalta on langennut yksin sota-ajan kanssa, mutta jota sodan aiheuttama toimetttömyys on kärjistänyt. Tuo kriisi ei ole sitäpaitsi vielääkään ilmeisesti päättynyt, vaikka 'vapaat tuulet' puhaltavat. On myös sanottava, että jos sota olisi päättynyt toisin kuin päättyi, Paavolaisen kirkon- kyläsuursuomalaiseen mentaliteettiin kohdistama kritiikki olisi merkinnyt vir- kistävää suihkua, joka varmaankin olisi nostanut hänet 'suureksi nimeksi' kaik- kien vapaamielisten piirien keskuudessa. Nykyisissä olosuhteissa ne vaikuttavat myöhästyneiltä ruoskaniskulta ja lyö- dyn lyömiseltä, vaikka muuten tunteekin olevansa tekijän kanssa monissa kohdin samaa mieltä.

Paavolainen yrittää nähtävästi ostaa sodanaikaiset 'syntinsä' anteeksi selittä- mällä, että hänen silloiset julkiset vuoda- tuksensa olivat valheita, kun sen sijaan totuus ja todellinen Paavolainen oli sen- suurin pelosta piiloitettava päiväkirjan lehdille. Hän ei onnistunut pääsemään suureksi muotikirjailijaksi aikana, jolloin "raja ei ollut" — useista kiitettävistä yrityksistä huolimatta. On vähän luulta- vaa, että tämä päiväkirja tulee heittä- mään Paavolaista tämän ajankohdan aallonharjalle, niin hyvin kuin sekava päiväkirja ensi näkemältä sopeutuukin sekavaan aikaan. Lukijaan hiipii nimit- täin epäily, että tekijä jälleen pitää uutta päiväkirjaa siitä, "mitä hän todella ajat- teli" julkaistessaan nämä muistelmansa. Käy kuinka käy — aina pinnalla, se on ehkä osoittautunut hetkellisesti menes- tykselliseksi vaalilauseeksi, mutta par- haat konjektuurit ovat siinä suhteessa jo ohitse.

Elokuvasta "Pedon merkki". Keskellä Martti Pennanen

PEDON MERKKI – KENELLE TARKOITETTU?

Teksti: MARTTI SINERMA
Kuvat: JUSSI AALTO
MARTTI SINERMA

Virallinen lehdistötiedote kertoo "Pedon merkistä" näin:

"Pedon merkki on elokuva Suomen kohtalon vuosista 1939–1944, pienen kansan taistelusta kahden jättiläisen, Natsi-Saksan ja Neuvostoliiton puristuksessa. Suomi taisteli olemassaolostaan suunnattomien uhrien.

Pedon merkki on toisenlainen sotaelokuva. Näkökulma on Päämajassa toimivien tiedotusupseerien, joista monet olivat kirjailijoita. He tiesivät sodan yleismaailmallisen panoraaman ja kokivat kipeästi kansallisen hädän sekä Suomen sotilaspoliittisen tilanteen ristiriitaisuuden.

Peto oli vallannut lähes koko maailman, vanha Eurooppa teki kuolemaa, kokonainen aikakausi oli vaihtumassa uuteen, totaalisen sodan ja henkisen kauhun maailmaan. Tätä jylhää taustaa vasten piirtyy Pedon merkin henkilödraama, päähenkilöiden kipeä rakkaus ja heidän suhteensa tuhoutuminen, kun rakastettu nainen meneekin naimisiin saksalaisen tiedotus-upseerin kanssa."

ODOTUKSET KORKEALLA

Edellä kerrotusta tekstistä johtuen odotukset ennen filmiä olivat kohtuullisen korkealla. Erityisesti askarrutti, millainen olisi "toisenlainen sotaelokuva". Tietysti olin myös utelias näkemään, mikä oli "Päämajan tiedotusupseerien näkökulma" sotaan, sillä tuskinpa sitä Paavolaisen kirjaa lukuunottamatta – jos sekään sitä oli – oli suuresitikaan raotettu.

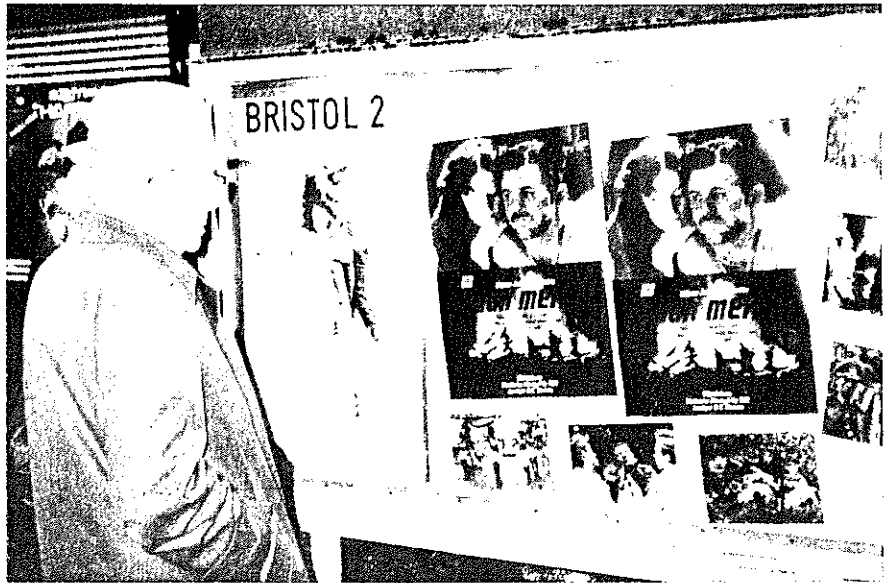
Mielenkiintoista olisi myös nähdä, miten Päämajan tiedotusosasto työskenteli, sillä vaikka mistään opetuselokuvasta ei tietenkään olisi kysymys, niin pakostahan siinä olisi tilanteita, jotka paljastaisivat ainakin suuntaviivoja.

Kun lisäksi "Suomi taisteli olemassaolostaan" ja "tausta oli jylhä" elokuvassa, niin odotukset suuntautuivat varsin monelle taholle. Mainittiinhan filmiä jälleen suurella rahalla tehdyksi varsinäiseksi taidenautinnoksi.

Miten siinä sitten kävi? Kahden tunnin istumisen jälkeen tulimme Ilmari Turjan kanssa Helsingin pimenevään ja sateeseen iltaan melkoisen pöllämystyneen näköisinä. Monenlaisia ajatuksia vilahteli mielessä. Voidaan kai sanoa, että elokuva on silloin hyvä, jos se herättää ihmisessä ajatuksia. Niin kai, mutta millaisia ajatuksia?

EI TIEDOTUSOSASTON TOIMINTAA

Sikäli kuin pääsin juonesta perille (!), siinä kerrottiin kuinka venäläiset hyökkäsivät Suomeen talvisodassa, sitten tuli rauha, mutta kohta taas tykit alkoivat jyskää. Olavi Paavolainen ja joitakin

Ilmari Turja ja ennakkomainonta

muita kulttuuri-ihmisiä joutui sotaan mukaan. Välillä he olivat kotirintamalla, välillä Päämajassa ja toisinaan taas rintamalla. Tavalliselle katsojalle tuskin selvisi, milloin missäkin tilanteessa oltiin. Tuomasipa Turjakin yhdessä vaiheessa, kun konepistoolit räätisivät vimmatusti:

– Ei Päämajassa tuolla tavalla tapeltu.

Juoneen lisäksi liittyi nainen, josta kai maininta "päähenkilöiden kipeä rakkaus", vaikka ei sitä kovinkaan hyvin mieltänyt valkokankaalta.

Vaikutti siltä, kuin elokuva olisi koottu irrallisista pätkistä, jotka sitten oli liitetty toisiinsa. Kyllä Suomen viimeisiin sotiin perehtynyt ymmärsi, milloin missäkin liikuttiin ja mitä kukin kohtaaminen noin pääpiirtein tarkoitti, mutta tavallinen katsoja putosi varmasti kuin eno veneestä – sikäli kuin eno kävi elokuvissa.

Suurin pettymys oli siinä, että mitään tiedotusosaston toimintaa ei esitetty, tosin ei luvattukaan, mutta ennakkomaininnat antoivat hieman tällaisia viitteitä. Päämajan työskentely näytti melkoisen yksipuoliselta: ryypättiin, tapeltiin ja ihmeteltiin yleismaailmallista tilannetta. Operatiivisen puolen jämäkkyys kyllä tuotiin esille: Komentaja Jukka Heinenon esiintyi tyylikkäästi luonneroolissa yleisesikuntaeverstiluonnantina ja tokaisi vuorenvarmasti tiedon tultua kesän -44 hyökkäyksen alkamisesta:

– Se on selvästi yleishyökkäys!

Tosin sekin oli vain yksi ainoa väläys Päämajan työskentelystä. Eipä silti: kysymyksessä oli täysin fiktiivinen juoni, missä – paha kyllä – oli sen verran totuuden siementä yleistilanteessa, että moni katsoja nielaisee asian sel-

laisenaan. Suurten linjojen osalta se ei ollut varsinaista "historian uudelleen kirjoittamista", joskin johtoa syytettiin ankarasti tilanteesta, mihin Suomi oli joutunut vuoden 1944 aikaessa.

SODAN ESITTELYÄ

Ywe Jalander sanoo Suomen Kuvalehdessä elokuvasta:

"Pedon merkki kuvaa ihmisiä hyvin paljon asenteiden tasolla. On isänmaallisia fraaseja, uskoa saksalaisten voittoon, on pohdintoja siitä, että sotaa olisi tullut vastustaa ja että totuudenpuhujat istuvat vankilassa, mutta näitä asenteita ei ole muutettu draamaksi, ihmisten väliseksi konflikteiksi eikä niiden taustaa ole selvitetty. Kaikki liikkuu jonkinlaisen yleisajattelemisen, yleistuntemisen tasolla, konkreettisuutta ja älyllistä analyyysiä on vältetty.

Samalla tavalla sota on läsnä yleisenä kauhun kohteena, sotana yleensä. Ja kaikkihan me olemme rauhan puolella sotaa vastaan. Mutta mitään sisäkuvia ihmisistä sodan jaloissa Pedon merkki ei välitä."

Taistelukohtauksia elokuvassa oli aivan liaksikin, juonen kannalta niitä ei olisi niin paljoa tarvittu. Ammattisotilaan silmään kävi liian usein sama suolla ja toinen vedessä räjähtänyt "ammus", jota tarjoihtiin filmin eri vaiheissa hieman eri kamerakulmista.

Erilaisena sotaelokuvana Pedon merkkiä kai voitaneen pitää siinä mielessä, että välillä Päämajan miehet häärivät rintamalla ja melkein pä taisteluissa – rivikatsojan mielestä – vaikka armeijakunnan esikunnan tasa taisikin olla "se toinen paikka siellä edessä". Toisaalta taas elokuva loppuu (melkein)

Keskellä Hannu Lauri (Olavi Paavolainen)

siihen, kun erästä Päämajan miestä vihollinen tähtää kiikarikiväärin tähtäimen läpi. On tosin huono ampuja eikä osu, sillä loppuhuijennus on jo sodan jälkeen siviilissä.

MINKÄ VALTAKUNNAN PÄÄMAJA?

Mitä sitten sanoi Ilmari Turja, joka ehti olla tiedotusosastolla Ttus 2:n (valistustoiminta) päällikkönä v. 1941 ja Ttus 1:n (tiedotustoiminta) päällikkönä v. 1942, minkä jälkeen hänet sitten ”ikämiehenä” kotiutettiin. Itse hän kertoo, miten tiedotusosaston päällikkö valittiin:

— Marski sanoi minulle, että antaisin hänelle muutaman henkilön nimen, joita ehdottaisin tähän tehtävään. Ehdotin ensimmäiselle sijalle Lauri Ahoa, joka oli Uuden Suomen päätoimittaja, sitten toisena oli Paavo Virusmäki, kolmantena eräs ruotsinkielinen professori, jonka nimeä en nyt muista ja neljäntenä Kalle Lehmus. Kun valinta oli sitten tehty, Mannerheim kutsui minut puheilleen ja kysyi: ”Tahdotteko tietää, kuka on valittu tiedotusosaston päälliköksi?” No pitihän minun tahtoa, jolloin hän sanoi, että se oli Lehmus. Sitten hän kysyi uudestaan: ”Tahdotteko tietää, miksi hänet on valittu?” Taashan minun piti tahtoa tietysti, jolloin hän selitti: ”Leh-

mus valittiin siksi, että hän on sosiaalidemokraatti. Ehkä ne sitten ovat meille suopeita raha-asioissa.”

Mitä itse elokuvaan tuli, Ilmari Turja esitti oikeastaan kahdella virkkeellä, mitä hän ajatteli siitä:

— Ei ollut häävi filmi. Minkähän valtakunnan päämaja se mahtoi olla? Olihan aika kauheaa ryypäämistä koko elokuva. Ei silloin ainakaan toimistohuoneissa ryypätty. Eihän tuolla vauhdilla selvää päivää nähnyt. Mielestäni tässä oli mitä suurimmassa määrin kysymys päämajan ja ylipäällikön halventamisesta. Kyllä tällainen touhu olisi pian tullut tietoon, eikä Mannerheim sitä olisi sallinut.

— Paavolainenhan ei pystynyt olemaan rintamalla, sen takia se sitten lähetettiin Päämajaan, kirjoittamaan muka jotain kirjaa. Ei elokuva voi olla näin mielikuvituksellinen, jos se rakentuu joidenkin tosi asioiden pohjalle. Minusta siinä ryypäämisen lisäksi vain haukuttiin sodanjoutoa. Ei sellainen tullut päämajassa kysymykseenkään.

— Kyllä filmissä oli runsaasti kauniita kuvakulmia, eri asia sitten on, onko sota kaunista. Savua tai usvaa oli vähän joka tilanteessa, ja aina ne löysivät sen veden partaankin, käyskenneltiin missä tahansa. Nuoriahan nämä elokuvantekijät ovat, mutta joku vastuu pitäisi olla. Jos

nyky nuorisomme uskoo, että Päämaja oli sellainen, mitä Pedon merkissä näytettiin, se on valitettavaa.

EI JÄÄNYT HYVÄ MIELI

Hyviä näyttelijäsuorituksia ei ollut kovinkaan monta. Tuskinpa kukaan ammattinäyttelijöistä ylsi parhaampaansa. Näyttävimpänä joskin lyhyenä voidaan pitää Pekka Laihon esitystä juopottelu-kohtauksessa jossain etulinjassa (?) tai ainakin sen lähistöllä. Parhaimmat olivat monet amatöörirohokset eri kohtauksissa. Heidän lyhyet ja ilmeikkäät esityksensä olivat nautittavia.

Sodan mielettömyys tuli Pedon merkissä kiitettävän hyvin esille. Verta oli runsaasti, samoin kuolemia aina Päämajassa tapahtunutta itsemurhaa — juovuspäissään! — myöten. Pedon merkki oli nimensä mukaisesti raaka elokuva, jonka nähtyään ei jäänyt hyvä mieli päällimmäiseksi.

Loppuvaikutelmana näin jälkepäin voidaan pitää ajatusta, että elokuvia tehdään filmiarvostelijoita varten, jotka viis veisaavat tavallisesta elokuvayleisöstä, vaan kirjoittavat — yleensä — arvosteluja toisia arvostelijoita varten. Konserttailu elokuvassa näyttää merkitsevän tai detta, mutta taiteellisuus pudottaa katsojan melkein kokonaan kärryiltä. □

KITULANKOSKEN SAHA OY

63630 Kitula
Puh. 965-66 605

VAASAN SÄHKÖ OY

HUONEKALUTEHDAS ASSER SAARELA OY

66300 Jurva
Puh. 961-631 009

Maansiirto- ja louhintaliike Oy **Klaus Laavainen**

Orioninkatu 10-12 00550 Helsinki 55
Puh. 737 707 - 737 303, koti 876 3300
PAALUTUKSIA, PAALUHANKINTAA,
MAANRAKENNUSTÖITÄ JA LOUHINTAA
URAKALLA JA LASKUUN

TRAFOTEK OY

Muuntajatehdas
20660 Littoinen
Puh. 921-441 500

TORISEVAN VALU KY

Kuninkaaniälhteenkatu 38700 Kankaanpää
puh. 930-22110, 22111.

TUOTE-VÄLITYS OY

Hedelmät, vihannekset, marjat, juurekset
ym. tuoretuotteet kautta maan.

Puusepänkatu 1 00810 Helsinki 81
Puh. 90-782022

• RAVINTOLA • YÖKERHO
KURKI-HOTELLI
Kauhajoki puh. (963) 21311
EDUSTUSSAUNA - UIMA-ALLAS - KOKOUSHANKINTEJA
KURKI-HOTELLI ON UUDISTUNUT TULE JA TUTUSTU

HILJASEEN AMPUMA- HARJOITTELUUN

vaimentimia valmistaa

VAIMENNIN-METALLI Oy

01610 Vantaa 61, Ukonkivenpolku 4 A, p. 90-5664 562

SÄHKÖ- JA KONEPALVELU KOSKINEN OY

32800 Kokemäki
Puh. 939-60 122
Eura puh. 938-50 044

PYHÄJOKISEUTU

PYHÄJOKIALUEEN YKKÖSLEHTI

Sampsankatu 2 86300 Oulainen
Puhelin 983-70163
Tyylikkäästi 4-päiväisenä offset-asuisena

ALTE Oy

INSINÖÖRITOIMISTO

Riihimäenkatu 63 05800 Hyvinkää
Puh. 914-86650

Konerakennustekniikka - LVI-tekniikka

Rakennuskanto Ky

Rakennusurakointia

- Urakalla - Laskutyönä

Kontiomäki
Puh. (986) 471285, 471241

A-ryhmän Sähköurakoitsija INSINÖÖRISÄHKÖ KY

Lahti Mustamäenkatu 18 puh. 918-29915
Helsingin konttori Limingantie 49-51 D
Puh. 90-799977

Tuusula puh. 251 477 Raskaan kaluston huolto

Saveron
PUU JA METALLI
45460 SAVERO PUH. 951-819002

JOHTAJA

Johtajaa arvostetaan hänen saavutustensa ja luonteenominaisuuksiensa perusteella.

Eteneminen uralla tietää pääasiassa lisää velvollisuuksia, ei pelkästään lisää oikeuksia.

Arvonimi ei aatelo i ihmistä – pikemminkin päinvastoin.

Johtajan rehellinen itsetutkiskelu on menestyksen avain.

Johtaja identifioi itsensä allekirjoituksellaan.

Henkilökohtainen esikuva ja esimerkki on kymmenkertaisesti hyödyllisempi kuin monisanainen ohje tai käsky.

Ahkerimmalla on usein eniten aikaa.

Arvovallan puute meidän aikanamme liittyy pelkoon käyttää käskyvaltaa.

Jos korkeassa esimiesasemassa olevalla ei ole rohkeutta esittää mielipiteitään, mitä voidaan silloin odottaa alemman johtoportaan johtajalta.

Oppiminen ja itsensä kehittäminen on kuin soutaminen tuulta vastaan: heti kun lakkaamme soutamasta livumme taaksepäin.

Komentaja

- Komentajan tulee uskaltaa tehdä laskelmia vaaratekijänkin uhalla.
- Komentaja voi ummistaa silmänsä yksityiskohdilta.
- Komentaja tekee päätökset.
- Komentaja voi erehtyä, mutta kantaa yksin vastuun.

Esikunta

- Esikunnan on eliminoitava vaaratekijät.
- Esikunta puuttuu myös yksityiskohtiin.
- Esikunta valmistelee huolella päätökset.
- Esikunnalla ei ole varaa erehdyksiin.

Tavoitteena tulisi olla pienet, mutta toimintakykyiset esikunnat.

Toverihenki on menestyksellisen esikuntatyöskentelyn perusedellytyksiä.

Parhaimmatkin ajatukset ovat arvottomia, jollei niistä keskustella.

Paraskin ilmoitus on arvoton, jollei sitä saada toimitettua ajoissa perille.

Tulokset eivät synny pitkäaikaisen esikuntatyöskentelyn vaan johtajan henkilökohtaisten ominaisuuksien kautta.

K-E. L.

LUOPUMISESTA JA BUDJETISTA

MEKLARI

Puuttumatta millään tavalla presidenttipeliin – tai nyt se taitaa olla jo finimmin sanottuna vaalikampanjaa – on tässäkin yhteydessä todettava, että puolustusvoimien ylipääällisyys on vaihtumassa. Urho Kaleva Kekkonen toimi tässä virassa yli neljännesvuosisadan, mitä kauemmin ei kukaan ole tehtävää hoitanut, vaikka siihen laskettaisiin mukaan autonomian ja Ruotsinvallan aikakin.

Toisaalta myös vaikuttaa siltä, että tuo tehtävä on tullut kohtuullisen hyvin hoidettua. Ehkä alkuaikoina oli pientä kangertelua, mihin voidaan kai laskea syyllisiksi niin sydet kuin sepätkin. Mutta erityisesti loppuajasta on jäänyt mukava maku suuhun: todellisuudessa suuri valtiomies oli myös maanpuolustuksen vankkumaton kannattaja. Siinä on suuret saappaat seuraajalle, mutta kyllä niitä saappaita voi rauhassa sovitella, ajan myötä saattaa kokokin käydä sopivaksi.

Urho Kekkonen työpanokselle Suomen hyväksi voidaan nostaa hattua, tai ehkä pikemminkin tehdä kunnia. Kunniantekijöiden joukosta tai takaa on kuulunut silloin tällöin soraääniä, mutta nekin ovat vuosien mittaan käyneet vähäisemmiksi. Hänet hyväksyttiin lähes yksimielisesti.

☆☆☆

Sotakorkeakoulussa muutamat oppilasuseerit perustivat epävirallisen yhdistyksen ”Turhan työn välttäjät”. Koska havaittiin, että turhasta työstä ei ollut iloa kenellekään, vähiten sen tekijälle, ryhdyttiin ajatusta markkinoimaan muillekin. Kapteeni Antti Mikkola pyrki yhdistyksen jäseneksi, mutta hän ei mennyt testissä läpi: hänen todettiin välttävän kaikkea työtä!

☆☆☆

Onpa viime aikoina kovasti perustettu ”ylikansallisia” järjestöjä vastustamaan sotaa. Niissä on ollut erikoista se, että lääkäreillä on omansa, samoin kirjailijoilla. Elikä eri alojen ammatti-ihmiset pyrkivät vaikuttamaan mielipiteisiin sodan ja erityisesti ydinsodan mahdollisuuksien vähentämiseksi. Eipä siinä mitään pahaa, pikemminkin voidaan vaikka mitali myöntää, mutta jotenkin tuntuu, että osoite ei aina ole oikea.

Ei suinkaan ole kysymys siitä, että tavallinen kansalainen haluaisi sotaa. Sen sijaan voidaan kysyä, ovatko poliittiset päättäjät suurvalloissa ja eräissä kehitysmaissa valmiit vähentämään varustautumista? Kuka luopuu ensimmäiseksi ydinaseesta? Eivät ainakaan ne, joilla noita aseita on. Kuka muuttaa asevoimansa ensimmäiseksi aseettomaksi rauhajärjestöksi? Eivät ainakaan ne, joilla on vahvimmat asevoimat tällä hetkellä.

☆☆☆

Päivystävä upseeri ilmoittaa käskynjalkoon kokoontuneille päivystäjille:

– Prikaatin aika on nyt 16.45. Jolla ei ole kelloa, voi panna sen paperille muistiin.

☆☆☆

Tulipa jälleen lokakuuisena aamupäivänä puppua ”koko kansan radiosta.” Siinä tarkasteltiin suomalaista asevarustelua! Ensi vuonna meillä kuulemma käytetään yli 4 mrd markkaa asevarusteluun!!! (Huutomerkit uhkaavat loppua.) Budjettiesityksen mukaan sotilaalliselle maanpuolustukselle on varattu 3,3 mrd markkaa. Paljonko siitä sitten menee varustautumiseen, onkin jo toinen kysymys.

Joka ta.auksessa radiokuuntelijat saivat tietää mm., että tuolla summalla tehtäisiin 40 000 asuntoa. Vastaavasti yhdellä Hawkin lentotunnin kuluilla voitaisiin palkata vuodeksi yksi lasten päivähoitaja. Mitkä rinnastukset! Ja mitkä haastateltavien valinnat!

☆☆☆

– Pioneeri, haluatteko kuulla pitkän ja repivän jutun?

– Kyllä, herra luutnantti.

– Kolmesataa metriä piikkilankaa!

☆☆☆

Rauhanmarssi ydinaseettoman Pohjolan puolesta 28.10.1981

Kuva: Juha Jormanainen, lehtikuva

RAUHANTYÖ — TYÖTÄ RAUHAN HYVÄKSI?

MARTTI HAAVISTO

Rauhanmarssit ovat viime aikoina keränneet ennätysmäärän sodanuhkasta huolestuneita kaduille osoittamaan mieltään neutronipommia, Reagania, aseita, sotilaita — kaikkea sotaan liittyvää vastaan.

Rauhantyöhön suhtaudutaan mustavalkoisesti.

Toiset pitävät rauhantyytä ”poliittisena kiihotuksena, joka on naamioitu näennäisesti hyväksyttävän aatteen

taakse. Todelliset tavoitteet ovat muualla. Rauhantyyden tekijät ovat vastuuttomia, todellisuudentajunsa menettäneitä hössöttäjiä, jotka kyllä järkiintyvät kunhan saavat oikeaa tietoa asioista.”

Toiset taas näkevät rauhantyyssä ”ihmiskunnan ainoan pelastuksen pian alkavalta kaiken tuhoavalta ydinsodalta, jonka aloittavat agressiiviset imperialistit verta janoavien sotakiihkoilijoiden yllytyksestä, todellisten syyllisten ollessa

aseellisuuden suurpääomapiirit, jotka kääriivät veriset setelit taskuihinsa.”

Me upseerit pidämme itseämme todellisina rauhantyyden tekijöinä. ”Sotilas on todellinen pasifisti” sanotaan hieman farisealaisesti. Jokaisessa kotiuttamisjuhlassa sanotaan: ”Toivottavasti hankkimianne sotilastaitoja ei tarvitse punnita sodan kovissa oloissa.” — ”Yksikään upseeri ei halua sotaa” -sanonta pitää varmasti paikkansa, mutta riittääkö pelkkä

vakuuttelu. Pitäisikö meidän, turvallisuuden ammattilaisten, osallistua hie-
man ponnekkaammin rauhantyöhön.
Onhan meillä ainakin yksi yhdistävä te-
kijä, nimittäin tavoite — rauha.

PASIFISMIN OLEMUS

Rauhantyön ideologiaan tutustumisen
voi aloittaa perehtymällä yksipuolisen
aseistariisunnan kannattajien ajatuksiin.
Kannattaa toki muistaa, etteivät kaikki
rauhantyön tekijät suinkaan kuulu tähän
ryhmään. Aseistakieltäytyjille on an-
nettu ohjeita vakaumuksensa perustele-
miseksi kirjassa "Siviilipalvelus myön-
teinen vaihtoehto." Sen mukaan pasi-
fismi jakautuu kolmeen pääryhmään 1)
poliittiseen, 2) perinteiseen ja 3) tarkoi-
tustenmukaisuuspasifismiin.

Poliittinen pasifismi näkee (marxin
mukaan) armeijan porvariston luokka-
etuja valvovana väkivaltakoneistona,
jota voidaan käyttää työväenluokkaa
vastaan. — Laki ei hyväksy aseistakiel-
täytymistä pelkästään poliittisista syistä,
ja siksi kirjakin sivuuttaa poliittisen
pasifismin vähin äänin.

"Perinteinen pasifismi vastustaa joh-
donmukaisesti kaikkea väkivaltaa, vaatii
armeijoiden lakkauttamista ja valtioitten
välisten ja sisäisten erimielisyyksien sel-
vittämistä neuvotteluteitse. "... pasifistit
pyrkivät muuttamaan yhteiskuntaa
suuntaan, joissa ei olisi sotia ja väkival-
taa." — Tässä kirjassa sen enempää kuin
muissakaan julkaisuissa ei kuitenkaan
löydy muuta konkreettista esitystä yh-
teiskunnan muuttamiseksi väkivallatto-
maksi kuin armeijan lakkauttamisen. So-
dankäyntivälineitten poistamisen yhtey-
dessä olisi poistettava myöskin sotien
syyt ja saatava aikaan toimiva
neuvottelu- ja sovittelumekanismi niiden
erimielisyyksien ratkaisemiseksi, jotka
nykyisin niin kovin usein johtavat so-
taan.

Tarkoituksenmukaisuuspasifismi hy-
väksyy oikeutettuina kehitysmaitten
kansalliset vapautussodat, esikuvana
Vietnamin sota. "Nähtiin, että aseellinen
toiminta voi olla välttämätöntä ja myös
väistämätöntä olosuhteissa, joissa ei
enää muita keinoja ole vielä suuremman
väkivallan poistamiseksi." Suomi sulje-
taan pois toteamalla: "Ainakaan Suo-
messä ei yhteiskuntarakenteissa piilevän
väkivallan, eriarvoisuuden ja sorron
poistaminen vaadi aseellista väkivaltaa."
— Suomen maanpuolustus on tarkoitettu
juuri tämän "suuremman väkivallan" es-
tämiseksi ennakolta. Kansallista vapaus-
sotaa emme enää tarvitse, mutta ylläpi-
dämme maanpuolustusta, jotta emme

koskaan joutuisi taistelemaan sorron ja
riiston alta vapautuaksemme.

Tarkoituksenmukaisuuspasifisti hy-
väksyy siis kansalliset vapautusliikkeet
"hyväksyttävänä" poikkeuksina eettiseen
sääntöön. Suomen armeijaa hän ei hy-
väksy. Perustelut ovat mielenkiintoiset.
Hän torjuu yritykset rinnastaa armeija
poliisiin, YK:n rauhanturvajoukkoihin
tai yksilön oikeuteen puolustaa itseään
seuraavasti: "Poliisi on saanut oikeutuk-
sen eettisiä periaatteita rikkovaan toi-
mintaansa siltä samalta joukolta, johon
sen väkivaltakoneisto kohdistuu. Täl-
laista oikeutusta ei armeijalla ole.
Lisäksi on syytä muistaa, että poliisiin tai
YK:n rauhanturvajoukon tuhoakyky on
rajoitettu — toisin kuin nykyaikaisten ar-
meijoiden, joiden tuhoakyky riittää koko
sivilisaation tuhoamiseen." — Näin pe-
rustellessaan pasifisti unohtaa YK:n pe-
rustuskirjan 51. artiklan, joka oikeuttaa
kansalaisen puolustautumisen. Näin siis
se joukko, johon Suomen armeijan väki-
valtakoneisto kohdistuu, on myöntänyt
oikeutuksen puolustautumiseen (mikäli
hyökkääjä on YK:n jäsenvaltio). Ko-
konaan eri asia on se, ettei puolustusvoi-
mat tarvitse oikeutusta toiminnalleen vi-
holliselta vaan niiltä ihmisiltä, joita se
puolustaa — Suomen kansalta.

"OIKEUTETTU ARMEIJA"

Rajattomasta tuhovoimasta puhu-
minen Suomen armeijan kohdalla on
näppärää hämäämistä; samoin toteamus,
etteivät yksilöt puolustaa itseään joukko-
tuhoasein, joten yksilön itsepuolustusta
ja kansakunnan itsepuolustusta ei voi
rinnastaa toisiinsa.

Seuraavan armeijoiden oikeutusta
käsittelevään ajatusrakennelmaan kan-
nattaa suhtautua vakavasti: "Jos hyväk-
syttään, että Suomella on oikeus varus-
tautua puolustamaan itseään sotilaal-
lisesti on myös hyväksyttävä, että muilla
mailla (erityisesti supervalloilla) on tämä
oikeus. Kuitenkin yhdessä nämä muka-
"oikeutetut" armeijat ovat saattaneet
maailman tilanteeseen, jossa suursota
merkitsisi sivilisaation tuhoa." ... "Aseel-
lisen voiman ensisijaisuudesta lähtevä
turvallisuusajattelu vain lisää kansojen
turvattomuutta. Turvallisuus ei voi pi-
temmän päälle rakentua sotilaallisille te-
kijöille."

Rehellinen lukija ei voi olla yhtymättä
näihin ajatuksiin. Koko problematiikan
ydin on kuitenkin seuraavassa lainauk-
sessa: "Jos aseistakieltäytyjä irtisanou-
tuu asevaraisesta turvallisuuden käsit-
teestä, on vain johdonmukaista, että hän

sitoutuu EDISTÄMÄÄN MUITA
TURVALLISUUSRATKAISUJA."

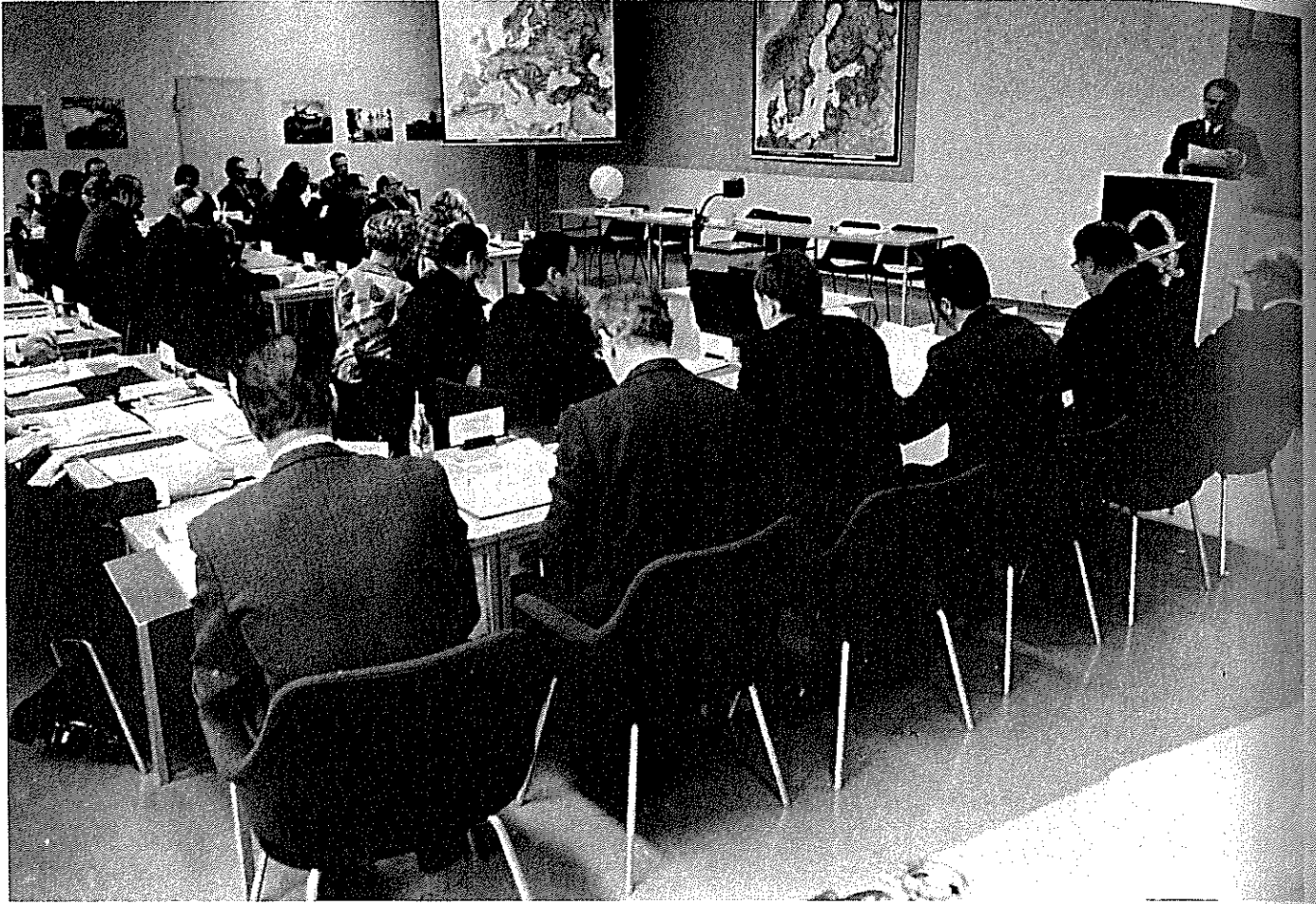
Näiden muiden turvallisuusratkaisui-
den puutteeseen sortuukin sitten koko
hieno ajatus. Myönteisinä turvallisuus-
ratkaisuina esitetään vain: 1) riittävän
toimeentulon takaaminen, 2) mahdol-
lisuus vaikuttaa yhteiskunnan päätök-
sentekoon ja 3) erilaisia kulttuuri- ja so-
siaalipalveluita. (= leipää ja sirkushuve-
ja!)

Vastustamisessa pasifisti on järkky-
mättömän johdonmukainen: "Hän pyr-
kii armeijoiden lakkauttamiseen ja kiel-
täytyy osallistumasta niiden toimintaan
edes aseettomana. Hän ei tee eroa sille
toimiiko hän sairaanhoitajana kenttäsa-
raalassa vai tutkamittajana ilmapuolus-
tuksessa tai ns. väestönsuojelutehtävis-
sä, vaan sanoutuu irti nykyisestä maan-
puolustusratkaisusta." Kaikkea edelläol-
levaa vastustetaan siksi, että se "hyödyt-
tää armeijaa". — "Kannan ottaminen
väestönsuojeluun on vaikeaa." todetaan
kirjassakin — "Sinänsä väestönsuojelu ei
toimi puolustusvoimien alaisuudessa ja
sen tehtävät ovat varsin järkevät sotaa
ajatellen. Mutta väestönsuojelu ei edistä
rauhaa. Väestönsuojelukouluun mene-
minen ei ole kannanotto aseita vastaan,
koska väestönsuojelutoimilla pyritään
tukemaan aseellisen maanpuolustuksen
toimintaa, ei estämään sotien synty-
mistä." — Pasifisti tuntuu idealismissaan
olevan valmis uhraamaan siviiliväestön
aatteensa alttarille kieltäytyessään suo-
jaamaan sitä sodan tuhoilta.

Joku on sattuvasti sanonut, että sota
on niin vakava asia, ettei sitä sovi jättää
yksin sotilaitten asiaksi. Samaa voidaan
sanoa rauhasta, joka on niin tärkeä asia,
ettei sitä saa jättää yksin ns rauhantyön
tekijöitten asiaksi. Upseeri ei politikoi.

Puoluepoliittisesti sitoutuneesta ja/tai
pasifistisesta rauhantyöstä voimmekin
pysytellä sivussa. Sen sijaan todellinen
rauhaan vilpittömästi pyrkivä työ on toi-
mintaa, joka odottaa meidänkin työ-
panostamme.

Mitä me sitten pystymme rauhan-
työlle antamaan? Turvallisuuspolitiikan
ammattilaisina me pystymme tuomaan
keskusteluun oman näkökulmamme,
aseellisen maanpuolustuksen merkityk-
sen rauhaa ylläpitävänä tekijänä. Teh-
tävä ei ole helppo. Rauhanliike ei hevillä
hyväksy aseita keinovalikoimaansa.
Meidän on maltettava olla nuijimatta
omilla sanankäänteillämme keskustelu-
kumppaniamme maan rakoon. Pääinvas-
toin, meidän on etsittävä vilpittömästi
sitä mikä meitä yhdistää ja yhdessä etsit-
tävä ratkaisua tämän päivän polttavim-
paan ongelmaamme — sodan uhkaan.

Maanpuolustuskurssit ovat tärkeä informaatiokanava

MAANPUOLUSTUSTAHDON KOHOTTAMINEN

KOHDERYHMÄTAKTIikka

JUKKA HEINONEN

Maanpuolustus on arvo, johon suurin osa kansalaisista uskoo. Se liittyy monimutkaisiin syy-yhteyksiin erilaisiin tekijöihin ja ennenkaikkea yksilön maailmankuvaan. Maailmankuvaan on todistettavasti vaikea vaikuttaa. Joka tapauksessa vaikuttaminen tapahtuu tiedonvälityksen kautta.

Vaikutuskanavat ovat helposti inventoitavissa. Niiden käyttötapa ja sanoman sisältö eri tapauksissa on sen sijaan vaikeampi määrittää. On luonnollisesti "ajattomia" toimintamalleja. Tiedonvälitys kuitenkin muuttuu ja kehittyy. Puolustusvoimien on toimittava pitkälti sen asettamien ehtojen mukaisesti.

MITÄ ON MAANPUOLUSTUSTAHTO

Maanpuolustustahto on nähtävä puolustuskykymme erääksi kulmakiveksi. Se on sitä sekä valtakunnan sisäisesti, että ulkonaisesti. Ei varmaankaan voida yliarvioida vahvan ja selvästi osoitetun maanpuolustustahtoon merkitystä ennakoltaehkäisevänä tekijänä maan joutumiselle ulkoisen uhkan kohteeksi.

Valtakunnan sisäisenä kysymyksenä maanpuolustustahtoa voidaan tarkastella toisaalta tiettyjä piirejä, lähinnä päätöksentekijöitä, toisaalta kaikkia kansalaisia koskevana asiana.

Päätöksentekijöiden rauhanaikaista maanpuolustustahtoa mitataan heidän suhtautumisellaan puolustusmäärärahoihin.

Heidän kriisiajan puolustustahtoaan tullaan ensi vaiheessa mittaamaan valmiudella tehdä riittävän aikaisia ja riittävän voimakkaita kokonaismaanpuolustuksen valmiudenkohottamispäätöksiä ja tämän jälkeen heidän esiintymisellään kansakunnan puolustustahtoon ylläpitämiseksi.

Kansalaisten rauhanaikainen maanpuolustustahto vaikuttaa toisaalta päätöksentekijöiden kannanottoihin. Toisaalta yleinen myöntämielisyys maan-

Sotilaiden kaappaama lehdistö

Vankeinhoidon ylijohtaja K. J. Längin johdolla istuneet siviilipalvelustyöryhmän ennen pääisiä jättämän mielinnön vastaanotto julkisessa sanassa lämmitää varmasti pääesikunnan tiedotusosastoa, jolla on nyt "helpompaa kuin 00-luvulla".

Isä merkitsevän itsenäisen siviilipalvelusideologian kiinteän organisaation perustamisesta maahan. Se on kokonaan muuta kuin läänastinen markkinatalousyhteiskunnassa sallittu ja tiettyyn rajaan asti hyväksytty lävissä oleva mahdollis-

ten jo ennalta tiedettiin odottaa.

Siviilimiesten kannanotto

Siviilipalvelusmiestä katoos, ettei ns. Längin työ-

Sanomalehtiotsikko 7.5.1981

puolustusta kohtaan parantaa puolustusvoimien toimintaedellytyksiä esimerkiksi seuraavalla tavalla: myönteinen ilmasto helpottaa puolustusvoimien kantahenkilöstön rekrytointia, mitä korkeatasoisempaa henkilökunta on, sitä parempi käsitys kansalaisille muodostuu puolustusvoimista, tämä vuorostaan lisää myötämielisyyttä maanpuolustusta kohtaan jne.

Kansalaisten kriisiajan maanpuolustustahtoa mitataan tietenkin heidän valmiutenaan ase kädessä puolustaa valtakuntaa huolimatta psykologisen sodankäynnin ja ennen kaikkea nykyaikaisen hyökkääjän lamauttavasta vaikutuksesta.

MAANPUOLUSTUSTAHTOON VAIKUTTAMINEN

Maanpuolustustahtoon vaikuttaminen perustuu tiedonvälitykseen. Käsitteenä se on laajempialainen kuin puhdas tiedotustoiminta. Se sisältää mm. sellaisia aineksia kuin kohderyhmän omakohdattaiset havainnot maanpuolustusjärjestelyistä.

Vaikuttaminen voi tapahtua tiedonvälityksellä

- suoraan kohderyhmään, joka laajimmillaan on koko kansa ja suppeimmillaan esimerkiksi poliittiset päätöksentekijät tai
- kaksivaiheisesti, jolloin ensivaiheen kohderyhmänä ovat mielipidevaikuttajat, joita ovat poliitikot, järjestöjohtajat, opettajat, kantahenkilökunta jne ja toisen vaiheen kohderyhmänä näiden vaikutuspiirissä olevat ihmiset.

Jälkimmäinen vaikuttamistapa on tiedotusopillisissa tutkimuksissa todettu edellistä huomattavasti tehokkaammaksi.

Mittava määrä tiedonvälitykseen liittyvistä toiminnoista on puolustusvoimissa kiinteytetty jo rutiinin asteelle.

Tiedotustoiminnan alalta sellaisina voidaan mainita julkaisu-, näyttely-, uutispalvelu ja AV-toiminta. Niiden tarkoituksena on täyttää "miksi" ja "miten" tiedon tarve.

Toisen ryhmän rutiinista muodostaa muu, lähinnä tunteeseen vetoava tiedonvälitys. Tähän lajiin kuuluvat paraatit, puheet, avoimien ovien päivät, viihdetoiminta jne.

Tämän "leveän rintaman taktiikan"

lisäksi tulee puolustusvoimissa olla ja myös on tarkemmin kohdistuvaa tiedonvälitystä.

KOULULAITOS TARVITSEE APUA

Asenteellisuutta välttäänsä ja jättäessään turvallisuuspolitiikan tuntien pitämisen kunkin opettajan oman päätöksen varaan koululaitos lähtee siitä, että oppilaat saavat asenteita muovaavat vaikutukset suuressa määrin koulun ulkopuolelta kotiympäristöstään ja sitä laajemmista yhteisöistä samoinkuin erilaisen joukkotiedotuksen välityksellä. Turvallisuuspolitiikan tuntien vähäisyys tai niiden täydellinen puuttuminen antaa aiheen olettaa, että painopisteeksi kouluissa asetettu tiedon antaminen jää varsin puutteelliseksi.

Opettajat tarvitsevat apua mm. oppimateriaalin laadinnassa. Konkreettinen esimerkki jo annetusta avusta on Hämeen läänin kouluosaston pääesikunnan tuella laatima turvallisuuspolitiikan opetuspaketti, joka sisältää valmiita oppituntirunkoja ja piirtoheitinkalvoja peruskoulun yläastetta ja lukiota varten.

On myös merkittävää, että komentajat tukevat upseereidensa käyntejä kouluissa luennoimassa sekä opettajille että oppilaille, tapahtuipa tämä sitten Kadettikunnan puitteissa tai ei. Periaatteena tulee myös olla, että koululaisvierailuille varuskuntiin löytyy aina soveltuva aika ja paikka.

Joukko-osastoilla voisi olla ja onkin tiettyjä nimikkokuntia tai -kouluja, joihin pidetään kiinteää yhteyttä. Toiminnan ei tarvitse olla tyrkyttävää. On ilmeisen riittävää, että opettajissa herätetään mielenkiintoa turvallisuuspolitiikkaan ja heidät saadaan huomaamaan, että puolustusvoimilta saa pyydettäessä luennoitsija-, opettaja- ja opetusmateriaalia.

TILANNE TIEDOTUSVÄLINEISSÄ USKOTTUA PAREMPI

Yllättävän yleinen näyttää olevan käsitys siitä, että maanpuolustusta käsiteltäisiin epäoikeudenmukaisesti joukkotiedotusvälineissä. Näin ei ole asianlaita.

Puolustusvoimia käsitellään vuosittain noin 18 000 jutussa. Näistä 95 % voidaan luokitella neutraaleiksi ja jäljelle jäävistä 5 %:sta puolet myönteisiksi ja

puolet kielteisiksi.

Kullanarvoisiksi ovat osoittautuneet henkilökohtaiset suhteet tiedotusvälineiden edustajiin kaikilla tasoilla. Ne takaavat sen, että tiedotusvälineiden suhtautuminen maanpuolustukseen on vähintään asiallista ja sen että tiedotusvälineistä on tarvittaessa saatavissa tilaa omalle informaatiolle.

Eräs tehokkaaksi osoittautunut tapa informaation antamiselle ja henkilöstösuhteiden luomiselle on tiedotusalan kertausharjoitusten pitäminen. Vuosittain noin sata tiedotusvälineiden edustajaa, joukossa myös naisia, käy läpi vajaan kahden viikon mittaisen "tehourssin", jonka aikana annetaan osallistujille kuva tämän hetken puolustusvoimista, sen tavoitteista ja roolista yhteiskunnassa ja ennen kaikkea turvallisuuspolitiikassa.

PUOLUSTUSVOIMIEN KOULUTUSTOIMINTA

Puolustusvoimissa koulutetaan vuosittain n. 70 000 varusmiestä ja reserviläistä. Usein on sanottu, että he ovat puolustusvoimien tärkeimpiä pr-miehiä. Asiassa on varmasti paljon totta, sillä asevelvollisten muodostama kuva puolustusvoimista leviää koko kansan keskuuteen lisäten tai vähentäen uskoa maanpuolustuksen välttämättömyyteen ja onnistumiseen kriisitilanteessa.

Puolustusvoimien koulutuksella on myös ratkaisevan tärkeä merkitys yksittäisen sotilaan taistelutahdolle, jonka vain yksi osatekijä maanpuolustustahto on. Kun taistelija luottaa asiaansa, koulutukseensa, välineistöön, kantahenkilöstö- ja reserviläisesimiehiinsä sekä tovereihinsa, hän myös luottaa selviytymiseensä taistelukentän olosuhteissa.

Kantahenkilökunnan koulutus eritasoisilla kursseilla on maanpuolustustahtoon kannalta merkityksellistä kahdessa mielessä. Ensinnäkin se luo motivaatiopohjaa henkilöstön työlle. Toisaalta se luo valmiuksia turvallisuuspoliittisen tiedon edelleen välittämiseksi varusmiehille, reserviläisille ja muille kansalaisille.

Lopuksi eräs erityiskoulutettavien ryhmä, maanpuolustuskurssilaiset. Kurssien ohjelmat on mahdollista laatia sellaisiksi, että ne palvelevat myös maanpuolustustahtoon kohottamista. Ennen kaikkea tätä päämäärää palvelee kuitenkin kursseille osallistuvien valinta. Tätä hyväksikäyttään päästään käsiksi erittäin tärkeisiin kohderyhmiin, jopa sellaisiin joihin vaikuttaminen muuta kautta on lähes mahdotonta.

Asian vakuudeksi esitettäköön tositarina, jossa eräs kurssin käynyt henkilö kertoi Arvo Salolle, että kurssilla sai varsin myönteisen kuvan maanpuolustuksesta. Tähän Salo tokaisi yksikantaan: "No, sehän juuri on näiden kurssien tarkoituskin." □

Nuorukaisen kasvaminen maanpuolustustahtoiseksi kansalaiseksi

Tarkastelumme kohteena on pikku Pekka. Hänen elämänsä ja koulunkäyntinsä sujuu onnellisten tähtien alla. Hänen kotiympäristönsä on tasapainoinen. Koulussa hänellä on pätevät opettajat. Pekka katselee maailmaa avoimin silmin ja pystyy itse valitsemaan tuhansista mahdollisuuksista ne virikkeet, jotka kasvattavat häntä normistomme kannalta myönteisesti.

Pekan opettaja on lkenut tunnollisesti peruskoulun opetussuunnitelmasta sekä turvallisuuspolitiikkaa että rauhankasvatusta käsittelevät ohjeet. Molempien kohdalla on mainittu, että opetus perustuu läpäisyperiaatteeseen. Tunteja ei siis varsinaisesti ole käytettävissä, mutta opettaja sijoittaa taitavasti molempia käsittelevää aineistoa äidinkielen, historian, maantiedon, ympäristöopin ja kansalaistaidon tunneille. Niinpä jo aivan ala-asteella Pekka oppii, että sovitelu on parempi kuin käsirysy välituntiriidan ratkaisemiseksi. Matin kanssa: opettajahan ehtii väliin jo sanasotavaiheessa. Heti seuraavalla tunnilla käsitellään ympäristöopin yhteydessä yhteiskuntamme takaamaa yksityisen kansalaisen nauttimaa koskemattomuussuojaa.

Pekan opettaja ei työtä pelkää. Hänellä on runsaasti muokkaukelpoista lähdeaineistoa sekä turvallisuuspolitiikasta että rauhankasvatuksesta. Hän viettää muutaman iltapuheen kirjoituspöytänsä ääressä ja laatii YK:n päivälle ja itsenäisyyspäivälle soveltuvat teematunnit. Lisäksi hän piirtää valitsemiensa aiheiden mukaiset opetuskalvot ja viimeistelee muun tarvitsemansa opetusmateriaalin. Opettajatoverit innostuvat asiaan ja niinpä kopiokoneellekin on töitä.

Pekka, nyt kuudes-seitsemäluokkalaisena oppii YK:n päivänä, että maailmanrauhan säilyttäminen on järjestön tärkein tavoite. Siihen pyritään mm aseistariisuntaa edistämällä ja ydinasekilpavarustelua rajoittamalla. Itsenäisyyspäivän aattona Pekka taas oppii, että Suomen aseellinen maanpuolustus ulkopoliittikkamme tukena on sotaan joutumistamme ennalta ehkäisevä tekijä. Pekan mieleen jää, ettei tämä toimi, ellei järjestelmä omaa luotettavuutta; opettajan vertauskin on kovin sattuva ja historiaan perustuva. Opettaja osoittaa taitavasti myös, että vain oman maamme puolustamiseen valmistautuminen ei voi aiheuttaa ristiriitaa tukemiemme rauhan säilyttämispyrkimysten kanssa.

Pekan opettaja on myös tunnon-tarkka ja tasapuolinen. Opetuksessaan hän pyrkii ohjeiden mukaan välttämään

asenteellisuutta. Päämääränä on antaa oppilaille vankka tiedollinen pohja, joka perustuu Suomen virallisen turvallisuuspolitiikan tavoitteiden ja sen edellyttämien turvallisuuspoliittisten toimenpiteiden hyväksymiseen ja niiden asettamiseen opetuksen lähtökohdaksi. Pekka saa aivan vapaasti muodostaa omat näkemyksensä, joihin toki vaikuttaa voimakkaasti kotiympäristö. Pekan vanhemmat kuuluvat siihen suureen enemmistöön kansastamme, joka mielipidetiedusteluissa osoittaa vastauksillaan maanpuolustusmyönteisyytensä.

Peruskoulun päättyessä Pekka tekee hyvin ratkaisevan tulevaisuuttaan koskevan päätöksen. Vastuutakin alkaa karttua, on hänen valintansa sitten lukio, ammatillinen koulu tai pyrkiminen suoraan työelämään. Koulutien valitessaan Pekan hyvä onni jatkuu. Lukion ja ammatillisen oppilaitoksen opettajat syvennyvät opetusta tarkastelemalla turvallisuuspolitiikan eri osien merkitystä erilaisissa tilanteissa ja tutkimalla erilaisia turvallisuuspoliittisia käsityksiä ja keinoja. Opetus perustuu edelleen läpäisyperiaatteeseen, mutta opettajilla on halua käyttää soveltuvia tunteja tähän tarkoitukseen etenkin historiasta ja äidinkielestä. Eräässä ainekirjoituksessaan Pekka joutuu harkitsemaan asioita myös omatoimisesti. Hänen asiantuntemuksensa yllättää naisopettajan, joka joutuu turvautumaan mieskollegoidensa apuun ainetta tarkastaessaan.

Työelämään suoraan hakeutunut Pekka oppii nopeasti vallitsevat kovat realiteetit. Vastuu oman työn jäljestä ja määräajoista sekä toimeentulostakin pyyhkiä pois viimeisetkin rippeet murosian vaahtoilusta.

Seuraavaksi tapaamme Pekan kutsunnoista. Sotilaspiirin päällikön puhe käsittelee tulevaa varusmiesaikaa. Pekan vaikutelmaksi jää, että nyt on alkamassa miesten koulu. Velvollisuuden hyvä täyttäminen tekee hänestäkin turvallisuuspoliittikkamme toimivan osan. Hän tulee edustamaan valmiutta, jonka muodostavat hän ja sadat tuhannet muut jo reserviin siirtyneet koulutetut miehet. Kutsuntatilaisuudessa näytetään myös elokuva "Suomalainen asevelvollisuus", joka heti alkumetreiltään alkaen esittää puolustusvoimien lakisääteisten tehtävien suoritusta maalla, merellä ja ilmassa.

Ennen palvelukseen astumista Pekka saa postitse "Varusmieheksi"-kirjusen. Joukko-osasto, johon hänet on määrätty, lähettää esitteensä ja tervetulototukset. Pekassa vahvistuu tunne siitä, että häntä tullaan tarvitsemaan, valmis-

telut on tehty ja mielekäs, toimintaa tarjoava ajanjakso on alkamassa.

Uusien asioiden paljous on joskus hämmentävää alokasajan alussa. Niinpä Pekasta tuntuu mukavalta, kun saa hetkeksi rauhoittua kuuntelemaan päällikön selvää ja vakaata oppituntia turvallisuuspoliittikkamme perusteista. Pekan ajatukset palaavat kouluaikaan ja siihen itsenäisyyspäivän aattoon, jolloin opettaja puhui maanpuolustuksesta turvallisuuspoliittikkamme osana. Kaikki alkaa jäsenyä uudelleen. Opintopöydällä on avoinna "Varusmieheksi"-kirjanen. Siinä Suomen kartan vieressä on mm luoteltu puolustusvoimien tehtävät eduskunnan säätämänä lakina. Vieressä on "Varusmiehen peruskoulutuskauden työkirja", jonka tyhjiin kohtiin löytyy vastaukset valkokankaalle heijastetuista selvistä kuvista. Pekan korviin tarttuu päällikön lause hänen esitellessään tulevaa opetusta: "... päämääränä on täydentää yhteiskunnan aikaisemmin jakamaa opetusta...". Taukokeskusteluissa Pekka huomaa usein, että monet alokas-kaverit taitavat kuulla asioista ensimmäistä kertaa. "Kumma juttu sinänsä, onhan niistä puhuttu paljon televisiossakin", miettii Pekka.

Oppitunnilla ei oikein tohdi ruveta keskusteluun, koska muutkin ovat niin hiljaisia. Onkin mukavaa, kun päällikkö kerran yöharjoituksen aikana tulee telttaan ja siinä iltateetä keitellessä voidaan aivan vapaasti keskustella tunneilla vielä epäselviksi jääneistä asioista. Ryhmän hiljaisetkin vapautuvat innokkaaseen keskusteluun.

Opetuksen edistyessä Pekka joutuu usein mielessään palaamaan maanpuolustushengen ja -tahdon käsitteeseen ja sisältöön. Lopulta hän päätyy itseäänkin yllättävään tulokseen. Sitähän se on, että pyrkii suorittamaan palvelustehtävät hyvin ja on ristiriitaa tuntematta valmis tosipaikassa Suomen aseelliseen puolustamiseen. Välineitä nyt saisi olla enemmänkin, mutta tuskin se tänne yrittäjä parhaitaan meidän suuntaamme uskaltaa laittaakaan. Koneensa ja elektronikkansa se tarvitsee muualla.

Varusmiespalveluksesta kotiutuaan Pekka tuntee miehistyneensä. Kunto on korkealla ja sotilaspassissa olevat kiittävät merkinnät ovat varmasti avuksi sekä opiskelu- että työpaikkaa haettaessa. Mielessä on myös odotus kutsusta kertausharjoitukseen, jossa harjoittelu tapahtuu sodan ajan kokoonpanossa kokonaisina yksiköinä.

Jätämme Pekan, maanpuolustustah-toisen perheenisän ja uutteran asunto-

säästäjän selviytymään elämässään omin voimin ja toivotamme hänelle jatkuvaa onnea.

Perusta, jolta hänen maanpuolustus-
tahtonsa on kasvanut, on olemassa sel-
laisena kuin se kertomuksessamme ku-
vataan. Onhan tarinaan sijoitettu otteita
kaikkien opettajien käytettävissä ole-
vasta "Suomen turvallisuuspolitiikan kä-
sikirjasta" (MTS, 1977) ja varusmiesten
turvallisuuspolitiikan opetuksesta käske-
västä pysyväismääräyksestä. Onkohan
käytännön toteutus aina painetun ohjeen
veroinen?

"toivotaan, toivotaan .."

Turo

KANSAINVÄLISTÄ
MIESTEN
MUOTIA

Suuri
suomalainen

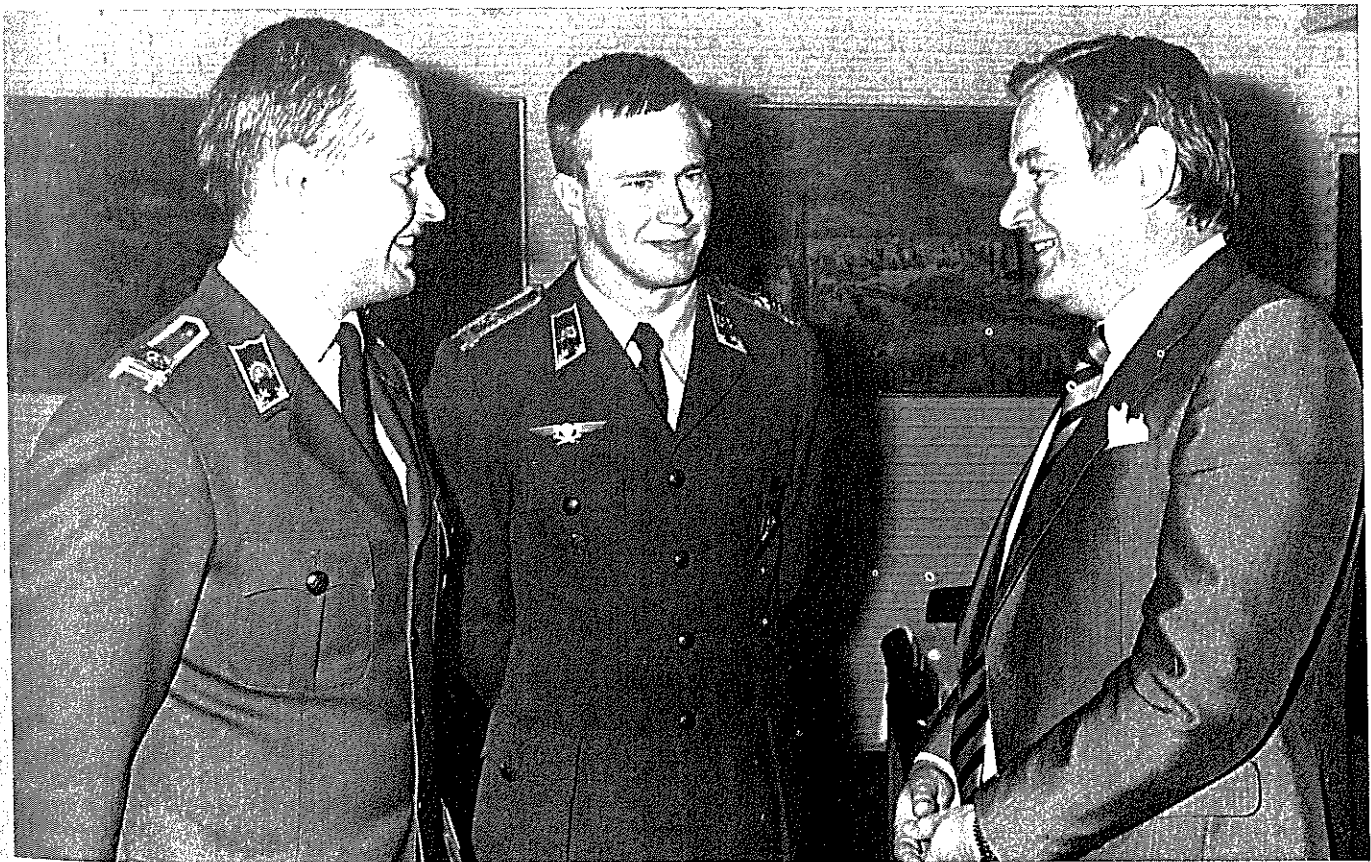

YHTYNEET
PAPERITEHTAAT OY

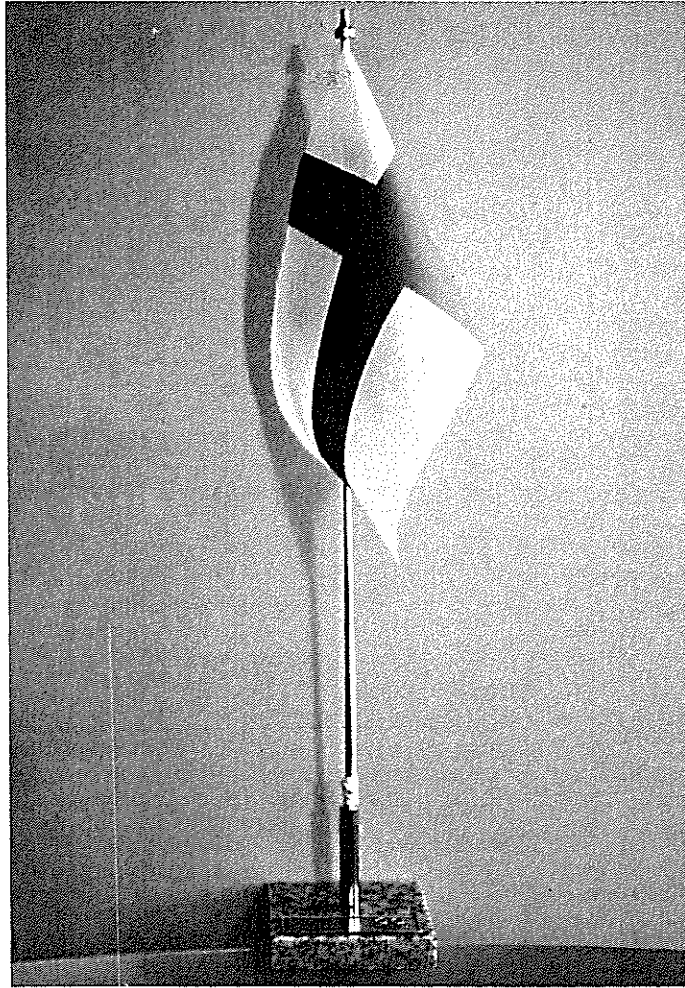

Oy STOCKFORS Ab

LOVIISA

Kansallis-Osake-Pankki järjesti 18.–20.8.1981 perinteiseen tapaan Kadettikoululla 65. kadettikurssille taloustiedon kurssin, jossa käsiteltiin mm. Suomen rahalaitosjärjestelmää, taloudellista tilannetta, säästämisen muotoja, pankkien maksuliikenne-, ulkomaan- ja notari-
aattipalveluja sekä aihetta pankki luontonantajana. Kuvassa kadetit Juhani Kinnunen (vas.) ja Heljo Laukkala keskustelemassa pan-
kinjohtaja Esko Tanhuanpään kanssa.

PENTTI PALMU

LIPUTUKSESSA VARTEEN- OTETTAVAA

Virallisia liputuspäiviä on Suomessa kahdeksan; silloin ovat valtion virastot ja laitokset velvollisia liputtamaan. Yksityisillä kansalaisilla ei ole liputusvelvollisuutta, mutta oikeus on eikä siihen tarvita kenenkään lupaa: syyksi riittää myös oma perhejuhla.

Virallisesti asetuksen mukaan maassamme liputetaan Kalevalan päivänä 28.2., vappuna 1.5., äitienpäivänä, joka on toukokuun toisena sunnuntaina, puolustusvoimienlippujuhlan päivänä 4.6., juhannuksena, joka samalla on Suomen lipun päivä, kesäkuun 20. ja 26. päivien välisenä lauantaina, itsenäisyyspäivänä

6.12., päivinä jolloin kansanedustajain vaalit toimitetaan ja päivänä, jolloin tasavallan presidentti asettuu virkaansa.

Vakiintuneen tavan mukaan yksityisillä henkilöillä, yhteisöillä ja kunnilla on oikeus liputtaa kaikkina virallisina liputuspäivinä, kaikkina yleisinä liputuspäivinä sekä eritlaisina juhla-, vierailu-, näyttely yms. päivinä. Jokainen päivä voi olla liputuspäivä.

YLEINEN LIPUTUS

Yleinen liputus voidaan järjestää koko maassa kansallisen juhlan tai surun

vuoksi. Määräykset ja ohjeet niistä antaa valtioneuvoston kanslia. Kaupunki- ja maalaiskunnat voivat liputtaa muinakin kuin asetuksella vahvistettuina päivinä ja kehottaa kuntalaisia osallistumaan liputukseen.

Hyvä lippukulttuuri edellyttää, että kaikki kansalaiset liputtavat virallisina, yleisinä ja kehotuksesta muinakin liputuspäivinä. Tässä suomalaisten asenteissa on paljonkin korjaamisen varaa: varsinkin valtiovierailujen yhteydessä ja vastaavissa me olemme penseitä liputtajia.

POIKKEUSLUVAT JA ERITYISASEMA

Yksityinen Suomen kansalainen ei tarvitse erityisiä liputuslupia, koska hänelle on siihen kansalaisoikeus. Toisin on virastojen ja laitosten osalta. Ministeriöt ja lääninhallitukset saavat kuitenkin tarvittaessa määrätä alaisensa virastojen ja laitosten liputtamisesta muulloinkin kuin virallisina liputuspäivinä. Valtion virastot ja laitokset saavat liputtaa esimerkiksi merkkipäivinä ja myös milloin niiden sijaintipaikkakunnilla toimeenpannaan kehotuksesta yleinen liputus. Valtion alusten liputtamisessa noudatetaan lisäksi kansainvälistä tapaa, joka perustuu merkinantolippujen käyttöön.

Suomen lippu — kansallislippu, suorakaiteinen valtiolippu ja kielekkeinen valtiolippu — on aina milloin sitä käytetään muun lipun tai sellaiseksi verrattavan kanssa asetettava arvokkaimpaan asemaan.

LIPUTTAMINEN ULKONA

Lippu nostetaan alkoon siten, että sen yläreuna tulee mahdollisimman lähelle nuppia. Lippu ei saa koskaan koskettaa maata. Ulkoilmatilaisuuksissa voidaan liput nostaa salkoihin ennen tilaisuuden alkua ellei lipunnostosta tahdota tehdä ohjelmallista seremoniaa.

Suomen lipun lisäksi voidaan salkoihin samanaikaisesti nostaa myös muiden valtioiden ja yhteisöjen lippuja, jotka ovat tilaisuudessa läsnä. Liput tulee sijoittaa salkoihin heraldisessa arvojärjestyksessä: Suomen lippu, vieraiden valtioiden liput, osavaltioiden liput, maakuntien liput ja muut kuten järjestöliput. Valtioiden ja vastaavien liput asetetaan ranskankieliseen aakkosjärjestykseen.

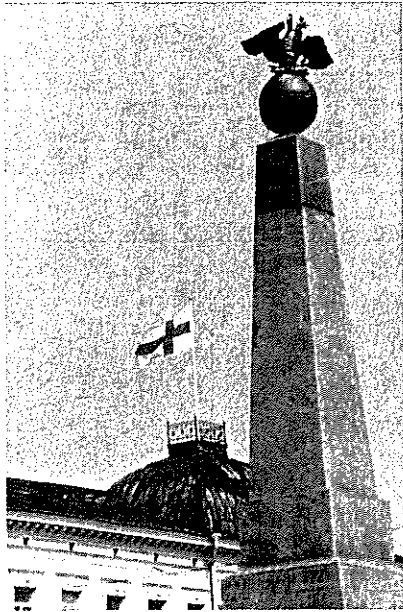
Kulkuessa Suomen lippua kannetaan aina muiden lippujen edellä.

LIPUTTAMINEN SISÄLLÄ

Sisätiloissa on tapana asettaa liput joko tilapäisiin tai kiinteisiin tankotelineisiin. Tämä onkin suositeltavaa, koska se vapauttaa lippuvartion ohjelman ajaksi. Tankojen tulee sisällä olla noin 30 asteen kulmassa, jotta lipun värit ja tunnuskuviot näkyvät. Liput eivät saa koskettaa maahan.

Telineet on pyrittävä sijoittamaan puhujakorokkeen, näyttämön tai kateederin molempiin puoliin. Jos telineitä on vain yksi, asetetaan se korokkeen oikealle puolelle. Sisätiloissakin on Suomen lippu asetettava arvokkaimpaan paikkaan: edestä yleisön suunnasta nähtynä äärimmäiseksi vasemmalle.

Suomen lippua ei saa ripustaa seinälle. Toinsanoen sitä ei saa käyttää näyttämörekvisiitina eikä kullassina.

Pohjoismaisen tavan mukaan sitä ei myöskään saa asettaa kaiteelle, naruille eikä seinäverhoihin. Tällaiseen tarkoitukseen — somistamiseen — voidaan käyttää suorakaiteen muotoisia viirejä, joita voidaan helposti valmistaa erilaisista materiaaleista ja tilan mittojen mukaisina.

Jos liput tuodaan juhlahuoneeseen ohjelmaan liittyen, kuuluu asiaan tuoda Suomen lippu ensimmäisenä tai sitten viimeisenä, jolloin paikoilleen asettuneet muut liput ja yleisö tervehtii Suomen lippua.

SURULIPUTUS

Surussakin lippu on ylevin kunnianosoitus. Lippu on tällöin laskettuna puolitankoon. Ensin se osin nostetaan ylös salon huippuun ja lasketaan sitten kolmanneksen alas, jolloin oikein salkoon mitoitettun lipun alareuna on salon keskikohdalla.

Seinä- ja kattotangoissa lippu on suruliputuksessa keskellä tankoa, jolloin lipun ja tangon keskikohdat ovat kohdakain. Puolitangossa oleva lippu lasketaan siten, että se ensin nostetaan huippuun ja lasketaan sieltä alas. Jos suruliputus suoritetaan kuolinpäivänä tai sitä seuraavana se kestää silloin koko päivän. Hautauspäivänä suruliputuksen toivotaan päättyvän samaan aikaan kuin siunaus- tai muistotilaisuuskin, jonka jälkehen lippu voidaan nostaa ylös tai laskea alas.

Järjestölipuilla ei koskaan suruliputeta, mutta ne voivat osallistua siunaustilaisuuteen kantolippuina. Tällöin järjestölipun tankoon kärkinupin juureen solmitaan surunauha, jonka leveys on noin

10–15 senttimetriä. Surunauhan alemman pään tulee ulottua lipun alareunan tasolle ja ylemmän 2/3:aan lipun korkeudesta. Suomen lippuun ei surunauhaa saa kiinnittää.

VIERAIDEN VALTIOIDEN LIPUT

Lisääntynyt kansainvälinen kanssakäyminen luo yhä useimmin tilanteita ja tarpeita, joissa vieraan maan lipulla tulee liputtaa. Tämä on sallittua ja hyvin kohteliasta. Vieraan maan lipulle tulee osoittaa samanlaista arvonantoa kuin kansallislipullemme. Kansainvälisen tavan mukaan asetetaan isäntämaan lippu kuitenkin aina arvokkaimpaan asemaan.

Kaikkien lippujen nostamisessa ja laskemisessa Suomessa tulee noudattaa asetuksen määräyksiä, vaikka vieraiden valtioiden tavat sallisivat poikkeuksia. Tämä ei kuitenkaan koske lähetystöjen lippuja, koska lähetystöjen kiinteistöjen katsotaan kuuluvan heidän valtiolliseen alueeseensa.

LIPPUJEN HUOLTAMINEN

Lippukin likaantuu ja kuluu käytössä. Likaisen lipun voi pestä tai pesettää, joko kuiva- tai hienopesussa. Pienehköt repeämät voi siististi parsia ja saumat ommella.

Kun lippu on sitten kertakaikkiaan palvelut loppuun, se on hävitettävä, mieluummin polttamalla. Olleellista on ettei siitä tehdä rantahousuja eikä edes autonpesurättiä.

Vanhat järjestöliput voi luovuttaa vaikka jo kotiseutumuseoille ja liikeliiput säilyttää kauppuhuoneen omassa museossa. Joukko-osastoliput luovutetaan sotamuseolle. Jälkipolville ne kuluneinakin ovat omistamisen arvoisia.

SUOJELUSÄÄDÖKSET

Liputtaminen on laaja kokonaisuus, johon kuuluu kansallisia ja kansainvälisiä lakeja, tapoja ja säädöksiä.

Viimeksi annettu laki Suomen lipusta ja vaakunasta on vahvistettu 26. päivänä toukokuuta 1978. Tämä laki sisältää myös suojelusäädökset: Joka luvattomasti ottaa paikaltaan yleisesti nähtävälle asetettun Suomen lipun tai vaakunan taikka julkisesti turmelee sen tai käyttää sitä epäkunnioittavasti taikka kirjallisella, kuvallisella tai äänellisellä esityksellä tai muulla tavoin julkisesti häpäisee Suomen lippua tai vaakunaa tuomittakoon sakkoon.

Suojelusäädökset kieltävät myös lisäämästä Suomen lippuihin mitään kuviota, jota ei ole lailla vahvistettu. Suomen lippu on abstraktinen käsite ja siksi suojelusäädökset ulottuvat myös mistä materiaalista tahansa valmistettuun lippuun tai sen kuvaan. □

KIRJALLISUUTTA

Hannu Särkiö JÄNKIEN JÄÄKÄREITÄ JA POROMIEHIÄ KIRJAYHTYMÄ

Syksyn kirjamarckkinoille on ilmes-
tynyt tavan mukaan lukuisa määrä sota-
kirjoja. Taso on hyvin kirjava. Lukijan
kannalta eräänlaisen pohjanoteerauksen
muodostavat jo aikaisemmin julkaistut
ja nyt uusiin kansiin pannut teokset. Tu-
lee mieleen pettämisen maku. Maanpuo-
lustuskurssien johtajan, everstiluutnantti
Hannu Särkiön kirja onkin siksi todella
miellyttävä poikkeus. Särkiö kertoo pal-
taljoonan komentajakaudestaan Sodan-
kylässä tavalla, johon toivoisi muidenkin
tarttuvan. Kirja sisältää arkipäiväisiä ta-
rinoita joukko-osaston elämästä ja sitä
ympäröivästä yhteiskunnasta. It-
senäisistä kertomuksista koostuu ko-
konaisuus, joka antaa kuvan Lapin jää-
käreiden koulutuksesta ja niistä olosuh-
teista, joissa tätä koulutusta annetaan.
Kirja kuvaa hyvin paikallisen väestön
suhtautumista sotaväkeen ja muistuttaa,
että maanpuolustus on kaikkien yhti-
neen asia. Särkiön teksti on sujuvaa ja
vivahteikasta, ikäänkuin hän ei olisi kos-
kaan muistioita kirjoitellutkaan. "Lanta-
laiselle" on rohkea temppu käyttää lap-
palaisten terminologiaa. Asiantuntijat
arvioikoot sen osuvuuden, mutta ai-
toutta ja tekstin ilmeikkyyttä se ainakin
lisää. Kaikessa on todella mukanaelä-
misen ja työssä viihtymisen maku. Täl-
laisia "sotakirjoja" toivoisin lisää.

E.P.

Heikki Hietamies EVERSTIN NÄKÖINEN HE- VONEN OTAVA

Koko kansan "Humppa-Heikki" on
kaiken muun lisäksi ryhtynyt kirjaili-
jaksi. Eikä suotta. Samalla sujuvuudella,
millä hän puhuu tulee myös kirjoitettua
tekstiä. Ja yhtä hauskaa. Kirjaansa
Heikki Hietamies on kerännyt ällistytty-
viä juttuja lapsuutensa maisemista ja ta-
pahtumista. Hän kertoo puuhun kiipeä-
västä kissasta, sodan loppumisesta ker-
tovista variksista, ongella käyvästä kis-
sasta ja monesta muusta yhtä ihmeel-
lisestä asiasta.

Veijaritarinoissa ovat kuitenkin taustalla kirpeät muistot huolettomista poi-
kavuosista. Tarinat ovat sujuvasti ja len-
nokkaasti kerrottuja ja totuuteen on suh-
tauduttu riittävän suurpiirteisesti. Van-
hat lappeenrantalaiset tunnistanevat pai-
kat ja osan tarinoistakin. Ja arvailut
everstin näköisen hevosen nimestä tai
päinvastoin ovat sopiva seuraleikki.

E.P.

Rauha Jarkka TIKANKONTTI OMAKUSTANNUS

Tikankontti kertoo erään perheen ta-
rinaa muutaman vuoden ajalta ennen
maailmansotaa. Perheelle ilmeisen mer-
kittävät vuodet eivät kuitenkaan suu-
remmin sävähdytä. Jotenkin jää liian
pinnallinen maku. Tekstiä voisi kuvailla
hieman naivihkoksi. Se on liian tasaista,
tunnekuohuja ei liemmin esillä. Värik-
käämpi ote aiheeseen olisi tehnyt teok-
sesta luettavamman. Jopa toisen pää-
henkilön kuolema on turhan yksioi-
koinen tapahtuma. Sinänsä vaimon
asema silloisissa oloissa tulee hyvin
esille.

LS

Gordon Thomas — Max Morgan Witts ENOLA GAY — POMMIKONE HIROSHIMAN YLLÄ WSOY

Jännittävä kertomus vanhasta asiasta
eli ensimmäisen ydinpommein pudotta-
misesta Hiroshimaan on todella mielen-
kiintoista luettavaa. Vaikka samasta ai-
heesta on aikaisemminkin kirjoitettu kir-
joja (mm. KA Schenzinger: Kohti ato-
min salaisuutta, Pellervo-seura, 1952), ei
se vähennä Thomasin ja Wittsin kirjan
mielenkiintoisuutta. Ovatpa he saaneet
runsaasti uuttakin tietoa kokoon, kuten
monia japanilaisten reaktioita ja toimen-
piteitä.

Sinänsähän ei ole kysymys mistään
kertomuksesta vaan vahvasta dokumen-
tista, joka kertoo, miten tosiaan kaikki
tapahtui. Eikä se ollut mitenkään yksin-
kertaista! Hyvää joululuettavaa.

MSI

Reino Lehvälaiho AUNUS TULESSA WSOY

Lehvälaiho on yksi niistä sotakirjaili-
joista, joilta tulee teos ja vuosi. Joskus se
tuntuu pakonomaiselta, mikä näkyy ni-
menomaan jäljessä. "Aunus tulessa" ei
kuitenkaan kuulu tähän sarjaan, vaikka
Lehvälaihoonkin on joskus tämä
"tauti" iskenyt. Teos ei kenties ole aivan
kirjoittajan parhaita, mutta eittämättä
kärkipäähän kuuluvia. Vaikka luutnantti
Rotkon sissipartio joutuukin mitä hui-
mimpiin seikkailuihin, jotka tuottavat
tappioita molemmille osapuolille, ei Leh-
välaiho herkuttele verisillä tapahtu-
milla, mutta ei myöskään jätä sellaista
kuvaa, että sota olisi mukava ajanviete.
Kirja sitä on kuitenkin.

MSI

Uula Aapa KAUKOPARTIOSSA VIIMEISEEN MIEHEEN OTAVA

Tunnettu sotakirjailija on jälleen "is-
kenyt"! Niin varmasti kuin tulee syksy,
ilmestyy myös samaan aikaan Uula Aa-
pan sissikirja. Vuodesta 1950 lähtien
niitä on tullut markkinoille ja usein on jo
yhdeksästoista, mikä vastaa osapuilleen
neljää ja puoltatuhatta painosivua! Ol-
koonkin, että osa niistä on aikaisempien
uusittuja ja korjattuja painoksia.

"Kaukopartiossa viimeiseen mieheen"
kertoo luutnantti Kotalan partiosta, joka
vuonna 1942 joutuu Petsamon maise-
missa huimiin seikkailuihin vihollisen se-
lustassa.

MSI

Lauri Kulmala KEURUSSEUTU VAPAUSSODASSA VAPAUSSOTURIEN HUOLTOSÄÄTIÖN KEURUUN OSASTO KEURUSPRINT OY

Toimittaja Lauri Kulmala on osittain
koonnut (toimittanut) ja osittain kirjoit-
tanut erittäin mielenkiintoisen teoksen.
Nimensä mukaisestikin "Keurusseutu
vapaussodassa" käsittelee Keuruun ta-
pahtumia tuon sodan aikana ja myös
sitä ennen. Se on paikallista historiaa
mitä suurimmassa määrin, mutta kir-
jassa vilahtelevat mm. nimet Manner-
heim ja Lenin!

Teos koostuu seitsemästätoista eril-
lisestä kertomuksesta tai ehkäpä parem-
minkin selostuksesta. Kuitenkin ne on
asetettu kronologiseen järjestykseen, jo-
ten tietty "juoni" löytyy. Mutta sinänsä
viime mainitulla ei ole suurtakaan merki-
tystä, sillä paikoin jopa esseen tasolle yl-
tävät selostukset ovat mielenkiintoisia, ja
ilmeisesti alueen ja henkilöiden tuntijoille
vielä mielenkiintoisempia.

Kirjan lähteenä on käytetty kirjaili-
suuutta, sota-arkiston aineistoa ja muuta
kirjallista dokumenttiaineistoa, mutta
suurimman lähdeaineiston muodostanee
runsas paikkakuntalaisten haastattelu.
Ehkä kaikki ei pidäkään täysin yhtä to-
tuuden kanssa, mutta "muisteloilla" on
myös tietty historiallinen arvonsa, eikä
kirjoittaja tässä mielessä yritäkään su-
muttaa.

Tällaisia yhtä paikkakuntaa käsittele-
viä vapaussodan historioikkejä on joita-
kin, esim. "Kirkkonummen taistelut",
mutta nyt olisi viimeiset ajat koota sel-
laisia lisää, että muistitieto vielä saa-
tisiin talteen.

MSI

K A D E T T I K U N T A r. y.

PUNAVUORENKATU 14 B 32, 00150 HELSINKI 15 ☎ 665137 JA 665739 ☎ 7091

HALLITUS

Puheenjohtaja kenrm M Vanonen
Varapuheenjohtaja maj P Heinrichs

OSOITE

PE Oper.os: PL 919 00101 Hki 10 .....
SOK PL 460 00101 Hki 10 .....

PUHELIN

90-625 801
90-650 611

VALTUUSKUNTA

Puheenjohtaja kenrl J Pajula

Viipurint. 21 A 7, 13210 Hämeenlinna 21 ..... 917- 68 771

TOIMISTO

Toiminnanjohtaja kom R Waris
Toimistonhoitaja rva M Lehtinen

Punavuorenk. 14 B 32, 00150 Hki 15 .....

90-665 137
90-665 739

KADETTIPIIRI SIHTEERI

OSOITE

PUHELIN

Helsinki	kapt	J Nousiainen	EsikK, Pl 11, 00861 Helsinki 86	90- 68601
Itä-Uusimaa	kapt	R Piira	TaistK PL 5, 04401 Järvenpää	90-251491
Lahti	ylil	T Hyvönen	HämRJP PL 6, 15701 Lahti 70	918- 40811
Hämeenlinna	ylil	S Koponen	PsPrK PL 5, 13701 Parolannummi	917- 25301
Länsi-Uusimaa	ltn	Ö Björkman	UudPr PL 5, 10641 Dragsvik	911- 13760
Riihimäki	ltn	A Salo	ViestiR/RadK PL 5, 11311 Riihimäki 31	914- 35071
Turku	kapt	K Siiki	E/TurItPsto PL 5, 20811 Turku 81	921-359200
Niinisalo	kapt	P Ruotsalainen (pj)	YK-KoulK PL 5, 38841 Niinisalo	930- 36050
Säkylä	ylil	J Roinne	24 C 12, 27910 Huovrinne	938- 70200
Pirkka-Häme	kapt	E Helorinne	TamISpE PL 37, 33541 Tampere 54	931-615440
Keski-Suomi	kapt	K Hämäläinen	Anttonink. 9 G 16, 40250 Jyväskylä 25	941-211311
P-Kymenlaakso	ylil	V Lillberg	Pilvilinna C 30, 45100 Kouvola 10	951- 21161
Etelä-Karjala	kapt	R Mirola	PO PL-5,-53601 Lappeenranta 60	953- 12900
Mikkeli	kapt	Y Vehviläinen	MikSpE PL 57, 50101 Mikkeli 10	955- 10777
Savonlinna	maj	J Innanen	SavISpE PL 12, 57101 Savonlinna 10	957- 22704
Hamina	kapt	L Lind	RUK PL 54, 49401 Hamina	952- 43020
Kuopio	maj	P Jouko	SKSIE PL 80, 70101 Kuopio 10	971-222422
Pohjois-Karjala	kapt	P Haapalainen	JoeSpE PL 55 80101 Joensuu 10	973- 25211
Vaasa	ylil	H Ahola	VaaRPsto PL 61, 65101 Vaasa 10	961-114361
Seinäjoki	ylil	V-M Heinijoki	IlmaSK PL 5, 62201 Kauhava	964- 80500
Kokkola	kapt	K Rantanen	Pikiruukki 55 A, 67200 Kokkola 20	968- 14466
Oulu	kapt	N-K Malmivaara	1. ErAutoK PL 87, 90101 Oulu 10	981-224833
Kainuu	ylil	J Mäki-Kokkila	Rak 4 A 6, 87600 Kajaani 60	986- 25751
Lappi	ltn	M Sahrakorpi	Varuskunta 6 D 15, 99790 Jääkärikangas	993- 12951
Kadettioppilas- kunta	kad	J-P Haltia	KadK, PL 7, 00861 Hki 86	90- 68601

HATTULAN KUNTA

KAUHAVAN KUNTA

RISTIINAN KUNTA

VIHDIN KUNTA

ILOMANTSIN
KUNTA

MASKUN
KUNTA

TUUSULAN KUNTA

KAJAANIN
KAUPUNKI

JOENSUUN
KAUPUNKI

LAPPEENRANNAN
KAUPUNKI

HAAPAJÄRVEN
KAUPUNKI

MIKKELIN
KAUPUNKI

TAMMISAAREN
KAUPUNKI

Ikaalisten Lasiliike

Ikaalinen Teollisuustalo. Myymälä Kauppakatu 14.
Puh. 60 494, kotiin 71 173.
Rakennuslasituksia — Peilejä — Kehyksiä.
Ulvilan Kaihdin Oy:n säle- ja rullaverhot saatavina meiltä.
Valmistamme ja asennamme Finn 1 alumiinista lisäpuitteita.

RAKENNUS- MAALARIT KY

Vanhatie 20 — 15210 Lahti 21
☎ 918-307714

KOTKAN HITSAUSPALVELU VEIJO ENSOLA KY

Puolan laituri Kotka
Puh. (952) 16788, as. 16810

AKKU-ARKKA

om. A. Oksanen

Ainonkatu 5 53100 Lappeenranta 10
Puh. (953) 14762

KUORMA-AUTOJEN TILAUSKESKUS

KANGASALA
36220 Suorama, puh. 931-790611

KONEYHTYMÄ E. SIRELIUS

45200 Kouvola 20 Tehontie 15. Puh. 123 311

VEHMASEN SEMENTTIVALIMO

94430 KAAKAMO
Puh. 980-527076

HAMINAN KAUPUNKI

— Perinnerikas
varuskuntakaupunki —

PIHKURIN AUTOTALO OY

GM-piirimyynti

44500 VIITASAARI
☎ 946-21550

T. KOVANEN OY

07900 LOVIISA, Tullisilta 2, puh. 915-52011

Suoritamme lyhyellä toimitusajalla ja nykyaikaisin konein ja hyvällä ammattitaidolla mm.

— Sirkkelin- ja kovapalapyöröterien täysikunnostusta sekä Uusien kovapalojen kiinnitystä teriin. Myös sepän toita leikkurin- ja hakkurinterien teroitusta ym. ym.
Myymme uusia pyörösaahateria ym. alaan liittyvää.

KUOPION TERÄHUOLTO OY
Puh. 971-225477, Neulamaen teollisuuskylä
70700 KUOPIO 70

Produktionslinjer

- strängsprutning
- formsprutning
- cellplast

Tuotantolinjat

- suulakepuristus
- ruiskupuristus
- EPS-muovi

OY PREVEX AB 66900 Uusikaarlepey-Nykarleby
☎ 967/20100 tel. telex 75-43

RUUKIN APTEEKKI

92400 Ruukki
Puh. 982-71044

MAKKOSEN MATKASSA MUKAVASTI T. MAKKONEN OY

Linja-autoliike
Kyllikinkatu 4, Iisalmi
Puh. 977-23241

Kuljetusliike ILMARI LEHTONEN OY

ROVANIEMI
Puh. 991-16340

KANKAANPÄÄN APTEEKKI

Torikatu 1 38700 Kankaanpää
Puh. 930-21008

15. KADETTIKURSSIN KUMMIKURSSITOIMINTA

VILJO RATIA

Kohteena oli tavanmukainen 50 kurssinumeroa suurempi kadettikurssi, siis kurssi 65, joka alkoi 11.9.78 ja päättyi 27.8.81. Hyvissä ajoin ennen kurssin alkamista otimme yhteyttä Kadettikoulun johtajaan eversti Tauno Sutelaan saadaksemme lisävalaistusta kummikurssi-toimintaan. Tällöin selvisi, että tämä toiminta oli jo varsin pitkälle vakiintunut noudattaen koulun laatimaa runko-ohjelmaa, mistä saimme käytettäväksemme monisteen. Koulun johtaja suhtautui kummikurssitoimintaan hyvin myötämielisesti. Samoin ovat tehneet hänen seuraajansakin.

Kummikurssille annettava lahja aiheutti aluksi päänvaivaa. Hajaantuuhan kurssi valmistuttuaan ja lahjan kohtalo on sen jälkeen epämääräinen. Udeltuamme edellisten kurssien aikaansaannoksia tässä suhteessa aloimme miettiä asiaa omalta kohdaltamme. Päädyimme melko nopeasti siihen, että kerätään keskuudestamme kadettiaikaisia valokuvia, tehdään niistä albumi ja lahjoitetaan se kummikurssille, joka voi luovuttaa sen lähtiessään Kadettikoulun museolle. Albumi tehtiinkin, mutta tarkoituksena oli kyllä saada aikaan muutakin. Kun sitten ilmeni, että kurssitoverimme ev.ltn. Eero Utela oli ryhtynyt eläkepäivinä viulunrakentajaksi, jonka työt olivat saaneet erinomaiset arvostelut ja kun hän tarjoutui rakentamaan yhden viulun kummikurssille otettiin tarjous mielihyvin vastaan.

Koulun johtaja suositteli, että ensi tapaaminen kummikurssimme kanssa järjestettäisiin vuoden 1979 alussa, jolloin kaste olisi toimitettu, tanssikurssit pidetty, sarkajuhlat takanapäin ja kadetit päässeet riittävästi kotiutumaan kouluunsa. Niinpä tuo tilaisuus järjestettiin tammikuun puolivälissä ja siihen osallistui kurssimme runsaslukuisesti. Kurssitoverimme kenr. ltn. C.O. Lindeman piti esitelmän Suomen marsalkka Manner-

heimistä. Hänellähän marskin viimeisenä adjutantina olikin siihen erinomaiset edellytykset. Esitelmän jälkeen syötiin kadettien kanssa yhteinen lounas, jonka aikana 15. kurssin kadetit toimivat pöydän esimiehinä.

Seuraava yhteinen tilaisuus vietettiin Kadettikoululla 18.5.79. Siellä luovutti kurssimme vanhin ev.ltn. Pauli Ervi kummilahjat, albumin ja viulun, kummikurssin käyttöön. Viulun rakentaja kertoi samalla viulun tekemiseen liittyviä asioita ja majuri Aarne Asikainen soitti sillä kokeeksi sikermän suomalaisia kansanlauluja. Hyvin tuntui viulu soivan. Samassa tilaisuudessa luovutti kurssiveljemme kapt. Mikko Sirén 65. kurssin lentokadeteille ääninauhana sävellyksensä "Lentäjän marssi", jonka hän myös on sanoittanut ja joka on kilpailun perusteella hyväksytty Satakunnan lennonoston kunniamarssiksi. Päätteeksi piti kurssitoverimme kenr.maj. Martti Avela esitelmän rajavartiolaitoksen toiminnasta havainnollista esitystään kaitafilmillä. Hänhän on laitoksen erikoistuntija palveltuaan siellä miltei koko sotilasuransa ajan. Tilaisuuden jälkeen oli jälleen yhteinen lounas Kadettikoulun ruokasalissa isäntänä koulun uusi johtaja eversti Matti Vanonen.

Koska kurssi pian tämän jälkeen hajaantui aselajikoulutukseen eri puolille maata ei tämän tapaisten yhteisten tilaisuuksien järjestämiseen enää ollut mahdollisuuksia. Kokonaan poikki ei yhteys sentään ollut. Kurssillamme on tapana kokoontua pari kertaa vuodessa yhteiselle illalliselle ja tällaiseen tilaisuuteen 1.12.80 kutsuimme vieraiksemme kaksi kummikurssin edustajaa. Paikalle ilmaantuivat kadettioppilaskunnan puheenjohtaja kadetti Arto Pasanen ja saman oppilaskunnan hallituksen jäsen kadetti Sainio. Ilta oli antoisa molemmin puolin. Vieraat olivat kiinnostuneita mm. sotakokemuksista ja isännät puolestaan

saivat tervetullutta tietoa tulevan upseeripolven käsityksistä omasta tehtävästään. Ei näytä polvi pojasta ainakaan huonontuneen. Kadetit edustivat kouluun rehdillä, luontevalla tavalla. Tilaisuudessa kuultiin nauhalta Mikko Sirénin pianolla soittamana hänen 15. kurssille säveltämänsä "Kadettimarssi".

Tähän ajanjaksoon sattui myös Kadettikoulun uuden lipun naulaustilaisuus 27.1.81, missä kurssiamme edusti ev.ltn. Pauli Ervi ja häntä avusti kummikurssin kadetti Juha Tammikivi.

Opintonsa päättävät kadetit saavat nykyisin tunnustuksena menestykseltään varsin runsaasti erilaisia palkintoja ja stipendejä. Tätä varten oli koululle järjestetty erikoinen palkitsemistilaisuus 26.8.81. Tähän juhlaan tilaisuuteen oli oma kurssimme kummikurssin ominaisuudessa kutsuttu. Meitä oli paikalla 15. Kurssimme vanhin ev.ltn. Ervi esitti onnitelunsa 65. kurssille hyvin suoritettujen opintojen vuoksi, korosti velvoittavien upseeriperinteiden merkitystä ja kiitti koulun opettajakuntaa heidän osuudestaan saavutettuihin tuloksiin. Omasta puolestani halusin entisenä, monivuotisena Kadettikoulun opettajana tähdentää hyvän ja elävän koulutuksen merkitystä luovuttamalla rahallisen tunnustuspalkinnon kurssin parhaalle kouluttajalle kadettilykersantti Keijo Simolalle. Kurssimme eversti Jarl Jarkka jätti kummikurssin käyttöön 3 kpl Rauha Jarkan kirjaa "Tikankontti".

Kurssillamme oli muutenkin aihetta olla läsnä tässä tilaisuudessa, sillä nyt sai kantaesityksensä Helsingin varuskunnan soittokunnan soittamana ja mus.maj. Teuvo Laineen sovittamana jo aikaisemmin mainittu 15. kurssille sävelletty Mikko Sirénin "Kadettimarssi". Tämän marssin omistimme nyt kummikurssillemme ja yhteisestä sopimuksesta se omistettiin edelleen Kadettikoululle. Partituurin otti vastaan koulun uusi johtaja

eversti Sami Sihvo. Luovutuksen suorittivat marssin säveltäjä Mikko Sirén, ev.ltn. Ervi 15. kurssin ja kadettiväpeli Ilkka Pitkänen 65. kurssin edustajana. Kurssin kiitokset Mikko Sirénille suuresta työstä! Komea oli marssi, joka nyt sai ensiesityksensä juhlavissa puitteissa mahdollisimman oikean yleisön edessä.

Seuraavana päivänä 27.8. oli koululla vielä todistustenjakotilaisuus, mihin Kadettikoulun johtaja oli kutsunut kummikurssin edustajina ev.ltn. Ervin ja allekirjoittaneen. Eiliset kadetit olivat nyt muuttuneet Suomen armeijan luutnantteiksi. Heillä oli illalla ravintola Adlonissa kurssin päättäjäistanssiaiset, joihin minulla oli ilo, vaimo mukana, osallistua kummikurssin edustajana. Tunnelma oli vapautunut, kuten kolmen vuoden uurastuksen jälkeen sopi odottaakin. Luutnantti Ilkka Pitkänen esitti puheessaan mm. mieltä lämmittäneen tervehdyksen kummikurssille, joka näin kurssimme tietoon saatettakoon. Nuorten upseerien juhla oli korrektisti läpi viety opiskeluvaiheen päätös ja samalla uuden uran avaus.

Mutta vielä siitä viulusta. Kun olimme sen kurssille lahjoittaneet kävi ilmi ettei heidän joukossaan ollut yhtään viulunsoittajaa. Viulu ei kuitenkaan jää tuulialjolle, sillä 65. kurssi on päättänyt, että viulu kiertää vuosittain varuskunnasta toiseen. Samalla kun se toimii näin eräänlaisena viestikapulana se toimii

15. kadettikurssin kummikurssitoimikunta vas. Reino Oksanen, Pauli Ervi, Mikko Sirén, Yrjö Markkanen ja Viljo Ratia.

myös kurssin kokoonkutsujana, sillä luovutustilaisuudesta on päätetty tehdä kurssin yhteinen tapahtuma. Ajatus on mielestäni mainio. Toivottavasti viulun kulloinenkin haltija löytää viululle soittajan, sillä ilman käyttöä ei viulu tahdo oikein pysyä kunnossa.

Kummina toimiminen on ollut kurssillemme mieluisaa. Se on vienyt meidät tulevien upseerien pariin, herättänyt muistoja omasta kadettiajastamme ja tutustuttanut nykyiseen Kadettikouluun. Lisäksi se on aktivoinut meitä omissa kokoontumistilaisuuksissamme. □

HÄMEENLINNASSA TAPAHTUU

Panssarikilta juhli 30-vuotistaivaltaan panssarijoukkojen perinnepäivän yhteydessä Parolannummella 27.6. Hämeenlinnan kadettiipiiri lahjoitti juhlivalle kyllälle standaarinensa Piilopirtillä järjestetyssä vastaanottotilaisuudessa. Luovuttajina olivat evl Matti Savonjousi, evl Keijo Hauhtonen ja kapt Pekka Karikoski. Luovutuspuheessaan evl Matti Savonjousi kosketteli molempien järjestöjen yhteisiä tavoitteita maanpuolustushengen kohottamiseksi.

Perinteinen uusien luutnanttien kadettiipiiriin jäseneksiottaminen järjestettiin 24.9. Hämeenlinnan upseerikerholla. Nuorille upseereille lähetettiin kutsun yhteydessä kysymykset, joihin heidän täytyi valmistautua vastaamaan esitellensä itsensä. Vanhemman kurssin edustaja, ltn Jukka Tonteri kutsui jokaisen yksitellen juhlasaliin, jossa kukin kertoi "elämäntarinansa". Kadettivanhimmman, evl Niilo Saarlon, myöntymyksen jälkeen otettiin uudet luutnantit kadettiipiiriin jäseniksi. Kenraaliluutnantti Jukka Pajula piti kadettiipiiriin nuorimmille jäsenille puheen painottaen kadettikunnan osuutta maanpuolustustyössä.

Ilta jatkui iloisen seurustelun merkeissä uusien jäsenten tutustuessa paikalla oleviin vanhempiin kaaderiupseereihin.

Jokasyksyisen perheretken kohde oli tällä kertaa "Hätälän torppa", kauniin Aulangonjärven itäpäässä sijaitseva kurssi- ja virkistyskeskus. Noin 40 innokkaan osanottajan voimin oli tarkoitus kerätä syksyn sienisato talteen suolattavaksi ja pakastimiin pantavaksi, vaan pakkaneenpa oli ehtinyt edelle. Retken muu ohjelma korvasi monin verroin tämän pettymyksen. Martti Riihimäki ja Keijo Hauhtonen järjestivät nimittäin koko perheelle tarkoitetun kilpailun, jossa mm. arvioitiin etäisyyksiä ja kivien painoja, heitettiin tikkaa ja mitattiin puulajien tunteumusta. Kaikille oli varattu pikku tunkinnot, josta varsinkin perheen nuorimmat olivat tyytyväisiä. Jääkäripatteriston järjestämän maukkaan kentälounaan ja kahvin jälkeen oli vielä tilaisuus saunaan.

Kadettiipiiriin naiset järjestivät "Vanhan Ajan Iltamat" Hämeenlinnan upseerikerholla 2.10. Tervetuliaispuheessaan evl Matti Savonjousi palautti mieliin entisiä käytöstapoja todeten esimerkiksi,

että ensivisiitin oli syytä kestää ainoastaan 15 minuuttia ja se oli suoritettava kahden ensimmäisen viikon aikana jokaiseen upseeriperheeseen. Kuinkahan moni nykyisistä kadettiupseereista on noudattanut näitä hyviä käyttäytymissääntöjä?

Tervetuliaispuheen jälkeen saatiin nauttia "soinnukkaasta naiskuorolaulusta", jota esittivät Myllymäen Mollimimit. Kuinka paljon työtä oli tehtykään, jotta näin erinomainen taidenautinto pystyttiin yleisölle tarjoamaan! Kuoron ansiokkaana johtajana oli Keijo Hauhtonen alias "kanttori" Sulo Sointusävel.

Iltamiin perinteisesti kuuluvan juhlapuheen piti Evon metsäopiston entinen johtaja Eero Paavola. Hän oli aiheeseen valinnut erilaiset suudelmat. Erinomaisen esityksen suolana olivat ne lyhyet laulunpätkät, joilla hän mausti puheensa. Muusta ohjelmasta mainittakoon vielä illan juontajan, Pirjo Uutisen, esittämät kauniit laulut. Ohjelmaosuu-den päätyttyä hyvin onnistuneet iltamat jatkuivat pullakahvien ja tanssin merkeissä. Pekka Karikoski

Vuonna 1982 merkkipäiväänsä viettävät kadettikunnan jäsenet

KADETTIKUNTA TOIVOTTAAN ONNEA!

85 vuotta

Hanen, Lauri Nikolai	maj evp	1.k	20. 8.82
Häisi, Lauri	evl evp	1.k	20. 8.82
Hjelt, Bror Sixten	maj evp	2.k	17.11.82
Rauramo, Kaarlo Gustaf	ev evp	3.k	26. 4.82

80 vuotta

Appelroth, Torvald	maj evp	11.k	28. 7.82
Avellan, Henrik	maj evp	1.k	15. 5.82
Becker, Karl Hardy (matkoilla)	komkapt evp	4.mek	21. 9.82
Catani, Pedro	evl evp	6.k	2. 3.82
Ekberg, Toivo Evert	evl evp	6.k	25.11.82
Ekman, Karl Gunnar Ferdinand	kapt evp	6.k	10. 6.82
Heinänen, Heikki Vesa	maj evp	8.k	15.11.82
Hirvelä, Paavo Joel	ev evp	8.k	27.11.82
Hornamo, Hugo Bernhard	evl evp	8.k	6. 8.82
Karejärvi, Einar	maj evp	2.rtk	20. 2.82
Kivikko, Viljo Frans Ilmari	ev evp	8.k	26.10.82
von Konov, Holger Adolf Berndt	evl evp	4.k	8.10.82
Lindeman, Kurt-Erik	evl evp	5.k	25. 8.82
Magnusson, Gustaf Erik	ev evp	6.k	8.12.82
Matilainen, Toivo	maj evp	9.k	17. 5.82
Peitsara, Tapio Nyyrikki	ev evp	6.k	24. 8.82
Sandström, Erik Arnold Alexander	evl evp	4.k	31.10.82
Sawela, Herman Mikael	maj evp	4.k	17.12.82
Schildt, Rolf Wilhelm Christoffer	evl evp	5.k	27. 9.82
Seppälä, Yrjö Bernhard	evl evp	6.k	19. 4.82
Swendelin, Torsten Johan Gustaf	evl evp	3.k	2. 4.82
Vuorela, Ilmari	maj evp	10.k	30. 9.82

75 vuotta

Artola, Reino Evert	kenrl evp	10.k	10.10.82
Auvinen, Tanu Eino	maj evp	2.rtk	10. 7.82
Byholm, Herman Einar	maj evp	17.k	9. 9.82
Fabritius, Lennart Elis Gustaf	komdri evp	5.mek	10. 3.82
Halla-Seppälä, Niilo Aukusti	maj evp	13.k	16.11.82
Heinilä, Erkki Ilmari	evl evp	11.k	16. 7.82
Helminen, Aarne Anselm	evl evp	3.rtk	28. 3.82
Holmberg, Axel Edvin	maj evp	17.k	18. 8.82
Hynninen, Jouko Untamo	kenrm evp	16.k	21. 8.82
Jyränki, Viljo Einari	maj evp	11.k	16. 8.82
Järvinen, Yrjö Päiviö	maj evp	12.k	1. 7.82
Kaski, Ilmari	maj evp	13.k	21. 4.82
Kivinen, Mauri Ensio	maj evp	16.k	14. 9.82
Komulainen, Viljo Juuso	maj evp	12.k	28. 8.82
Korjula, Keijo Kalervo	maj evp	13.k	28.10.82
Kotiaho, Antti Johan	evl evp	12.k	4. 6.82
Lassila, Eino Ensio	maj evp	12.k	24. 5.82
Lumiala, Otto Olavi	maj evp	12.k	29. 3.82
Mansala, Theodor Olavi	maj evp	15.k	25. 8.82
Muroma, Olavi Johannes	kapt evp	16.k	3. 4.82
Ravila, John Emil	maj evp	16.k	16.10.82
Reunanen, Kaarlo August Ensio	maj evp	19.k	9. 6.82
Roste, Helmer Johannes	evl evp	10.k	1. 5.82
Salmi, Leo Aron Ilmari	kapt evp	12.k	21. 8.82
Seppälä, Kaarlo Varma	evl evp	10.k	20. 3.82

Sotarauta, Erkki Einari	evl evp	17.k	25. 3.82
Tarvainen, Erkki Olavi Edvard	evl evp	12.k	9. 2.82
Toppola, Aimo Harras Kustaa	evl evp	14.k	8. 9.82
Tuori, Into Aukusti	evl evp	14.k	18. 6.82
Vahla, Esko Martti Armas (matkoilla)	kenrm evp	14.k	31.12.82
Åkerblom, Leopold Wilhelm	kapt evp	14.k	6.10.82

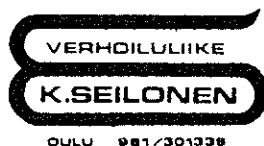
70 vuotta

Ahola, Leo Viktor	evl evp	16.k	8. 5.82
Ahoniemi, Pehr-Eric Kristian	kapt evp	19.k	5. 5.82
Ailio, Veli Pellervo	evl evp	19.k	16. 5.82
Alitalo, Kustaa Mauri	maj evp	26.k	22. 9.82
Aspo, Eelis Armas	maj evp	17.k	1. 7.82
Gustafsson, Karl Gert Kasimir	ev evp	4.rtk	1.12.82
Haikala, Olavi	komdri evp	8.mek	7. 4.82
Heinonen, Erkki	maj evp	20.k	12. 1.82
Heinsalmi, Jorma Voitto	ev evp	18.k	11.10.82
Innamaa, Eero Olavi	komkapt evp	10.mek	14. 9.82
Kaila, Yrjö Paavo Ilmari	maj evp	17.k	30. 7.82
Kairinen, Paavo Antero	maj evp	18.k	5. 3.82
Karttunen, Hannes Kustavi	ev evp	18.k	26. 8.82
Kavander, Karl Gustaf	maj evp	17.k	26. 8.82
Knuutila, Armas	evl evp	19.k	1. 1.82
Koskinen, Reino Tapio	evl evp	17.k	2.11.82
Laakso, Eino Johannes	evl evp	19.k	10. 8.82
Linnala, Teemu Veikko	evl evp	18.k	1. 6.82
Louhivuori, Erkki Harry	maj evp	26.k	19.11.82
Lukkarinen, Toivo Armas	maj evp	23.k	3.11.82
Luukkanen, Vilho Olavi (matkoilla)	evl evp	21.k	16. 7.82
Mattelmäki, Urho Abraham	maj evp	18.k	18.12.82
Merilä, Aake Pellervo	evl evp	5.rtk	22. 9.82
Niemi, Matti Olavi	evl evp	26.k	6.11.82
Nikkanen, Pertti	maj evp	26.k	10. 4.82
Paimela, Kauko Antero	evl evp	23.k	12. 6.82
Palosuo, Erkki	maj evp	21.k	28. 6.82
Patojärvi, Erkki	maj evp	19.k	15. 4.82
Pesu, Toivo	kapt evp	26.k	11.12.82
Pimiä, Mikko Uolevi	kaptl evp	12.mek	22. 5.82
Puolakka, Erkki	evl evp	16.k	12.11.82
Pönkänen, Aarne Alfred	ev evp	18.k	14. 6.82
Rahunen, Erkki Juho	maj evp	17.k	14. 6.82
Ranta, Mauri Kustaa Kalervo	evl evp	17.k	8. 8.82
Ravanko, Sulho			
Aleksanteri Nikolai	maj evp	15.mek	29.12.82
Roininen, Arvo Ensio	ev evp	19.k	13. 1.82
Salokannel, Timo Kaarlo	maj evp	25.k	6. 1.82
Sarasalo, Lauri	komkapt evp	9.mek	27. 9.82
Silanterä, Martti Olavi	evl evp	16.k	3. 3.82
Smolander, Jorma Ilmari	komkapt evp	16.mek	24. 8.82
Syrjänen, Mauno Olavi	kom evp	12.mek	2. 9.82
Talaskivi, Soini Juhani	maj evp	14.k	2. 2.82
Talvitie, Arvo Kalervo	maj evp	25.k	16. 6.82
Tiili, Kauko Valio	maj evp	20.k	14. 1.82
Turpeinen, Johannes	maj evp	18.k	7. 8.82
Uotinen, Erkki Olavi	evl evp	19.k	6.10.82
Vuorinen, Eero Armas Volmari	maj evp	18.k	25.11.82

Yrjö-Koskinen, Lauri				50 vuotta			
Oskari Tapio	evl evp	17.k	18. 9.82	Anthoni, Väinö Uolevi	ev	38.k	5. 2.82
Äström, Åke Johannes	evl evp	17.k	16. 3.82	Aulaskari, Pentti Kalervo Rikhard	ev	24.mek	7. 2.82
60 vuotta				Avela, Jouko Sakari	maj evp	41.k	18. 8.82
Ahonen, Erkki Allan	evl evp	26.k	2. 9.82	Christensen, Hans Henrik Sweijstrup	ev	40.k	4. 4.82
Aufamo, Kauko Veikko Ilmari	maj evp	27.k	20.10.82	Hakala, Pertti Kalervo	evl evp	39.k	22. 7.82
Autio, Juhani	evl evp	33.k	14. 6.82	Halonen, Ilkka Kalle August	kenrlm	39.k	14.11.82
Fredrikson, Olli Johannes	kapt evp	27.k	3. 1.82	Hollo, Aimo Artturi	maj evp	40.k	1. 1.82
Hagelberg, Kai Alfons	evl evp	26.k	7. 3.82	Huttunen, Pertti Päiviö	evl	39.k	6.11.82
Harju, Knut Jarl Kristoffer	ev evp	26.k	14. 5.82	Hyvärinen, Matti Ilmari	ev	41.k	10. 3.82
Heikinheimo, Erkki	evl evp	26.k	27. 4.82	Hämäläinen, Kari Kalervo	evl evp	40.k	10. 3.82
Heiskanen, Raimo Volmari	kenrm	26.k	9. 7.82	Ikonen, Pentti Henriikki	ylil evp	40.k	7. 8.82
Hirvonen, Alpo	evl evp	28.k	11.11.82	Jokinen, Jorma Ilmari	evl	40.k	14.12.82
Hornborg, Birger Gustaf Bogislaus	evl evp	40.k	21.10.82	Kaasalainen, Erkki Tobias	maj evp	46.k	20. 3.82
Hytti, Yrjö Allan	kom evp	19.mek	7. 2.82	Kaira, Lauri Rainer	maj	41.k	8. 9.82
Ikonen, Väinö Ossian	kapt evp	26.k	23.11.82	Karhu, Ilpo Ensio Sakari	maj	39.k	25. 7.82
Juslin, Kurt-Erik Fredrik	ellääkmaj evp	26.k	14. 1.82	Karmala, Veikko Tapani	maj	40.k	24. 4.82
Fallenius, Olli Veikko	maj evp	27.k	21.12.82	Kauppinen, Juhani Antti Sakari	maj	41.k	5. 5.82
Kanninen, Ermei	kenrl	26.k	19.10.82	Kilkki, Pertti Ilmari	ev	40.k	8.10.82
Kettunen, Olavi Kullervo	ev evp	17.mek	14.12.82	Korhonen, Pentti Antero	evl	39.k	23. 7.82
Koiranen, Teuvo Olavi	kom evp	20.mek	10.10.82	Kurvinen, Touko Matti Juhani	maj	42.k	12. 5.82
Koivisto, Ensio Jaakko	ev evp	26.k	24. 4.82	Lahnaviiki, Juhani Valeni	komkapt	27.mek	13.11.82
Laajanen, Lauri Matias	kaptl evp	17.mek	13.12.82	Lahti, Torsti Kalervo	ev	26.mek	10. 3.82
Landsdorff, Stig-Ragnar Johan	maj evp	27.k	7. 4.82	Laine, Aulis August	evl evp	40.k	26. 5.82
Larnola, Paul Erik Kristian	kapt evp	27.k	21. 8.82	Lakka, Kalevi	maj evp	40.k	28. 2.82
Laurila, Eero Johannes	kom evp	16.mek	10. 9.82	Lakso, Lauri Juhani	maj	42.k	10.12.82
Lehtonen, Pentti Robert	ev evp	26.k	2.10.82	Luukanen, Mies Mauri Mikael	maj evp	41.k	24.11.82
Lopmeri, Arvi Olavi	ev evp	27.k	7. 5.82	Mattila, Jarmo Heikki Ylermi	ev	40.k	17. 6.82
Lähde, Eelis Ilmari	ev evp	28.k	22. 4.82	Miettinen, Pentti Antero	evl	39.k	9.12.82
Lähteenmäki, Lauri Olavi	kaptl evp	18.mek	11.12.82	Miettinen, Tauno Tapani	ev	41.k	10. 9.82
Miekköja, Erkki Väinö Valdemar	komkapt evp	16.mek	14. 6.82	Mukala, Urpo Armas Juhani	evl evp	40.k	27. 9.82
Näsi, Antti Valter Juhani	komkapt evp	18.mek	26. 2.82	Mäkelä, Teuvo Vihtori	ev evp	37.k	22. 9.82
Osola, Pentti Paavo	kapt evp	27.k	18. 9.82	Nordman, Folke	maj evp	40.k	11. 5.82
Oula, Olli Ilmari	kapt evp	17.mek	26. 7.82	Paulaharju, Jyri Heikki			
Paavilainen, Paavo Juhani	maj evp	18.mek	6. 3.82	Ahdin poika	evl evp	39.k	15. 5.82
Pekonen, Allan Juhani	evl evp	29.k	10. 9.82	Putkiranta, Martti Viljami	ev	38.k	6. 2.82
Pohjola, Ville	ylil evp	16.mek	23. 3.82	Saarinen, Reino Uolevi	kapt evp	39.k	15. 1.82
Poppius, Antero	kapt evp	26.k	13.10.82	Salminen, Mauri Juhani	maj	41.k	4. 8.82
Puustinen, Heikki Juhani	maj evp	26.k	9.11.82	Saukkonen, Mikko Juhani	maj	42.k	12. 3.82
Rajas, Heikki Eljas Sakari	ev evp	26.k	21. 1.82	Savolainen, Ossi Olavi	maj	26.mek	5.10.82
Rousi, Jukka Veli	maj evp	26.k	21. 5.82	Seppo, Pentti Kalervo	kapt	42.k	18. 7.82
Ruutu, Kaarle Juhani	kenrm evp	27.k	6. 7.82	Sihvo, Sami Seppo Ilmari	ev	38.k	13.12.82
Salminen, Pentti Olavi	maj evp	27.k	5. 1.82	Sihvola, Eero Antero	maj	44.k	16. 1.82
Saxen, Göran Magnus	evl evp	26.k	2. 4.82	Sinivuori, Hannu Tapani	evl evp	39.k	26.12.82
Sepponen, Teuvo Kustaa	kapt evp	26.k	26. 1.82	Suhonen, Unto Toivo Valdemar	kom	27.mek	19. 1.82
Seppälä, Ilkka Johannes	ev evp	26.k	30. 3.82	Tapanainen, Eero Juhani	evl evp	38.k	4. 3.82
Sihvo, Aarno Antero	kenrl	26.k	30.12.82	Tiiri, Yrjö Mauno	maj evp	39.k	19. 5.82
Siilasvuo, Pehr Hjalmar Ensio	kenrl evp	25.k	1. 1.82	Tykkä, Pentti Matti Veijo	evl evp	39.k	25. 8.82
Tiivola, Carl-Mikael Augustinus	maj evp	26.k	31.10.82	Urpo, Eero Untamo	ev	39.k	7. 4.82
Toivonen, Kalle Elja Sulevi	maj evp	27.k	5.11.82	Vehmas, Leo Olavi	ev	26.mek	22. 4.82
Viljamaa, Toivo Olavi	ylil evp	27.k	21. 2.82	Vesterinen, Veikko Väinämö	ev	39.k	23.10.82
Väisänen, Veikko	kom evp	20.mek	9.12.82	Virrankoski, Markus Antti	evl	38.k	12. 1.82
				Voutilainen, Ilppo Oulas	maj	42.k	12.10.82
				Vääriskoski, Esko Mikko	kaptl evp	27.mek	19. 7.82

Kokemuksesta tiedetään, että hyvistä yrityksistä huolimatta merkkipäiväluetteloon sisältyy muutamia inhimillisiä virheitä, koska tämä ei ole tietokonetuote. Virheet oikaistaan anteeksi pyydellen seuraavassa Kylkiraudassa, kunhan niistä vain saadaan tieto.

Toiminnanjohtaja

Sammaltie 51
Oulu 60
Puh. 981-301 338
Laatutyötä vuodesta
1922

POHJANSEPO TV

LAPUA ☎ 964-88550

RAVINTOLA KATAJANOKAN KASINO

Puh. 653401
Laivastokatu 1 00160 Helsinki 16
— tervetuloa herkuttelemaan —

Motel Marine

Tammisaari

Ekenäs

Puh. Tel. 911-13 833

RAAHEN I APTEEKKI

Kauppakatu 31 92100 Raahе
Puh. 982-37301

PORIN METALLI OY

- ERIKOISKONEITA
- KONEISTUSTA
- TERÄSRAKENTEITA

Uusiniitty 28760 PORI 76, puh. 939-486144

KOKKOLAN OSUUSMEIJERI

Korpintie 6 — 67100 Kokkola 10
Puh. 968-18855

VULK-TARVIKKEET OY

Takkatie 20 00370 Helsinki 37
Puh. 90-554406

RAKENNUS — SALONEN KY

Merikotkanpolku 2
01450 VANTAA 45
Puh. 90-8724433

OSUUSKUNTA POHJOLAN MAITO

86600 HAAPAVESI
Puhelin 983-52 632

OY ELOPAK AB

VESIJOHTOLIIKE

HELMER LAAKSO & KUMPP.

24240 Salo, Katrineholminkatu 8
Puh. 924-3493

INSINÖÖRITOIMISTO KALEVI AHONEN & CO KY

Omenapolku 1 Tampere
Puh. 931-441311

KULJETUSLIIKE KAUKO MÄKINEN OY

Harjukatu 3 — Vammala ☎ 932-43311
— Kuljetuksenne edullisesti —

LAHDEN MAANSIIRTO V. UNELIUS KY

Vapaudenkatu 14 15110 Lahti 11
Puh. 918-25501

RAVINTOLA KALLION GRILLI

Puh. 714837
Toinen linja 19 00530 Helsinki 53

ITSE ASIASTA

Ylennetty vara-amiraaliksi
Klenberg Jan Gottfrid 23.mek. 19.12.1981

Ylennetty kenraalimajuriksi
Halonen Ilkka Kalle August 39.k. 19.12.1981

Ylennetty everstiluutnantiksi
Järviö Pentti Aukusti 46.k. 1.10.1981
Lehtonen Matti Johannes 47.k. 1.10.1981
Hietämäki Erkki Matti 42.k. 1.11.1981

Ylennetty majuriksi
Heinilä Erkki Uolevi 51.k. 1.10.1981
Höglund Frans Rainer 48.k. 1.10.1981
Jääskeläinen Reijo 48.k. 1.10.1981
Kylä-Harakka Ilkka Eemeli 53.k. 1.10.1981
Martikainen Teuvo Kalevi 49.k. 1.10.1981
Mäntylä Hannu Reino Kalevi 48.k. 1.10.1981
Nurminen Pertti Uolevi 50.k. 1.10.1981
Parviainen Leo Petteri 47.k. 1.10.1981
Rehunen Teuvo Aimo Olavi 48.k. 1.10.1981
Roiha Martti Jukka 48.k. 1.10.1981
Suorsa Jukka 49.k. 1.10.1981
Turunen Otto Samuli 48.k. 1.10.1981
Helle Alpo Kaarlo 49.k. 1.11.1981

Ylennetty komentajakapteeniksi
Airikkala Jukka Heikki 33.mek. 1.10.1981

Ylennetty kapteeniksi
Hemilä Seppo Juhani 58.k. 1.10.1981
Loikkanen Leo Arnold 58.k. 1.10.1981
Puustinen Leo Armas 58.k. 1.10.1981
Rönni Jouni Toivo Juhani 58.k. 1.10.1981
Toivonen Seppo Tuure Juhani 58.k. 1.10.1981
Haili Lauri Juhani 57.k. 1.11.1981
Jääsärö Matti Juhani 58.k. 1.11.1981

Myönnetty ero
Kenri Savolainen Aapo Aatos 26.k. 19.12.1981
Ev Kankaanpää Raimo Johannes 35.k. 1. 2.1981
Evl Hämäläinen Osmo Ensio 39.k. 1.12.1981
Evl Kalliala Kaarlo Juha 38.k. 1. 1.1981
Evl Mattila Lassi Juhani 37.k. 1. 1.1981
Evl Hiltunen Arvi Antero 42.k. 1. 2.1981
Maj Kauppinen Juhani Antti Sakari 41.k. 1.10.1981
Maj Itkonen Päivö Johannes Lauri 39.k. 1. 2.1981
Maj Kurki Aulis Johannes 41.k. 1. 2.1981
Maj Kare Ilkka Tapio 41.k. 1. 6.1981
Kapt Laukkanen Vesa Ilmari 50.k. 1.11.1981
Kapt Turunen Martti Yrjö 48.k. 1.11.1981
Ylil Häyry Matti Johannes 63.k. 1.11.1981

TILAA TOIMISTOSTA – TUE TALOUTTA

TILAUSLOMAKE OS:LLA: KADETTIKUNTA RY, PUNAVUORENK. 14 B 32, 00150
HELSINKI 15 TILAUKSET MYÖS PUHELIMITSE: 90-665 739 TAI 90-665 137
MYyntiARTIKKELEITA SAATAVISSA MYÖS PIIRIEN SIHTTEEREILTÄ (OSOITTEET
TOISAALLA TÄSSÄ LEHDESSÄ) TILAUSHINTOIHIN LISÄTÄÄN POSTIMAKSU.

ADRESSIT

4-lehtinen ..... à 15,-

2-lehtinen suruadr.
teksti painettu ..... à 15,-

Keinonahkakantiset ..... à 60,-

PIENOISADRESSIT

"Kolme kadettia" ..... à 1,-

Tunnuksella ..... à 1,-

SOLMIOT

Tummansiniset ..... à 25,-

Viininpunaiset ..... à 25,-

PIENOISMERKIT (hopea) ..... à 30,-

VIIRIT ..... à 60,-

KORTIT

Ilman tekstiä (tunnus) ..... à 1,-

Kutsukortit ..... à 1,-

Kiitoskortit ..... à 0,70

Pöytäkortit ..... à 0,50

JOULUKORTIT

"Klassikko" s ..... à 1,-

"Klassikko" r ..... à 1,-

"Pohjoinen maisema" (poro) s ..... à 1,50

"Kynttilä" s, r ..... à 1,50

s = suom., r = ruots.

HUOM! Adressien korutekstaus .... n 20 mk

TILAAJAN NIMI: _____

TILAAJAN OSOITE + PUH: _____

Toimituksessa sattuneen erehdyksen takia oli edellisessä
Kylkiraudan numerossa vanhentunut hinnasto!

HAMINAN LAIVAUS OY

Hamina
Puh. 952-54600

RÄIHÄ KY

MUOVITUOTTEITA

Murtokatu 5 Järvenpää
Puh. 90-287495

Kaikukatu 5, 00530 Helsinki 53,
vaihde 90-717622,
telex 12-2105

VIHTORI VILJANEN OY

LEIPOMO

Hämeenlinna, Ahokatu 26
Puh. 917-23263

RAKENNUSTOIMISTO HAKANPÄÄ KY

28400 Ulvila
Puh. 939-88878

RAVINTOLA KELTALYHTY

Kauppakatu 29 70100 Kuopio 10
Puh. 971-112008

— Tule viihtymään —

oy *Rymaco* ab

PL. 9
02921 ESPOO 92
Puh. 90-840133
Telex 124703

COSTARICA

KASTELL OY

Ratakatu 1
92100 RAAHE
Puh. 982-31331

- LVI-OSASTO
- KONEPAJAOSASTO
- AUTO-OSASTO,
MYyntI JA
KORJAAMO

PUOLIMATKAN BAARI

om. Aila Tähtinen
puh. 910-61302
19600 Hartola

KUKKATUKKULIIKE TÖÖLÖN KUKKAPISTE

Nordenskiöldinkatu 3 b
Helsinki 25 Puh. 416884

IISALMEN PUHELINYHDISTYS

Kirkkopuistonkatu 20 — 74100 IISALMI
Puh. 977-21 441

RAKENNUSLIIKE JUSSI AUTERE OY

Vierherlaaksonranta 4
02710 Espoo 71
Puh. 90-596562

HOTELLI HAAGA

Nuijamiestentie 10
00320 Helsinki 32
puh. 90-578311

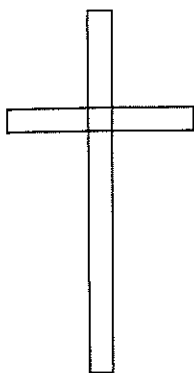

Kouvola, Kauppamiehenk. 1
Puh. 951-21777

AK Rakennusliike ALPO KORPELAINEN KY

Savonkatu 10, 74100 Iisalmi
Puh. 977-23341 ja 23343

IN MEMORIAM

Kapteeni
Linnamaa
Kauko Arvo Oskari
s 8.3.1916
k 15.8.1981
Kad N:o 1580
21. kurssi

Komentajakapteeni
Visa
Pekka
s 23.6.1910
k 7.9.1981
Kad N:o 181
8. merikurssi

Everstiluutnantti
Pirkola
Heikki
s 16.10.1914
k 8.9.1981
Kad N:o 1653
22. kurssi

Eversti
Björkman
Sven Krister
s 23.8.1898
k 18.9.1981
Kad N:o 203
4. kurssi

Majuri
Nuortimo
Paavo
s 19.12.1907
k 30.9.1981
Kad N:o 1010
15. kurssi

Eversti
Rauhaniemi
Sulo Veikko Reino
s 30.5.1911
k 30.9.1981
Kad N:o 221
5. rt-kurssi

Kenraalimajuri
Astola
Aaro Ilmari
s 21.11.1904
k 11.10.1981
Kad N:o 469
8. kurssi

Komentajakapteeni
Puro
Pentti Olavi
s 18.10.1924
k 11.10.1981
Kad N:o 497
18. merikurssi

Komentajakapteeni
Fabritius
Torfinn
s 6.1.1905
k 12.10.1981
Kad N:o 36
3. merikurssi

Kenraalimajuri
Nuolima
Eero Ilmari Ossian
s 22.9.1907
k 16.10.1981
Kad N:o 579
10. kurssi

Everstiluutnantti
Kärki
Pentti Juhani
s 30.12.1919
k 24.10.1981
Kad N:o 2792
27. kurssi

Majuri
Ukkola
Veikko Ilmari
s 8.9.1911
k 1.11.1981
Kad N:o 223
5. rt-kurssi

Maailman ensimmäinen
mikroprosessoriohjattu
tavallinen sähkökirjoituskone

OLYMPIA ES 100

Ota yhteys!
Tulemme esittelemään tämän
kirjoituskone-erikoisuuden Sinulle.

Sivenin Koneliike Oy
Höylämötie 3, 00380 Helsinki 38, puh. 558671

Presidentti. Maailmasta

Tietysti Pauligin.

**Vaikka tie päättyy,
Lada Niva
jatkaa.**

Maahantuojana
Oy Koneia Ab puh 90-6925171
Heikkilantie 3 00210 Helsinki 21
Valtakunnallinen myynti- ja huoltoverkosto

